

O P R O E P I N G
voor de op **woensdag 13 oktober vanaf 19.30 uur**
te houden vergadering
van de Raad der gemeente Hengelo

AGENDA:

		behandel- tijd	zaak- nummer	port. houder
A Algemeen				
A01	Opening			
A02	Vaststellen agenda			
A03	Vragenkwartier (zie art. 46 Reglement van Orde voor de gemeenteraad)			
A04	Bestuurlijke actualiteiten (van het college)			
B Hamerstukken				
B01	Intrekken zienswijze begroting 2022 ODT n.a.v. beëindiging conflict tussen ODT en gemeente Enschede		3298269	Schelberg
C Voorstellen met tussenkomst van de Politieke Markt				
C01	Plan van aanpak Omgevingsplan		3249718	Gerrits
C02	Ontwerp transitievisie warmte		3294159	Bruggink
D Voorstellen zonder tussenkomst van de Politieke Markt				
D01	3 ^e Verzamelwijziging van de beleidsbegroting 2021		3295546	Ten Heuw
D02	Aankoop Kiosk Enschedesestraat		3301144	Gerrits

Hengelo, 27 september 2021

De voorzitter van de raad,

De heer S.W.J.G. Schelberg

De eerstvolgende raadsvergadering is gepland op **woensdag 27 oktober 2021**,
aanvang 19.30 uur

Behandelvoorstel

Onderwerp	Intrekken zienswijze begroting 2022 ODT		
Zaaknummer	3298269	Portefeuillehouder	Sander Schelberg
Historie	Onlangs zijn de jaarstukken 2020 en de Ontwerp Programmabegroting 2022 van de Omgevingsdienst Twente aangeboden. Deze jaarstukken zijn in de vergadering van de gemeenteraad van Hengelo op 9 juni jl. behandeld. De gemeenteraad van Hengelo heeft in haar vergadering van 9 juni 2021 besloten om een zienswijze in te dienen op de jaarstukken 2020 en de Ontwerp Programmabegroting 2022 van de Omgevingsdienst Twente. Deze zienswijze is ingediend vanwege de onzekere financiële situatie door een conflict tussen ODT en de gemeente Enschede. In de zienswijze heeft de gemeenteraad aangegeven dat mochten de ODT en de gemeente Enschede op korte termijn tot een oplossing komen de zienswijze zou kunnen worden ingetrokken. De inzet van een mediationtraject heeft gezorgd voor een oplossing van het conflict. Daarom wordt de gemeenteraad gevraagd de zienswijze in te trekken.		
Belangrijkste beslis/-bespreekpunten	Kennis nemen van het beëindigen van het geschil tussen Omgevingsdienst Twente en gemeente Enschede door middel van de opgestelde brief aan de gemeenteraad. Zienswijze die is ingebracht op de jaarstukken 2020 en de Ontwerp Programmabegroting 2022 van de Omgevingsdienst Twente in te trekken omdat de grondslag hiervoor is komen te vervallen.		

Politieke Markt	nvt			
Voorzitter	Griffiemedewerker	Zaal	Domein	Duur
				min
Doel van de sessie				
Behandeladvies				
Spreekrecht publiek	ja ☐	nee ☐	duur:	

Raad	13 oktober	
Doel van de sessie	Besluitvorming	
Behandeladvies	Advies om dit agendapunt als een direct hamerstuk in de raadsvergadering te agenderen en de raad te adviseren te besluiten de zienswijze in te trekken.	
Spreekrecht publiek	nee	

RAADSADVIES

ZAAKNUMMER	BEHANDELEND AMBTENAAR	SECTOR	PORT. HOUDER
3298269	hassing, mirjam	SBO-SR	Sander Schelberg
ONDERWERP			
3298269 - Intrekken zienswijze begroting 2022 ODT nav beëindiging conflict tussen ODT en gemeente Enschede			

AANLEIDING, DOEL EN WAT GING ER AAN VOORAF

Afgelopen jaren was de gemeentelijke financiële bijdrage aan de ODT verdeeld op basis van ingebrachte formatie. Een belangrijke wijziging vanaf 2022 is de overgang naar outputfinanciering. Hiervoor wordt gewerkt aan het opstellen van een Product Diensten Catalogus (PDC). Op die manier is het voor elke deelnemer duidelijk wat er afgenomen kan worden en wat dit, per afgenomen onderdeel, gaat kosten. De PDC is nog niet gereed, maar de overheadverdeling gaat al wel wijzigen. Hierdoor wordt de bijdrage per deelnemer meer verdeeld naar gelang hun eigen vraag en inbreng in de OD Twente. Dit zorgt voor Hengelo voor een voordeel van € 84.000 komend jaar. Ook de jaren daarna levert dit een vergelijkbare besparing op. Dit effect wordt meegenomen in de Kadernota.

Er hoorde een kanttekening bij dit financiële effect. Er was nog een nog niet opgelost conflict met de gemeente Enschede over de omvang van de verplichte inbreng van taken. Als Enschede vast zou houden aan een beperkte inbreng van taken zou ze daarom minder bijdragen in de overhead dan waar ODT nu mee rekent. Dan zouden in een negatief scenario de overheadkosten voor alle andere deelnemers kunnen toenemen. Doordat de nieuwe verdeling van de overhead voor Hengelo positief uitpakt zal dit financieel geen risico betekenen voor Hengelo. Hooguit valt dan het verwachte voordeel lager uit.

De afgelopen jaren hebben wij daarom steeds geadviseerd een zienswijze in te dienen met name vanwege de onzekere financiële situatie door dit conflict tussen ODT en de gemeente Enschede. De consistente lijn zou zijn om opnieuw een zienswijze in te dienen en ODT te verzoeken de financiële gevolgen van een ongewijzigde beperkte Enschedese inbreng voor de overige gemeenten te kwantificeren. Mochten ODT en de gemeente Enschede op korte termijn tot een oplossing komen dan zou de zienswijze kunnen worden ingetrokken.

Onlangs zijn de jaarstukken 2020 en de Ontwerp Programmabegroting 2022 van de Omgevingsdienst Twente aan ons aangeboden. Deze jaarstukken zijn in de vergadering van de gemeenteraad van Hengelo op 9 juni jl. behandeld. De gemeenteraad van Hengelo heeft in haar vergadering van 9 juni 2021 besloten om een zienswijze in te dienen op de jaarstukken 2020 en de Ontwerp Programmabegroting 2022 van de Omgevingsdienst Twente.

De tekst van deze zienswijze luidde als volgt:

“Vanwege de onzekere financiële situatie door het conflict tussen ODT en de gemeente Enschede wenst de gemeenteraad van Hengelo opnieuw een zienswijze in te dienen en de ODT te verzoeken de financiële gevolgen van een ongewijzigde beperkte Enschedese inbreng voor de overige gemeenten te kwantificeren. Mochten ODT en de gemeente Enschede op korte termijn tot een oplossing komen dan zou de zienswijze kunnen worden ingetrokken.”

Wij kunnen nu mededelen dat het geschil tussen de Omgevingsdienst Twente en de gemeente Enschede is opgelost. In de brief stellen wij u op de hoogte van de uitkomsten van het mediationtraject dat hieraan ten grondslag ligt. In dit traject zijn er, met inzet van professionele mediators en bekostiging door de provincie, gesprekken gevoerd die goed zijn verlopen. Uiteindelijk is de package deal ontstaan door te zoeken naar een evenwichtige balans. Zowel het DB ODT als het college van Enschede hebben de package deal gezien en akkoord bevonden. Het wordt gezien als een evenwichtige oplossing welke recht doet aan alle partners. Het betreft een packagedeal waar geen elementen uitgehaald kunnen worden. Over de uitkomst van dit traject is tijdens het AB ODT van 2 juli jl. gestemd met als resultaat het voorliggende advies.

Doordat hiermee de grondslag voor de ingediende zienswijze komt te vervallen kan deze worden ingetrokken.

INHOUD VAN HET VOORSTEL

Kennis nemen van het beëindigen van het geschil tussen Omgevingsdienst Twente en gemeente Enschede door middel van de opgestelde brief aan de gemeenteraad.

Zienswijze die is ingebracht op de jaarstukken 2020 en de Ontwerp Programmabegroting 2022 van de Omgevingsdienst Twente in te trekken omdat de grondslag hiervoor is komen te vervallen.

BESPREEK - EN BESLISPUNTEN

Na kennis genomen te hebben van het beëindigen van het geschil tussen de Omgevingsdienst Twente en gemeente Enschede de ingebrachte zienswijze op de begroting 2022 intrekken.

FINANCIËLE ASPECTEN

Per 1 januari 2022 brengt gemeente Enschede haar nog niet ingebrachte uitvoerende milieutaken onder bij de Omgevingsdienst Twente. Dit leidt voor alle gemeentelijke deelnemers tot een identiek takenpakket. Ook behoort de herverdeling van de (overhead)kosten over de jaren 2019, 2020 en 2021 tot de gemaakte afspraken, evenals een verrekeningssystematiek voor de kosten van de OD Twente die gebaseerd is op ingebrachte en gevraagde capaciteit binnen de toekomstige kaders van outputfinanciering (ingående per 1 januari 2022).

BIJLAGE(N)

Brief aan de gemeenteraad om kennis te nemen van de resultaten van het mediationtraject
Brief aan de Omgevingsdienst Twente waarmee de zienswijze wordt ingetrokken.
Jaarstukken 2020 en Ontwerp Programmabegroting ODT (zaaknummer 3241312)

Dit raadsadvies is vastgesteld door het college van B & W van Hengelo.

RAADSBSLUIT

ZAAKNUMMER	BEHANDELEND AMBTENAAR	SECTOR	PORT. HOUDER
3298269	hassing, mirjam	SBO-SR	Sander Schelberg
ONDERWERP			
3298269 - Intrekken zienswijze begroting 2022 ODT nav beëindiging conflict tussen ODT en gemeente Enschede			

DE RAAD VAN DE GEMEENTE HENGELO BESLUIT:

Kennis nemen van het beëindigen van het geschil tussen Omgevingsdienst Twente en gemeente Enschede door middel van de opgestelde brief aan de gemeenteraad.

Zienswijze die is ingebracht op de jaarstukken 2020 en de Ontwerp Programmabegroting 2022 van de Omgevingsdienst Twente in te trekken omdat de grondslag hiervoor is komen te vervallen.

PUBLIEKSVRIENDELIJKE SAMENVATTING

De gemeenteraad van Hengelo heeft een zienswijze ingediend op de jaarstukken en de begroting van de Omgevingsdienst Twente vanwege de onzekere financiële situatie door een conflict tussen ODT en de gemeente Enschede. In de zienswijze heeft de gemeenteraad aangegeven dat mochten de ODT en de gemeente Enschede op korte termijn tot een oplossing komen de zienswijze zou kunnen worden ingetrokken. De inzet van een mediationtraject heeft gezorgd voor een oplossing van het conflict. Daarom zal de gemeenteraad gevraagd worden haar zienswijze in te trekken.

DE GEMEENTERAAD VAN HENGELO,

DATUM

De griffier

De voorzitter

Aan de Gemeenteraad

DATUM

ONS KENMERK

BEHANDELD DOOR

UW BRIEF VAN

UW KENMERK

DOORKIESNUMMER

ONDERWERP

Beëindiging geschil tussen Omgevingsdienst Twente en gemeente Enschede

Geachte leden van de Raad,

Wij zijn blij te kunnen mededelen dat het geschil tussen de Omgevingsdienst Twente en de gemeente Enschede is opgelost. In deze brief stellen wij u op de hoogte van de uitkomsten van het mediationtraject dat hieraan ten grondslag ligt.

Het mediationtraject

De berekeningsmethodiek voor overheadkosten vormde de afgelopen jaren de belangrijkste oorzaak van onenigheid tussen de gemeente Enschede en de Omgevingsdienst Twente. Meermaals is gesproken over mogelijke oplossingsrichtingen. Eind 2020 werd met behulp van externe mediation bekeken of onderling een minnelijke regeling bereikt kon worden. Dit mediationtraject is gedurende de afgelopen maanden uitgevoerd door mevrouw drs. H.A.M. Nauta - van Moorsel als voorzitter van het Algemeen Bestuur van de Omgevingsdienst Twente, en de heer drs. J.C.R van Houdt als wethouder van de gemeente Enschede. Na een zorgvuldig en goed verlopen traject is een exclusief pakket aan afspraken gemaakt die juridisch bindend zijn vastgelegd. Hiermee is het geschil opgelost.

Afspraken waarbij alle deelnemers gebaat zijn

Per 1 januari 2022 brengt gemeente Enschede haar nog niet ingebrachte uitvoerende milieutaken onder bij de Omgevingsdienst Twente. Dit leidt voor alle gemeentelijke deelnemers tot een identiek takenpakket. Ook behoort de herverdeling van de (overhead)kosten over de jaren 2019, 2020 en 2021 tot de gemaakte afspraken, evenals een verrekeningssystematiek voor de kosten van de OD Twente die gebaseerd is op ingebrachte en gevraagde capaciteit binnen de toekomstige kaders van outputfinanciering (ingaaande per 1 januari 2022).

Tenslotte

Wij zijn van mening dat het een evenwichtige oplossing is die eer doet aan alle partners. Het geeft vertrouwen om zo met alle deelnemers verder te bouwen aan een robuuste omgevingsdienst in (heel) Twente.

Hoogachtend,

....

Omgevingsdienst Twente
Postbus 499
7600AL Almelo

Gemeente Hengelo

Postbus 18
7550 AA Hengelo

Onderwerp	Zaaknummer	Uw kenmerk	Datum
Intrekken zienswijze begroting 2022	3298269		

Geachte heer/mevrouw,

Onlangs hebt u ons de jaarstukken 2020 en de Ontwerp Programmabegroting van de Omgevingsdienst Twente aangeboden. Deze jaarstukken zijn in de vergadering van de gemeenteraad van Hengelo op 9 juni 2021 behandeld.

In deze vergadering is besloten een zienswijze in te dienen op de jaarstukken 2020 en de Ontwerp Programmabegroting van de Omgevingsdienst Twente vanwege de onzekere financiële situatie door het conflict tussen ODT en de gemeente Enschede. In deze zienswijze is opgenomen dat mochten ODT en de gemeente Enschede op korte termijn tot een oplossing komen de zienswijze zou kunnen worden ingetrokken.

Nu we kennis hebben mogen nemen van de beëindiging van het geschil tussen Omgevingsdienst Twente en gemeente Enschede en daarmee de grondslag voor onze zienswijze is komen te vervallen, hebben wij besloten onze zienswijze in te trekken.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
De gemeenteraad van Hengelo,
de griffier, de voorzitter,

Vermeld altijd het zaaknummer als u contact opneemt met de gemeente.

Bezoekadres
Burgemeester van der
Dussenplein 1

E-mailadres
gemeente@hengelo.nl
Telefoonnummer
14-074

Omgevingsdienst Twente
t.a.v. het Dagelijks bestuur
Postbus 499
7600AL Almelo

Gemeente Hengelo

Postbus 18
7550 AA Hengelo

Onderwerp	Zaaknummer	Uw kenmerk	Datum
Jaarstukken 2020 en Ontwerp Programmabegroting ODT	3241312		10 juni 2021

Geachte heer/mevrouw,

Onlangs hebt u ons de jaarstukken 2020 en de Ontwerp Programmabegroting van de Omgevingsdienst Twente aangeboden. Deze jaarstukken zijn in de vergadering van de gemeenteraad van Hengelo op 9 juni jl. behandeld. Via deze weg willen wij u graag informeren over het door onze gemeenteraad genomen besluit.

Besluit

De gemeenteraad van Hengelo heeft in haar vergadering van 9 juni 2021 besloten:

- **Wel** een zienswijze in te dienen op de jaarstukken 2020 en de Ontwerp Programmabegroting van de Omgevingsdienst Twente.

De tekst van deze zienswijze luidt als volgt:

Vanwege de onzekere financiële situatie door het conflict tussen ODT en de gemeente Enschede wenst de gemeenteraad van Hengelo opnieuw een zienswijze in te dienen en de ODT te verzoeken de financiële gevolgen van een ongewijzigde beperkte Enschedese inbreng voor de overige gemeenten te kwantificeren. Mochten ODT en de gemeente Enschede op korte termijn tot een oplossing komen dan zou de zienswijze kunnen worden ingetrokken.

- De betrokken besturen van de gemeenschappelijke regelingen, middels de uitgaande brief, de uitgevoerde QuickScan vanuit de Rekenkamercommissies aan te bieden en de besturen te verzoeken om op de inhoudelijk gemaakte opmerkingen te reageren naar de betrokken gemeenteraden.

Gelet op het bovenstaande bieden wij u ook de eerder door u ontvangen QuickScan vanuit de Rekenkamercommissies aan. Dit onderzoek staat gepubliceerd op www.hengelo.nl/rekenkamer -> Onderzoeken -> QuickScan Gemeenschappelijke Regelingen 2021.

Wij worden graag op de hoogte gebracht van de uitkomst van de behandeling van de jaarstukken in de vergadering van uw Algemeen Bestuur.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
De gemeenteraad van Hengelo,

de griffier,

de voorzitter,

Vermeld altijd het zaaknummer als u contact opneemt met de gemeente.

Bezoekadres
Burgemeester van der
Dussenplein 1

E-mailadres
gemeente@hengelo.nl
Telefoonnummer
14-074

Behandelvoorstel

Onderwerp	Plan van Aanpak omgevingsplan		
Zaaknummer	3249718	Portefeuillehouder	Gerard Gerrits
Belangrijkste beslis/-bespreekpunten	In te stemmen met de inhoudelijke uitgangspunten voor het omgevingsplan: a. We werken volgens 'Ja, mits' in de grondhouding. Deze grondhouding wordt waar mogelijk vertaald in de regels van het omgevingsplan. b. Er wordt gewerkt met algemene regels en waar nodig wordt er gewerkt met een vergunningplicht. Dit wordt op basis van de te reguleren activiteit bepaald. Er wordt gericht gebruik gemaakt van meldingsplichten. c. Het werken met gesloten normen heeft de voorkeur. d. We werken met specifieke zorgplichten als het in het concrete geval toegevoegde waarde heeft. e. We werken zoveel mogelijk met doelvoorschriften f. Op basis van de ambities uit de omgevingsvisie wordt bepaald of er omgevingswaarden in het omgevingsplan worden opgenomen.		
Historie	Naar verwachting treedt op 1 juli 2022 de Omgevingswet in werking. De Omgevingswet kent een aantal nieuwe instrumenten, waaronder het omgevingsplan. Hierin komen alle gemeentelijke regels voor de fysieke leefomgeving. Als de Omgevingswet in werking treedt ontstaat van rechtswege een tijdelijk omgevingsplan dat bestaat uit de dan geldende bestemmingsplannen, regels uit verordeningen en de 'bruidsschat' (regels van het Rijk die door decentralisatie onder de verantwoordelijkheid van de gemeenten gaan vallen). Gemeenten moeten hun tijdelijke omgevingsplan vóór 2030 omzetten naar een volwaardig omgevingsplan. Het college heeft ingestemd met het 'Plan van Aanpak omgevingsplan Hengelo' (hierna: het plan van aanpak). Het plan van aanpak beschrijft: • wat er moet gebeuren om goed voorbereid te zijn op het werken met het tijdelijke omgevingsplan. • de <u>uitgangspunten</u> voor de ontwikkeling van het volwaardige omgevingsplan. Dat betreft algemene, procesmatige en inhoudelijke uitgangspunten. De inhoudelijke uitgangspunten geven richting aan het invullen van de gemeentelijke beleidsruimte. Het vaststellen van het omgevingsplan is een bevoegdheid van de raad. Daarvoor zijn in de komende jaren veel raadsbesluiten nodig, omdat het tijdelijke omgevingsplan stapsgewijs wordt omgezet in het volwaardige omgevingsplan. Om dat in goede banen te leiden, vraagt het college aan de <u>raad om in te stemmen met de inhoudelijke uitgangspunten voor het omgevingsplan</u>. Om de strekking van de geformuleerde inhoudelijke uitgangspunten goed te kunnen doorgronden is er een technisch beraad gehouden op 27 september.		

Politieke Markt	5 oktober 2021			
Voorzitter	Griffiemedewerker	Zaal	Domein	Duur 21.15- 22.30 uur
Steen	Eeftink		Fysiek	75 minuten
Doel van de sessie	Oordeelsvorming			

Behandeladvies	Na eventuele insprekers en een korte inleiding door de wethouder wordt de fracties gevraagd om hun oordeel te geven over de vast te stellen inhoudelijke uitgangspunten.	
Spreekrecht publiek	ja	duur: Maximaal 5 minuten

Raad	13 oktober 2021	
Doel van de sessie	In te stemmen met de inhoudelijke uitgangspunten voor het omgevingsplan	
Behandeladvies	Besprekstuk in de raad, het raadslid Janssen komt mogelijk met een amendement	
Spreekrecht publiek	nee	

RAADSADVIES

ZAAKNUMMER	BEHANDELEND AMBTENAAR	SECTOR	PORT. HOUDER
3249718	van Es, Annemieke	FYS-RB	Gerard Gerrits
ONDERWERP			
3249718 - Aanpak omgevingsplan			

AANLEIDING, DOEL EN WAT GING ER AAN VOORAF

Naar verwachting treedt op 1 juli 2022 de Omgevingswet in werking.

De Omgevingswet kent een aantal nieuwe instrumenten, waaronder het omgevingsplan. Hierin komen alle gemeentelijke regels voor de fysieke leefomgeving.

Wanneer de Omgevingswet in werking treedt, ontstaat van rechtswege een tijdelijk omgevingsplan dat bestaat uit de dan geldende bestemmingsplannen, regels uit verordeningen en de 'bruidsschat' (regels van het Rijk die door decentralisatie onder de verantwoordelijkheid van de gemeenten gaan vallen). Gemeenten moeten hun tijdelijke omgevingsplan vóór 2030 omzetten naar een volwaardig omgevingsplan. Deze overgangstermijn is lang omdat dit omzetten veel werk is.

Het college heeft ingestemd met het 'Plan van Aanpak omgevingsplan Hengelo' (hierna: het plan van aanpak). Het plan van aanpak beschrijft enerzijds wat er moet gebeuren om goed voorbereid te zijn op het werken met het tijdelijke omgevingsplan. Anderzijds geeft het plan van aanpak de uitgangspunten voor de ontwikkeling van het volwaardige omgevingsplan. Dat betreft algemene en procesmatige uitgangspunten, maar ook inhoudelijke uitgangspunten.

De inhoudelijke uitgangspunten geven richting aan het invullen van de gemeentelijke beleidsruimte. Het vaststellen van het omgevingsplan is een bevoegdheid van de raad. Daarvoor zijn in de komende jaren veel raadsbesluiten nodig, omdat het tijdelijke omgevingsplan stapsgewijs wordt omgezet in het volwaardige omgevingsplan. Om dat in goede banen te leiden, vraagt het college aan de raad om in te stemmen met de inhoudelijke uitgangspunten voor het omgevingsplan.

INHOUD VAN HET VOORSTEL
Achtergrond implementatie Omgevingswet

De Hengelose ambitie voor de Omgevingswet is driedelig (raadsbesluit 2086584):

1. de fysieke leefomgeving zien als totaal met alle aspecten die daarbij horen (ruimtelijke ordening, verkeer, veiligheid, gezondheid, duurzaamheid, etc.)
2. het samenwerken vanuit opgaven met partners en de stad
3. meer ruimte geven aan initiatieven

Vanuit deze ambitie werken we aan de minimale acties die nodig zijn voor inwerkingtreding van de Omgevingswet, bijvoorbeeld het aanpassen van de werkprocessen. Daarnaast werken we aan de opdrachten die de wet aan gemeenten geeft, zoals het opstellen van de omgevingsvisie (voor 2025) en het volwaardige omgevingsplan (voor 2030).

Hoewel 2030 nog ver weg lijkt, is het noodzakelijk en handig om de aanpak te bepalen voor de omzetting van het tijdelijke omgevingsplan in het volwaardige omgevingsplan.

Vanaf 1 juli 2022 kan het nodig zijn om het omgevingsplan te wijzigen. Tijdens het omzetten van het tijdelijke naar het volwaardige omgevingsplan, blijft de winkel open. Dat wil zeggen dat besluitvorming over projecten en initiatieven gewoon doorgaat. Om een project of initiatief mogelijk te maken, is nu soms een bestemmingsplanwijziging nodig. Na inwerkingtreding van de Omgevingswet spreken we dan van een wijziging van het omgevingsplan.

De uitgangspunten die in het plan van aanpak staan, gebruiken we ook bij wijzigingen van het omgevingsplan. Daarom zijn deze keuzes voor inwerkingtreding van de Omgevingswet nodig.

Plan van Aanpak omgevingsplan Hengelo

De periode waarin het tijdelijke omgevingsplan wordt omgezet in een volwaardig omgevingsplan wordt de transitiefase genoemd. Het plan van aanpak beschrijft de aanpak van deze transitie en bevat een

samenhangend geheel van algemene, procesmatige en inhoudelijke uitgangspunten voor het volwaardige omgevingsplan. Voor ieder uitgangspunt is in het plan van aanpak beschreven welke afweging tussen scenario's is gemaakt en voor welk scenario is gekozen.

Het bepalen van de aanpak valt onder de bevoegdheid van het college. De inhoudelijke uitgangspunten geven echter richting aan het invullen van de beleidsruimte van de gemeente en betreffen keuzes. Daarom vraagt het college aan de raad om met de inhoudelijke uitgangspunten in te stemmen.

In het voorliggende raadsadvies wordt duiding gegeven aan de uitgangspunten. Een uitgebreide inhoudelijke toelichting vindt u in het plan van aanpak.

Algemene en procesmatige uitgangspunten voor het omgevingsplan
De aanpak laat zich samenvatten in drie algemene uitgangspunten:

1. Leren door te doen
2. Behoud van het goede; veranderen is niet het doel
3. Beleidsneutraal maar... met verbeteringen waar mogelijk

Deze algemene uitgangspunten zijn gebaseerd op input uit de raads werkgroep Omgevingswet (2017). Daarnaast sluiten deze uitgangspunten aan bij de strategie die gehanteerd wordt bij de implementatie van de Omgevingswet in Hengelo en het Hengelo's werken.

Het college heeft ook ingestemd met een aantal procesmatige uitgangspunten voor de omzetting van het tijdelijke naar het volwaardige omgevingsplan. Op basis van deze uitgangspunten zetten we het tijdelijke omgevingsplan stap voor stap om in het volwaardige omgevingsplan.

De door de raad vastgestelde omgevingsvisie gebruiken we als vertrekpunt bij het opstellen van het omgevingsplan. Zo zorgen we ervoor dat de ambities en doelen uit de omgevingsvisie samenhangen met de regels in het omgevingsplan. We streven naar zoveel mogelijk dezelfde regels voor het hele gemeentelijke grondgebied. Maar het kan nodig zijn dat de regels per deelgebied verschillen, bijvoorbeeld omdat de ambities en doelen of de functies van deelgebieden verschillen.

Begin 2022 wordt een werkplan opgesteld dat de transitie van het tijdelijke naar het volwaardige omgevingsplan gedetailleerder beschrijft. Daarin bepaalt het college de volgorde van de deelgebieden en thema's. Daarnaast gaat het werkplan in op de planning, organisatie en capaciteit en het toepassen van participatie. De raad wordt hierover geïnformeerd.

Ter uitvoering van het plan van aanpak en het werkplan wordt per deelgebied (of voor een thema) een stuk van het volwaardige omgevingsplan gemaakt. Ieder deel zal ter vaststelling aan de raad worden voorgelegd. Wanneer de raad een stuk van het volwaardige omgevingsplan heeft vastgesteld, vervangt dat het betreffende deel van het tijdelijke omgevingsplan.

Inhoudelijke uitgangspunten voor het omgevingsplan

Het plan van aanpak beschrijft een aantal inhoudelijke uitgangspunten, die kaders geven voor de omzetting van het tijdelijke naar het volwaardige omgevingsplan. Aan de raad wordt gevraagd hiermee in te stemmen.

- a. We werken volgens 'Ja, mits' in de grondhouding. Deze grondhouding wordt waar mogelijk vertaald in de regels van het omgevingsplan.
Onze grondhouding is 'ja, mits', in plaats van 'nee, tenzij'. We formuleren de regels waar mogelijk positief, zodat die uitnodigen tot initiatieven binnen de ruimte die daarvoor bestaat.
- b. Er wordt gewerkt met algemene regels en waar nodig wordt er gewerkt met een vergunningplicht. Dit wordt op basis van de te reguleren activiteit bepaald. Er wordt gericht gebruik gemaakt van meldingsplichten.
Algemene regels voor activiteiten vormen het uitgangspunt. Op basis van de te reguleren activiteit wordt bepaald of er wordt gewerkt met algemene regels of een vergunningplicht. Vooraf hebben we geen voorkeur voor het een of het ander. Gericht gebruik maken van meldingsplichten, wil zeggen dat we hier spaarzaam mee omgaan. Een melding vooraf maakt controle mogelijk, maar voor het toetsen van de melding kunnen geen leges worden geheven.
- c. Het werken met gesloten normen heeft de voorkeur.
In een gesloten norm wordt met een waarde aangegeven wat wel/niet mag (bijvoorbeeld maximaal 3 meter). Open normen zijn kwalitatieve beschrijvingen, bijvoorbeeld 'het bouwwerk past in het

straatbeeld'. Gesloten normen bieden duidelijkheid en voorkomen verschillende interpretaties. Nadere duiding of uitwerking van de norm in beleidsregels is dan niet nodig.

- d. We werken met specifieke zorgplichten als het in het concrete geval toegevoegde waarde heeft. Gemeenten kunnen zelf zorgplichten in regels opnemen. Dat doen wij alleen als dat in het concrete geval toegevoegde waarde heeft boven de algemene zorgplichten. De zorgplichten in landelijke regelgeving zijn doorgaans afdoende.
- e. We werken zoveel mogelijk met doelvoorschriften.
Het werken met doelvoorschriften heeft de voorkeur boven middelvoorschriften. Doelvoorschriften geven een initiatiefnemer ruimte om zelf na te denken over de wijze waarop een plan mogelijk gemaakt kan worden en bieden flexibiliteit.
- f. Op basis van de ambities uit de omgevingsvisie wordt bepaald of er omgevingswaarden in het omgevingsplan worden opgenomen.
Gemeenten kunnen zelf omgevingswaarden bepalen. Dat zijn normen over de kwaliteit van de leefomgeving. We nemen de omgevingsvisie hierbij als vertrekpunt voor het omgevingsplan en nemen alleen omgevingswaarden op als dat uit de omgevingsvisie voortvloeit.

Met deze inhoudelijke uitgangspunten is een balans gezocht tussen ruimte voor initiatieven en eigen ideeën enerzijds, en duidelijkheid en rechtszekerheid anderzijds. Dit past bij de input van de raads werkgroep Omgevingswet (2017). Daarnaast is rekening gehouden met de wettelijke eisen aan het volwaardige omgevingsplan, rechtszekerheid en begrijpelijkheid van de regels en doorwerking van de regels naar de uitvoeringspraktijk van vergunningverlening, toezicht en handhaving.

Aan de raad wordt voorgesteld met deze inhoudelijke uitgangspunten in te stemmen.

Volledigheidshalve: de uitgangspunten die hierboven beschreven zijn, geven aan hoe de omzetting van het tijdelijke omgevingsplan in het volwaardige omgevingsplan wordt aangepakt. Wat er in de regels wordt opgenomen, bepaalt de raad bij de vaststelling van het omgevingsplan.

BESPREEK- EN BESLISPUNTEN

- 1. In te stemmen met de inhoudelijke uitgangspunten voor het omgevingsplan:
 - a. We werken volgens 'Ja, mits' in de grondhouding. Deze grondhouding wordt waar mogelijk vertaald in de regels van het omgevingsplan.
 - b. Er wordt gewerkt met algemene regels en waar nodig wordt er gewerkt met een vergunningplicht. Dit wordt op basis van de te reguleren activiteit bepaald. Er wordt gericht gebruik gemaakt van meldingsplichten.
 - c. Het werken met gesloten normen heeft de voorkeur.
 - d. We werken met specifieke zorgplichten als het in het concrete geval toegevoegde waarde heeft.
 - e. We werken zoveel mogelijk met doelvoorschriften.
 - f. Op basis van de ambities uit de omgevingsvisie wordt bepaald of er omgevingswaarden in het omgevingsplan worden opgenomen.

FINANCIËLE ASPECTEN

N.v.t.

BIJLAGE(N)

- Plan van Aanpak omgevingsplan Hengelo

Dit raadsadvies is vastgesteld door het college van B & W van Hengelo.

RAADSBESLUIT

ZAAKNUMMER	BEHANDELEND AMBTENAAR	SECTOR	PORT. HOUDER
3249718	van es, annemieke	FYS-RB	Gerard Gerrits
ONDERWERP			
3249718 - Aanpak omgevingsplan			

DE RAAD VAN DE GEMEENTE HENGELO BESLUIT:

in te stemmen met de inhoudelijke uitgangspunten voor het omgevingsplan:

- We werken volgens 'Ja, mits' in de grondhouding. Deze grondhouding wordt waar mogelijk vertaald in de regels van het omgevingsplan.
- Er wordt gewerkt met algemene regels en waar nodig wordt er gewerkt met een vergunningplicht. Dit wordt op basis van de te reguleren activiteit bepaald. Er wordt gericht gebruik gemaakt van meldingsplichten.
- Het werken met gesloten normen heeft de voorkeur.
- We werken met specifieke zorgplichten als het in het concrete geval toegevoegde waarde heeft.
- We werken zoveel mogelijk met doelvoorschriften
- Op basis van de ambities uit de omgevingsvisie wordt bepaald of er omgevingswaarden in het omgevingsplan worden opgenomen.

PUBLIEKSVRIENDELIJKE SAMENVATTING

De Omgevingswet kent nieuwe wetsinstrumenten, waaronder het omgevingsplan. Vanaf inwerkingtreding van de wet op 1 juli 2022, staan alle gemeentelijke regels voor de fysieke leefomgeving in het tijdelijke omgevingsplan. Dat tijdelijke omgevingsplan moet voor 2030 zijn omgezet in een volwaardig omgevingsplan.

Het college heeft ingestemd met het plan van aanpak dat beschrijft hoe we ons voorbereiden op het werken met het tijdelijke omgevingsplan en hoe we de omzetting van het tijdelijke naar het volwaardige omgevingsplan aanpakken.

De gemeenteraad is bevoegd om het omgevingsplan vast te stellen. Daarvoor zijn in de komende jaren veel raadsbesluiten nodig, omdat het tijdelijke omgevingsplan stapsgewijs wordt omgezet in het volwaardige omgevingsplan. Om dat in goede banen te leiden, wordt aan de raad gevraagd om in te stemmen met de inhoudelijke uitgangspunten hiervoor.

DE GEMEENTERAAD VAN HENGELO,

DATUM

De griffier

De voorzitter

Plan van Aanpak omgevingsplan Hengelo

Juni 2021

www.hengelo.nl

Gemeente
Hengelo

Inhoudsopgave

1. Inleiding	2
1.1 Doel en totstandkoming plan van aanpak.....	2
1.2 Leeswijzer	2
2. Het omgevingsplan als instrument binnen de Omgevingswet.....	3
2.1 Het theoretisch kader	3
3. De transitie van een tijdelijk naar een volwaardig omgevingsplan.....	8
3.1 Beschrijving transitiefase	8
3.2 Transitieaanpak	9
4. Uitgangspunten volwaardig omgevingsplan	10
4.1 Algemene uitgangspunten	10
4.2 Procesmatige uitgangspunten voor het volwaardig omgevingsplan	10
4.3 Inhoudelijke uitgangspunten voor het volwaardig omgevingsplan	13
5. Opgaven volwaardig omgevingsplan.....	20
5.1 Bruidsschat	20
5.2 Integratie van verordeningen.....	20
5.3 Toepasbare regels	21
5.4 Annoteren.....	22
5.5 Werkingsgebieden.....	22
5.6 Harmoniseren van begrippen.....	22
5.7 Monitoring.....	23
6. De aanpak voor de fasen	24
6.1 Waar is al aan gewerkt?	24
6.2 Voorbereidende fase (2021 – 2022).....	24
6.3 Transitiefase (2022 – 2029)	27
Bijlage 1. Planning voorbereidingsfase	28
Bijlage 2. Planning transitiefase	29

1. Inleiding

Op 1 juli 2022 treedt – naar verwachting – de Omgevingswet in werking. Met de komst van deze wet moet de gemeente Hengelo haar regels over de fysieke leefomgeving bundelen in een integraal en gebiedsdekkend omgevingsplan, het volwaardig omgevingsplan. De gemeente Hengelo heeft tot 2030 de tijd om een volwaardig omgevingsplan op te stellen. Deze transitie is complex, vergt veel tijd en capaciteit en vraagt om een slimme aanpak.

Deze opgave kan grofweg in twee fasen onderverdeeld worden:

- Nu – 1 juli 2022: het voorbereiden op het tijdelijk omgevingsplan (welke van rechtswege verkregen wordt)
- 1 juli 2022 – 31 december 2029: het omvormen van het tijdelijk omgevingsplan tot een volwaardig omgevingsplan, dat actueel en integraal is en aan alle wettelijke vereisten voldoet.

In hoofdstuk 3 wordt nader ingegaan op de fasen.

1.1 Doel en totstandkoming plan van aanpak

Dit plan van aanpak biedt uitgangspunten en geeft houvast in de transitie naar een volwaardig Hengeloos omgevingsplan.

Dit Plan van Aanpak is tot stand gekomen met een ambtelijke werkgroep onder leiding van een externe projectleider. Er is hierbij gebruik gemaakt van informatie van de VNG.

Met het vaststellen van dit Plan van Aanpak besluit de raad over:

- De procesmatige uitgangspunten die als doel hebben dat de transitie slim verloopt;
- De inhoudelijke uitgangspunten die ervoor zorgen dat de gemeente Hengelo uiterlijk 31 december 2029 beschikt over een volwaardig omgevingsplan dat gebruiksvriendelijk is voor de gebruikers en werkbaar voor de organisatie;
- De transitieaanpak en planning op hoofdlijnen.

Op basis van dit plan van aanpak zal in het eerste kwartaal van 2022 een werkplan worden opgesteld. Het werkplan beschrijft de meer concrete stappen die nodig zijn om tot een volwaardig omgevingsplan te komen en vormt een uitvoeringsdocument van dit plan van aanpak (zie paragraaf 6.3.1).

1.2 Leeswijzer

In het eerste hoofdstuk wordt het doel en de totstandkoming van het plan van aanpak beschreven. In het tweede hoofdstuk wordt het omgevingsplan als instrument binnen de Omgevingswet toegelicht en wordt het relevante theoretisch kader geschetst. In hoofdstuk 3 wordt de transitiefase en -aanpak beschreven. In hoofdstuk 4 worden de uitgangspunten voor het volwaardig omgevingsplan beschreven. In hoofdstuk 5 worden de opgaven voor het volwaardig omgevingsplan beschreven. In hoofdstuk 6 wordt de aanpak voor de voorbereidingsfase en de transitiefase beschreven. In de bijlagen is een planning voor beide fasen opgenomen.

2. Het omgevingsplan als instrument binnen de Omgevingswet

2.1 Het theoretisch kader

Op 1 juli 2022 treedt naar verwachting de Omgevingswet in werking. Deze wet bundelt de wet- en regelgeving voor onder meer ruimte, wonen, infrastructuur, milieu, natuur en water. De Omgevingswet kent nieuwe wettelijke instrumenten, zoals de omgevingsvisie en het omgevingsplan. Deze instrumenten vragen van ons om voor de totale fysieke leefomgeving te bepalen wat nodig is. Daarbij daagt de wet ons uit om meer ruimte te geven door minder te regelen.

Als we spreken over de Omgevingswet, dan hebben we het in feite over een stelselherziening voor de fysieke leefomgeving. Met deze stelselherziening streeft de wetgever vier verbeterdoelen na:

1. Het omgevingsrecht wordt inzichtelijker doordat de regels over de leefomgeving - die nu in 26 wetten en bijbehorende AMvB's en regelingen staan – worden gebundeld. Alle rijksregels over de fysieke leefomgeving vind je straks in de Omgevingswet, de vier AMvB's daaronder (Besluit activiteiten leefomgeving, Besluit kwaliteit leefomgeving, Besluit bouwwerken leefomgeving en Omgevingsbesluit) en de bijbehorende uitvoeringsregelgeving.
2. De aspecten van de leefomgeving worden meer in samenhang (oftewel integraal) bekeken en niet langer afzonderlijk (oftewel sectoraal).
3. Er komt meer beleidsruimte voor decentrale overheden om hun eigen afwegingen te kunnen maken en gebiedsspecifiek beleid of regelgeving op te stellen.
4. Besluitvorming gaat sneller en wordt beter:
 - Sneller, doordat de behandeltermijnen voor vergunningaanvragen verkort worden. Dit geldt met name voor complexe vergunningaanvragen, waarvan de behandeltermijn verkort wordt van 26 naar 8 weken. De behandeling van complexe aanvragen wordt daarmee gelijk aan de behandeling van eenvoudige aanvragen, waarvoor nu al een termijn van 8 weken geldt. Indien nodig, kan de behandeltermijn worden verlengd met 6 weken.
 - En beter, omdat er een duidelijkere samenhang tussen visie/beleid, regelgeving en activiteiten wordt gezocht. Om dit doel te kunnen halen, wordt een goede voorbereiding van beleid en plannen heel belangrijk.

Om deze verbeterdoelen te realiseren, omvat de stelselherziening Omgevingswet niet alleen de juridische wijzigingen, maar vergt ook verandering in denk- en werkwijzen. De uitvoering van de wet en het anders werken worden ondersteund door het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO).

Figuur 1. De vier verbeterdoelen van de Omgevingswet

2.1.1 Het Digitaal Stelsel Omgevingswet

Het Digitaal Stelsel Omgevingswet (hierna: DSO) is het stelsel van het omgevingsloket, de achterliggende systemen en de lokale systemen van overheden. Het DSO biedt een digitaal loket waar initiatiefnemers en anderen snel kunnen zien wat er mag in de fysieke leefomgeving. Via het DSO kun je:

- Vergunningen aanvragen, meldingen doen en informatie geven
- Zien welke regels gelden op een locatie. De omgevingsdocumenten die in het DSO zitten zijn daar de basis voor. Dat zijn bijvoorbeeld omgevingsvisies, -verordeningen en -plannen, projectbesluiten en programma's.
- In de toekomst: informatie vinden over de kwaliteit van de leefomgeving. Denk bijvoorbeeld aan informatie over water- of luchtkwaliteit en geluidbelasting.

Het DSO vervangt het huidige Omgevingsloket online (OLO), Activiteitenbesluit Internet Module (AIM) en Ruimtelijkeplannen.nl.

Het omgevingsplan is straks raadpleegbaar in het DSO. Dat ziet er niet meer uit zoals nu op Ruimtelijkeplannen.nl, maar moet veel gebruiksvriendelijker zijn. De regels moeten snel en in gewone taal raadpleegbaar zijn met een klik op te kaart en via vragenbomen is het mogelijk om eenvoudig te controleren of een vergunning benodigd is.

Om het omgevingsplan te ontsluiten in het DSO is software benodigd, een regelbeheersysteem. De implementatie van dit regelbeheersysteem heeft begin 2021 plaatsgevonden binnen de Gemeente Hengelo.

2.1.2 Participatie

De Omgevingswet zegt over participatie: 'het in een vroegtijdig stadium betrekken van belanghebbenden bij het proces van besluitvorming over een project of activiteit'. Belanghebbenden zijn burgers, vertegenwoordigers van bedrijven, professionals van maatschappelijke organisaties en bestuurders van overheden.

De wet eist ook toepassing van participatie bij het opstellen van het omgevingsplan. Als je als gemeente een omgevingsplan gaat maken dan moet je daarvan een kennisgeving doen. In die kennisgeving staat hoe de gemeente participatie zal vormgeven. Als de gemeente het omgevingsplan vervolgens vaststelt dan moet daar in staan hoe zij burgers, bedrijven, maatschappelijke organisaties en andere bestuursorganen bij de voorbereiding betrokken heeft. En ook wat de gemeente met de resultaten heeft gedaan. Er bestaat dus een motiveringsplicht.

Hoe we het proces vormgeven en welke participatievormen het meest geschikt zijn, zijn keuzes die nog gemaakt moet worden. Voor iedere stap die we in de ontwikkeling van het omgevingsplan zetten, bekijken we welke participatievormen geschikt zijn. Vraagstukken om aan de samenleving voor te leggen zijn bijvoorbeeld welke functies passen in welke deelgebieden en welke activiteiten daarbij horen. De precieze formulering van de regels leent zich daar niet voor.

2.1.3 De instrumenten in de beleidscyclus

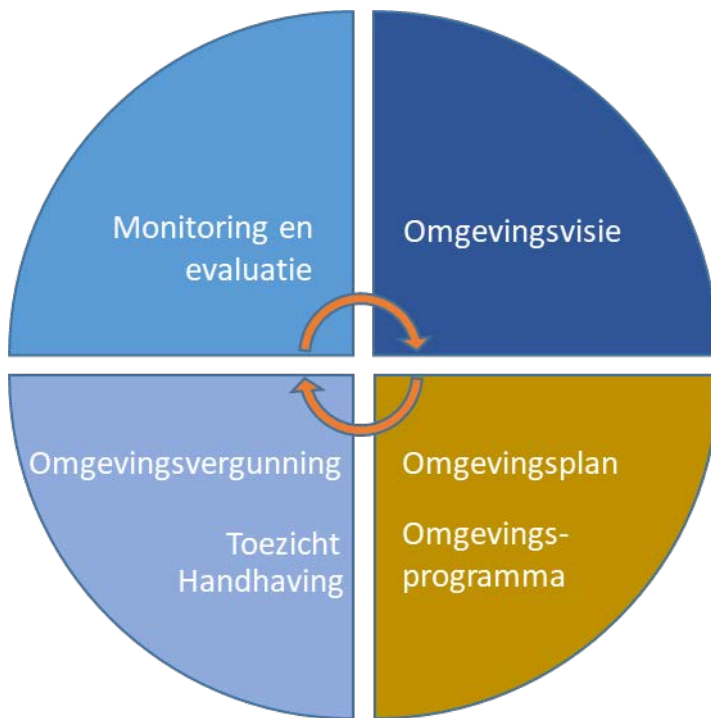
Voor de gemeente zijn vier kerninstrumenten van de Omgevingswet van belang. Het gaat dan om:

- De omgevingsvisie: hierin legt de gemeente haar ambities en beleidsdoelen voor de fysieke leefomgeving voor de lange termijn vast
- Het programma: hierin formuleert de gemeente maatregelen die leiden tot de gewenste kwaliteit van de fysieke leefomgeving
- Het omgevingsplan: hierin staan de gemeentelijke regels over de fysieke leefomgeving

- De omgevingsvergunning: hiermee kan de gemeente burgers, bedrijven en overheden toestemming verlenen om activiteiten in de fysieke leefomgeving uit te mogen voeren. Burgers, bedrijven en overheden vragen dan een omgevingsvergunning aan.

Deze instrumenten worden in deze paragraaf toegelicht. De Omgevingswet kent ook nog andere kerninstrumenten, zoals het projectbesluit. Dit is geen instrument van de gemeente en daarom wordt er niet verder op ingegaan in dit Plan van Aanpak omgevingsplan.¹

De opbouw van de Omgevingswet volgt de beleidscyclus. De beleidscyclus biedt een structuur om de instrumenten van de Omgevingswet te ordenen.

Figuur 2. De beleidscyclus Omgevingswet

2.1.4 De omgevingsvisie

Een omgevingsvisie is de strategische visie voor de lange termijn voor de gehele fysieke leefomgeving. De omgevingsvisie gaat in op de samenhang tussen ruimte, water, milieu, natuur, landschap, verkeer en vervoer, infrastructuur en cultureel erfgoed. De omgevingsvisie is vormvrij: de gemeenteraad bepaalt detailniveau, gebieden, sectoren en thema's.

Sinds januari 2019 wordt gewerkt aan de omgevingsvisie voor Hengelo. Dat pakken we gefaseerd aan. In oktober 2020 is de eerste fase, de omgevingsvisie Hengeloos Buiten, vastgesteld. De tweede fase, de ontwikkeling van de omgevingsvisie Binnenstad en Hart van Zuid is begin 2021 van start gegaan. Nadat deze omgevingsvisie is vastgesteld, start de derde fase, de ontwikkeling van de omgevingsvisie Stedelijk gebied. Deze drie visies worden vervolgens samengevoegd tot de omgevingsvisie Hengelo, die uiterlijk 31 december 2024 moet zijn vastgesteld.

¹ Het projectbesluit is een instrument van het Rijk, de Provincie en het Waterschap voor het mogelijk maken van vaak complexe projecten met een publiek belang. Een projectbesluit kan de regels van het omgevingsplan wijzigen. Gemeenten worden in de procedure van een projectbesluit betrokken.

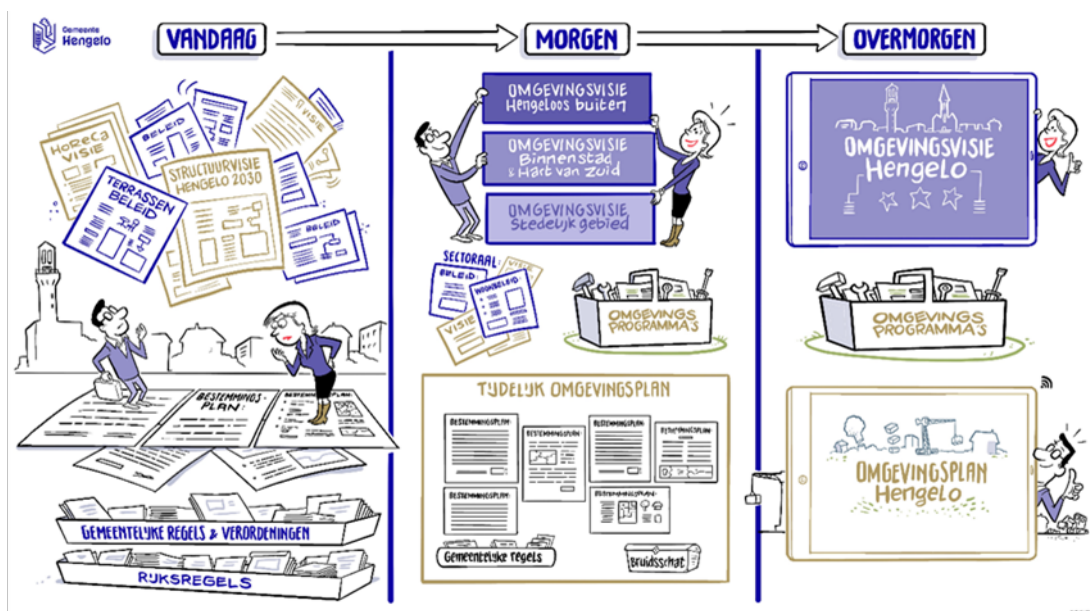
2.1.5 Het omgevingsprogramma

Een programma is een flexibel instrument dat de gemeente kan toepassen in verschillende fasen van de beleidscyclus. Het instrument programma is, evenals de omgevingsvisie, een beleidsdocument. In een programma formuleert de gemeente maatregelen die leiden tot de gewenste kwaliteit van de fysieke leefomgeving. Een programma kan gaan over een of meer thema's of betrekking hebben op een gebied. In de omgevingsvisie Hengeloos buiten zijn drie themagerichte en twee gebiedsgerichte programma's benoemd om doelstellingen uit de omgevingsvisie uit te voeren. Een voorbeeld is het (themagerichte) programma grootschalige opwek van energie.

2.1.6 Het omgevingsplan

Het omgevingsplan bevat alle gemeentelijke regels over de fysieke leefomgeving. Er kan bijvoorbeeld in staan dat een activiteit in een bepaald gebied wel of niet is toegestaan en onder welke voorwaarden. Denk daarbij aan de aanleg van een weg, het bouwen van woningen, het kappen van bomen of het gebruiken van een perceel als horeca in plaats van als kantoor. In het omgevingsplan staan ook regels voor onder meer geluid, geur en trillingen vanwege die activiteiten. In sommige gevallen heeft de gemeente ruimte om soepeler of strenger te zijn dan de landelijke norm. Elke gemeente heeft één omgevingsplan, maar daarbinnen kunnen voor verschillende deelgebieden (gemotiveerd) verschillende regels gelden. De regels in het omgevingsplan kunnen ‘direct werkende’ algemene regels zijn. Dat wil zeggen dat inwoners en ondernemers een activiteit mogen uitvoeren mits zij zich daaraan houden. Er kunnen ook regels worden opgenomen die ‘direct werkend met meldingsplicht’ zijn. In dat geval moeten initiatiefnemers, voordat ze met een activiteit beginnen, dat melden. Bij andere regels geldt voor bepaalde activiteiten een vergunningplicht, oftewel alleen toegestaan met een vergunning. In dat geval beoordeelt het college van burgemeester en wethouders een activiteit inhoudelijk aan de hand van die regels en geeft dan wel of geen vergunning af. Op deze manier is het omgevingsplan het toetsingskader voor vergunningverlening en toezicht en handhaving voor de fysieke leefomgeving binnen een gemeente.

In paragraaf 3.1 wordt ingegaan op het tijdelijk omgevingsplan versus het volwaardig omgevingsplan.

Figuur 3. Ontwikkeling omgevingsvisie (boven), omgevingsprogramma's (midden) en omgevingsplan (onder)

2.1.7 De omgevingsvergunning

De omgevingsvergunning is geen nieuw instrument onder de Omgevingswet. Voor activiteiten in het omgevingsplan waar een vergunningplicht geldt, moet een omgevingsvergunning worden

aangevraagd door de initiatiefnemer. Onder de Omgevingswet is de reguliere procedure van 8 weken de hoofdregel geworden. Slechts in bijzondere gevallen geldt de uitgebreide procedure van 26 weken nog.

Voorbeeld van de samenhang tussen de instrumenten

In de omgevingsvisie Hengeloos Buiten zijn afweegbare gebieden voor windenergie en zonnevelden aangewezen. Dat zijn gebieden waar eventueel grootschalige opwek van duurzame energie mogelijk is na een zorgvuldig afwegingsproces en een traject met direct betrokkenen.

In mei 2020 heeft het college besloten een omgevingsprogramma Grootschalige opwek van energie te ontwikkelen. De afweegbare gebieden zijn benoemd als zoekgebieden. In het omgevingsprogramma wordt het proces beschreven hoe binnen de zoekgebieden zoeklocaties gevonden worden. Het omgevingsprogramma zal onder meer bestaan uit een zoneringskaart en een ruimtelijk toetsingskader voor zon en wind.

Aansluitend op de ambities uit de omgevingsvisie en de uitwerking in het omgevingsprogramma, worden in het omgevingsplan regels opgenomen voor windenergie en zonnevelden. Daarmee wordt het ruimtelijk toetsingskader bijvoorbeeld juridisch geborgd. Ook kunnen de zoeklocaties in het omgevingsplan vastgelegd worden.

Voor een project om een windmolen of zonneveld te realiseren, is op basis van de regels uit het omgevingsplan een omgevingsvergunning nodig. Met het verlenen (of weigeren) van de omgevingsvergunning wordt een specifiek besluit genomen over het project van de initiatiefnemer.

3. De transitie van een tijdelijk naar een volwaardig omgevingsplan

3.1 Beschrijving transitiefase

Bij de inwerkingtreding van de Omgevingswet krijgt elke gemeente via het overgangsrecht een tijdelijk omgevingsplan. Dit tijdelijk omgevingsplan bevat:

- Alle bestemmingsplannen
- De erfgoedverordening en hemelwaterverordening
- De bruidsschat. Dit zijn rijksregels die met de Omgevingswet worden overgedragen aan gemeenten.

De regels in de gemeentelijke verordeningen die geen betrekking hebben op de fysieke leefomgeving gaan niet op in het tijdelijk deel van het omgevingsplan. Deze blijven na inwerkingtreding van de wet zelfstandig voortbestaan. Dit gaat dan bijvoorbeeld om delen van de Algemeen Plaatselijke Verordening (APV) die niet gaan over de fysieke leefomgeving zoals regels over de handhaving van de openbare orde.

Het tijdelijke omgevingsplan voldoet niet (en hoeft niet te voldoen) aan alle eisen die de Omgevingswet aan een omgevingsplan stelt. Gemeenten hebben tot en met 31 december 2029 om het tijdelijk omgevingsplan om te zetten in het volwaardig omgevingsplan, dat wel aan alle wettelijke vereisten voldoet. De periode vanaf de inwerkingtreding van de Omgevingswet, wanneer we werken met het tijdelijke omgevingsplan, tot aan de vaststelling van het volwaardige omgevingsplan noemen we de transitiefase.

Figuur 4. Visuele weergave van het transitieproces

In het volwaardig omgevingsplan moet sprake zijn van 'een evenwichtige toedeling van functies aan locaties'. Dit is een vervolg op het criterium van 'een goede ruimtelijke ordening' uit de huidige Wet ruimtelijke ordening, maar dan in de bredere strekking van de fysieke leefomgeving. De gedachte achter deze eis is het vinden van een goede balans tussen ruimtelijke ontwikkelingsmogelijkheden en het beschermen van aanwezige waarden in de leefomgeving.

In de transitiefase hebben gemeenten daarnaast de tijd om alles wat is opgegaan in het tijdelijke omgevingsplan waar nodig:

- Inhoudelijk te actualiseren

- Beter integraal op elkaar af te stemmen
- Te laten voldoen aan de eisen die het DSO met zich meebrengt
- Aan te laten sluiten bij de Hengelose omgevingsvisie

Zo ontstaat een volwaardig omgevingsplan van Hengelo dat voldoet aan alle wettelijke vereisten.

3.1.1 Wijzigen en afwijken tijdelijk omgevingsplan

In de periode tussen inwerkingtreding van de wet en 31 december 2029 wordt er gewerkt aan het opstellen van een volwaardig omgevingsplan voor Hengelo. Tegelijkertijd blijft de ‘winkel open’; er gaan zich initiatieven – bijvoorbeeld woningbouwplannen – voordoen die niet in het tijdelijk omgevingsplan passen. Er staan dan twee routes open om deze initiatieven mogelijk te maken:

- Wijzigen van het tijdelijk omgevingsplan; of
- Afwijken van het tijdelijk omgevingsplan met een omgevingsvergunning voor een omgevingsplanactiviteit (buitenplanse OPA).

Wijzigen van het tijdelijk omgevingsplan houdt in dat er een nieuw stukje omgevingsplan wordt opgesteld dat het tijdelijke deel geheel of gedeeltelijk vervangt. Het stukje omgevingsplan hoeft dan nog niet helemaal gevuld te worden. Dat betekent dat lokale verordeningen of de bruidsschat nog niet hoeven worden meegenomen voor de betreffende locatie. De eis dat het geheel aan regels een ‘evenwichtige toedeling van functies aan locaties’ moet hebben geldt wel. Er moet ook aan eventuele instructieregels van het Rijk en de provincie voldaan worden.

In plaats van het aanpassen van het tijdelijk omgevingsplan, kan er ook worden afgeweken van het tijdelijk omgevingsplan. In dit geval wordt een initiatief dat niet binnen het tijdelijk omgevingsplan past mogelijk gemaakt door het verlenen van een omgevingsvergunning. Een verschil met de eerste optie is dat door middel van een buitenplanse OPA een individuele toestemming wordt verleend voor afwijken van het omgevingsplan. Dit terwijl bij de eerste optie een herhaalde toepassing van het initiatief mogelijk is.

Het wijzigen van het tijdelijk omgevingsplan is een bevoegdheid van de gemeenteraad. De uniforme openbare voorbereidingsprocedure van 26 weken is van toepassing. Het verlenen van een buitenplanse OPA is een bevoegdheid van het college van burgemeester en wethouders. Er is wel verplicht advies mogelijk bij een buitenplanse OPA (zie paragraaf 6.2.3.3). De reguliere procedure van 8 weken is van toepassing.

3.2 Transitieaanpak

3.2.1 Stapsgewijs lerende aanpak

We geven de transitie vorm vanuit een stapsgewijs lerende aanpak. Deze aanpak sluit aan bij het uitgangspunt ‘leren door te doen’, dat in de implementatie van de Omgevingswet binnen de gemeente Hengelo als strategie gevolgd wordt. De stapsgewijs lerende aanpak en de afweging die hieraan ten grondslag ligt, worden verder toegelicht in paragraaf 4.2.1.

3.2.2 Geleidelijk tempo

Bij de ontwikkeling van het volwaardige omgevingsplan hanteren we een geleidelijk tempo. We stellen nu geen ambitie vast en bepalen nog geen streefdatum waarop het volwaardige omgevingsplan klaar moet zijn. Onze aandacht en capaciteit is eerst nodig om goed voorbereid te zijn voor de inwerkingtreding van de Omgevingswet en te doen wat daarvoor noodzakelijk is. Bovendien is het omgevingsplan een nieuw instrument waarmee landelijk nog niet veel ervaring is opgedaan. Op dit moment vinden we het belangrijk om ons te richten op het werken met het tijdelijke omgevingsplan. Zo kunnen we bovendien ook leren van kennis en ervaring die elders wordt opgedaan.

4. Uitgangspunten volwaardig omgevingsplan

De Omgevingswet biedt gemeenten keuzeruimte bij de vormgeving van het omgevingsplan. Door een multidisciplinaire ambtelijke werkgroep zijn in het vierde kwartaal van 2020 ontwerpkeuzes verkend op basis waarvan we tot uitgangspunten zijn gekomen.

De uitgangspunten zijn gebaseerd op een verkenning van meerdere varianten. De varianten zijn gespiegeld aan de bedoeling van de Omgevingswet en de voor Hengelo geformuleerde ambitie². Daarnaast is in beeld gebracht wat het beste past bij het Hengelo's werken, bestaand beleid en onze werkwijzen. Per uitgangspunt wordt toelichting gegeven en wordt kort als achtergrondinformatie de keuzemogelijkheden en de motivering voor de gemaakte keuze geschetst.³

4.1 Algemene uitgangspunten

Voorafgaand aan de inhoudelijke keuzesessies van de werkgroep zijn er enkele algemene uitgangspunten geformuleerd. Deze zijn meegenomen bij het maken van de ontwerpkeuzes voor het omgevingsplan in de paragrafen 4.2 en 4.3.

- We leren door te doen
- Behouden van het goede; we gaan verder met wat goed werkt. We willen niet veranderen om het veranderen
- De regels uit ruimtelijke plannen en de gemeentelijke verordeningen worden in beginsel beleidsneutraal omgezet

4.2 Procesmatige uitgangspunten voor het volwaardig omgevingsplan

4.2.1 Uitgangspunt: We kiezen voor een stapsgewijs lerende aanpak.

In de transitie van de huidige bestemmingsplannen en gemeentelijke verordeningen naar het omgevingsplan kunnen grofweg twee ontwikkelprincipes onderscheiden worden: een stapsgewijs lerende aanpak of een ontwerpgerichte aanpak. De vraag die voor ligt is: op welke wijze komt Hengelo van het tijdelijk omgevingsplan naar het volwaardig omgevingsplan?

Bij de stapsgewijs lerende aanpak ligt de focus op een geleidelijke doorontwikkeling vanuit de huidige situatie, waaruit een eindbeeld ontstaat gedurende het proces. Bij de ontwerpgerichte aanpak start men met het opstellen van het eindbeeld, waar vervolgens naar toe wordt gewerkt.

4.2.1.1 Keuze en overwegingen

De gemeente Hengelo kiest voor een stapsgewijs lerende aanpak, ofwel een geleidelijk veranderproces. Bij deze aanpak is er sprake van een geleidelijke doorontwikkeling van de huidige regels in het omgevingsplan. De stapsgewijs lerende aanpak past daarbij ook bij de gedachte dat de gemeente Hengelo 'leert door te doen'. Bij de stapsgewijs lerende aanpak is er geen concreet eindbeeld. Zo biedt de aanpak de flexibiliteit om in te spelen op ontwikkelingen binnen de gemeente

² Onze ambitie voor de Omgevingswet is drieledig: 1. de fysieke leefomgeving zien als totaal met alle aspecten die daarbij horen (ruimtelijke ordening, verkeer, veiligheid, gezondheid, duurzaamheid, etc.); 2. het samenwerken vanuit opgaven met partners en de stad; en 3. meer ruimte geven aan initiatieven. Het Ambitiedocument is door de raad vastgesteld in maart 2017 (zaaknummer 2086584).

³ Wij zijn ons bewust van de samenhang tussen de verschillende ontwerpkeuzes. Het formuleren van een algemene regel vraagt een gesloten norm, want dat maakt dat de normadressaat (degene op wie de regel van toepassing is) direct weet waar hij zich aan moet houden. Het werken met een vergunningsplicht maakt het gebruik van open normen mogelijk. Er wordt dan beoordelingsvrijheid gecreëerd in een nader afwegingsmoment die getoetst kan worden.

Hengelo. Bovendien kan er gaandeweg het proces worden ingespeeld op de kansen die de Omgevingswet biedt en gebruik worden gemaakt van leerervaringen van collega overheden.

4.2.2 Uitgangspunt: We zetten het tijdelijk omgevingsplan gebiedsgericht om. Daar waar onderdelen zich beter lenen voor themagewijze omzetting, kiezen we voor een themagewijze aanpak.

De VNG adviseert om het tijdelijk omgevingsplan stap voor stap om te zetten naar een gebiedsdekkend volwaardig omgevingsplan. Er zijn drie mogelijkheden:

- Gebiedsgericht: het volwaardig omgevingsplan wordt per deelgebied, bijvoorbeeld per wijk of stadsdeel, opgesteld. Het omgevingsplan Hengelo zal dan bijvoorbeeld als eerste bestaan uit alle regels voor de fysieke leefomgeving voor het buitengebied en vervolgens gebied voor gebied opgesteld en aangevuld worden;
- Themagericht: het volwaardig omgevingsplan wordt per thema gevuld met regels voor de gehele gemeente. Dan moet gedacht worden aan thema's zoals 'wonen', 'parkeren' of 'geluid'. Het omgevingsplan Hengelo zal dan bijvoorbeeld als eerste bestaan uit regels voor de activiteit 'wonen'. Dit wordt dan vervolgens thema voor thema uitgebouwd. Voor de onderwerpen die nog niet in het volwaardig omgevingsplan zijn opgenomen, blijven de regels in het tijdelijk omgevingsplan of de gemeentelijke verordening staan;
- Combinatie van beiden: een deel van de regels wordt themagericht aangevuld, andere regels worden gebied voor gebied geformuleerd en opgenomen in het omgevingsplan.

4.2.2.1 Keuze en overwegingen

Er wordt gekozen voor een combinatie van beiden. We zijn van mening dat gebiedsgericht omzetten van het tijdelijk omgevingsplan naar het volwaardig omgevingsplan de integraliteit van het omgevingsplan beter waarborgt, dan een themagewijze aanpak. Ook heeft de gebiedsgerichte aanpak tot gevolg dat er kleine, beter behapbare delen van het omgevingsplan worden aangepast.

Daarnaast constateren we dat er wel onderwerpen zijn die zich goed zouden lenen voor een themagewijze omzetting, bijvoorbeeld de regels over bouwen en bodem. Deze regels zijn voor de hele gemeente hetzelfde. Ambtelijk wordt afgewogen welke regels het beste themagewijs opgepakt kunnen worden. Indien nodig kunnen er (later) per gebied aanpassingen worden gedaan.

4.2.3 Uitgangspunt: We vertalen de ambities uit de omgevingsvisie naar concrete regels direct met het omzetten van het tijdelijk omgevingsplan naar het volwaardig omgevingsplan.

Sommige ambities uit de omgevingsvisie kunnen worden vertaald naar concrete regels in het omgevingsplan. Deze vertaling kan op twee momenten en is daarmee een proceskeuze.

1. Gelijktijdig met het gebiedsgericht omzetten van het tijdelijk omgevingsplan in het volwaardig omgevingsplan. Hierbij wordt het volwaardig omgevingsplan direct geladen met de input uit de omgevingsvisie. De ambities uit de omgevingsvisie worden vertaald in de regels van het omgevingsplan, waarbij de ambities en doelen uit de omgevingsvisie bepalen welke regels in de verschillende deelgebieden gelden.
2. Na het vaststellen van het volwaardig omgevingsplan, waarin alle bestaande regels zijn omgevormd vanuit het tijdelijk omgevingsplan. Hierbij wordt het volwaardig omgevingsplan eerst beleidsneutraal vastgesteld door enkel de huidige bestemmingsplannen, gemeentelijke verordeningen en bruidsschatregels om te zetten. Nadat dat is afgerond wordt de input uit de omgevingsvisie toegevoegd via een wijziging van het volwaardig omgevingsplan.

4.2.3.1 Keuze en overwegingen

We kiezen voor de eerste optie. Op dit moment wordt de omgevingsvisie in fasen uitgewerkt. De omgevingsvisie moet uiterlijk 31 december 2024 gereed zijn. Het is naar verwachting mogelijk om

ambities uit de visie die vertaald moeten worden naar concrete regels, direct mee te nemen in het omzetten van het tijdelijk omgevingsplan naar het volwaardig omgevingsplan. Dit omdat er tijdig is aangevangen met traject tot het opstellen van de omgevingsvisie. Het opstellen van de omgevingsvisie wordt ook participatief ingestoken. Daar heeft de omgeving in meegedacht. Deze partijen maar ook de gemeente hebben daarom baat bij een volwaardig omgevingsplan waarin doorvertaling heeft plaatsgevonden van de visie c.q. het beleid.

4.2.4 Uitgangspunt: We werken zoveel mogelijk met gemeentebrede regels.

Een van de verbeterdoelen van de Omgevingswet is dat het omgevingsrecht inzichtelijker wordt. Dat nodigt uit tot het opstellen van eenvoudigere regels en eventueel minder regels. Vanuit de Omgevingswet is de gedachte dat in tegenstelling tot het bestemmingsplan, het omgevingsplan een meer verordenend karakter krijgt. Dit betekent dat de regels meer algemeen geldend zijn voor bijvoorbeeld het gehele grondgebied in plaats van bijvoorbeeld een perceel.

Het gaat om regels voor het gehele gemeentelijke grondgebied.

In het volwaardig omgevingsplan komen de regels uit het milieuspoor, gemeentelijke verordeningen en ruimtelijke plannen samen. De regels uit het milieuspoor en uit de gemeentelijke verordeningen zijn veelal regels die voor het grondgebied van de gehele gemeente gelden. Regels van ruimtelijke plannen zijn vaak gesteld voor specifieke locaties en percelen. Om deze regels met verschillende reikwijdten op te nemen in het volwaardig omgevingsplan, is een keuze noodzakelijk.

Er zijn twee opties mogelijk:

1. De regels worden zoveel mogelijk gemeentebreed ingestoken;
2. De regels worden zoveel mogelijk locatiespecifiek ingestoken.

4.2.4.1 Keuze en overwegingen

We kiezen ervoor om zoveel mogelijk te werken met gemeentebrede regels, want we zijn van mening dat uniformiteit van de regels binnen het omgevingsplan wenselijk is. Voor sommige gebieden of locaties is dit niet mogelijk, bijvoorbeeld voor locaties als het buitengebied, Tuindorp en Dalmeden. Die wijken hebben een onderscheidend karakter en dat willen we zo houden door afwijkende regels voor bijvoorbeeld 'wonen' op te nemen. Daarvoor kunnen in eerste instantie gebiedsgerichte regels worden gemaakt. Is dit nog niet voldoende om de specifieke kenmerken te beschermen, dan kan gewerkt worden met locatie-specifieke regels.

4.2.5 Uitgangspunt: We bouwen het omgevingsplan op vanuit zowel functies als activiteiten.

De Omgevingswet bepaalt dat regels gesteld kunnen worden over activiteiten die gevolgen hebben of kunnen hebben voor de fysieke leefomgeving. Deze regels in het omgevingsplan moeten zorgen voor een evenwichtige toedeling van functies aan locaties en daarmee het borgen van een goede kwaliteit van de fysieke leefomgeving,

Voor het stellen van regels in het omgevingsplan kunnen twee systemen worden gebruikt:

1. Door in het omgevingsplan regels te stellen voor activiteiten;
2. Door in het omgevingsplan een functie toe te kennen aan een locatie en vervolgens regels te stellen voor activiteiten binnen deze functie.

In de eerste systematiek staan activiteiten en daarmee de initiatiefnemer daarvan centraal. Voorbeelden van activiteiten zijn bouwen, kappen (van een boom), roeren van de grond of gebruiksactiviteiten als wonen, exploiteren van een bedrijf en houden van kantoor. Per activiteit worden vervolgens normen gesteld of randvoorwaarden opgenomen.

Naast het borgen van een goede kwaliteit van de leefomgeving door het opnemen van activiteiten, kan in het omgevingsplan aanvullend ook een of meerdere functies toegekend worden aan een locatie. Een functie van een locatie is bijvoorbeeld wonen, detailhandel, kantoor, dienstverlening, bedrijven, verkeer of natuur. Ook binnen gebieden waaraan een functie is toegekend, dienen regels gesteld te worden voor de fysieke leefomgeving. Een voorbeeld is de functie Monument. Om een sloopverbod te kunnen borgen, dienen regels gesteld te worden voor de activiteit slopen. Uiteindelijk is dus niet de functie, maar het reguleren van activiteiten bepalend.

Het toedelen van een functie is handig omdat de functie aangeeft wat er op de locatie mag en wat niet mag. De functie 'wonen' geeft aan dat de activiteiten die plaatsvinden op die locatie te maken moeten hebben met 'wonen' en niet met bijvoorbeeld industriële activiteiten. Het toedelen van een functie aan een locatie is daarmee een hulpmiddel. Dit helpt bij het stellen van regels voor die locatie om te voldoen aan dat beeld.

4.2.5.1 Keuze en overwegingen

We zien voordelen in beide systemen en kiezen ervoor om deze beiden te gebruiken. Een dergelijke mengvorm komt ook bij andere gemeenten voor.

Bestemmingsplannen gaan uit van een functiegerichte benadering en vanuit de Omgevingswet wordt gestuurd op een activiteit gerichte benadering. Vanuit het uitgangspunt 'behouden van het goede' willen we gebruik blijven maken van functies.

Het gebruik van activiteiten zou goed kunnen werken bij bijvoorbeeld de onderwerpen die nu onder het Activiteitenbesluit vallen en die deel uitmaken van de bruidsschat. Maar ook bij activiteiten die nu samenhangen met wat nu in dubbelbestemmingen of functieaanduidingen geregeld is (bijvoorbeeld archeologie, monumenten, zoneringen rondom leidingen, waterwingebied etc.). We verwachten dat het activiteitgericht opbouwen van het omgevingsplan ervoor zorgt dat het omgevingsplan beter beheersbaar blijft. Met beheersbaar bedoelen we dat het activiteitgericht opbouwen van het omgevingsplan ervoor zorgt dat het omgevingsplan eenvoudiger geactualiseerd kan worden.

4.3 Inhoudelijke uitgangspunten voor het volwaardig omgevingsplan

4.3.1 Uitgangspunt: We werken volgens 'Ja, mits' in de grondhouding. Deze grondhouding wordt waar mogelijk vertaald in de regels van het omgevingsplan.

In de huidige bestemmingsplannen wordt uitgegaan van een 'Nee, tenzij'. Gebruik of bouwen is pas toegestaan, als dit volgens de regels van het bestemmingsplan mogelijk is. Zaken die niet in een bestemmingsplan zijn gereguleerd zijn daarmee verboden. Met de Omgevingswet wordt een verschuiving naar 'Ja, mits' nagestreefd. Dat betekent dat de overheid in principe welwillend staat tegenover initiatieven in de samenleving – vanzelfsprekend wel met in achtneming van belangen van anderen.

Bij het formuleren van de regels in het omgevingsplan is het belangrijk om vooraf te bepalen welke grondhouding we daarvoor hanteren in de omgang met initiatieven en of deze grondhouding ook wordt vertaald in de regels van het omgevingsplan.

Er zijn twee opties mogelijk:

1. 'Ja, mits' – hierbij passen regels die uitnodigen ideeën te ontplooien
2. 'Nee, tenzij' – hierbij passen regels die duidelijk maken wat (on)gewenst is

Voorbeeld van regels op grond van 'Ja, mits' en 'Nee, tenzij'

'Ja, mits'

Graven in de grond is toegestaan, mits het niet dieper is dan 30 cm en het uitgegraven oppervlakte niet meer dan 15 m² bedraagt

'Nee, tenzij'

Graven in de grond is verboden, tenzij het college van burgemeester en wethouders een vergunning heeft verleend

4.3.1.1 Keuze en overwegingen

De grondhouding 'Ja, mits' past bij het bestuurlijke wensbeeld om meer ruimte te geven aan initiatieven. We omarmen de grondhouding 'Ja, mits' onder de Omgevingswet en werken al zoveel mogelijk vanuit deze houding. De grondhouding wordt waar mogelijk vertaald in de regels van het omgevingsplan.

Echter, we vinden ook dat de regels duidelijk moeten zijn en voldoende rechtszekerheid moeten bieden. Het is van belang dat de regels in het omgevingsplan duidelijk zijn en werkbaar. Ervaring leert dat in gevallen die complexer van aard zijn of waar conflicterende belangen spelen, 'Nee, tenzij'-regels duidelijker zijn dan 'Ja, mits'-regels. Dit gaat dan bijvoorbeeld over activiteiten met een hoge impact op de fysieke leefomgeving. 'Nee, tenzij'-regels zijn meer geformuleerd vanuit het kader van rechtszekerheid, omdat ze beschrijven wat ongewenst is. Dat geeft meer zekerheid aan belanghebbenden over de activiteiten die in hun buurt ondernomen mogen worden.

'Nee, tenzij' regels worden vaker geformuleerd als verboden en vergunningplichten. 'Ja, mits' regels worden meer positief geformuleerd als algemene regels ("je mag..."), eventueel met meld- of vergunningplichten ("je mag... maar moet dat vooraf melden").

De grondhouding 'ja, mits' vertalen we in de regels die zich hier voor lenen, bijvoorbeeld bij eenvoudige activiteiten. We wegen echter steeds nadrukkelijk af wat de gevolgen zijn voor de rechtszekerheid. Vanuit de afweging kan het nodig zijn om in het omgevingsplan ook 'nee, tenzij'-regels op te nemen.

4.3.2 Uitgangspunt: Er wordt gewerkt met algemene regels en waar nodig wordt er gewerkt met een vergunningplicht. Dit wordt op basis van de te reguleren activiteit bepaald. Er wordt gericht gebruik gemaakt van meldingsplichten.

De Omgevingswet kent verschillende type regels die opgenomen kunnen worden in het omgevingsplan. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen vergunningvrije, vergunningplichtige en meldplichtige activiteiten. Op grond van de Omgevingswet kennen de regels over activiteiten de volgende verschijningsvormen.

Activiteit niet regelen (en dus toegestaan)

Hier is sprake van als de gemeente Hengelo er voor kiest om een activiteit niet in het omgevingsplan op te nemen. Bijvoorbeeld als regulering niet nodig is en de gemeente daartoe niet verplicht is. Onder de Omgevingswet werkt het zo dat een activiteit is toegestaan tenzij deze expliciet verboden wordt.

Activiteit toestaan onder algemene regels

Als een initiatief voldoet aan de regels die gesteld worden, mag de initiatiefnemer zonder een preventieve toets een activiteit uitvoeren. Er is dus geen voorafgaande toestemming nodig. Dit is vergelijkbaar met de huidige regels van het vergunningvrij bouwen.

De Omgevingswet kent ook algemene- en specifieke zorgplichten. Hierbij stelt zij geen concrete regels maar bepaalt dat iedereen die een activiteit in de leefomgeving onderneemt er zorg voor moet dragen dat de kwaliteit van deze leefomgeving in stand blijft dan wel verbetert.

Meld- en informatieplicht

Voordat een initiatiefnemer de activiteit mag uitvoeren, moet hij hiervan een melding doen. Het college van burgemeester en wethouders kan vervolgens nog besluiten om meer informatie op te vragen. Het doen van de melding geeft de initiatiefnemer dus de mogelijkheid om de activiteit te verrichten.

Activiteit verbieden zonder omgevingsvergunning

Dit houdt in dat een initiatiefnemer voor activiteiten waarvoor een vergunningsplicht is ingestemd om toestemming moet vragen van het college van burgemeester en wethouders. Er wordt een preventieve toets uitgevoerd en daarna een besluit genomen waartegen bezwaar/beroep mogelijk is.

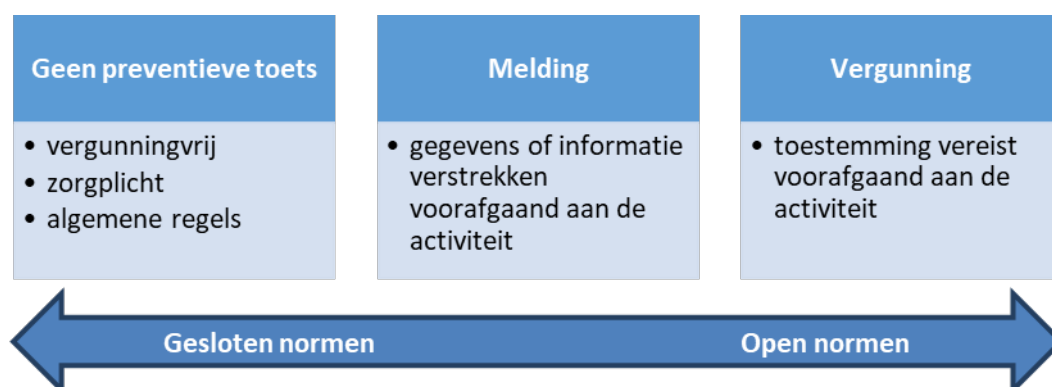
Activiteit 'absoluut' verbieden

In het omgevingsplan kan ook een verbod worden opgenomen. Dit betreft geen absoluut verbod: een absoluut verbod is in het omgevingsplan niet mogelijk, omdat er altijd een verzoek kan worden gedaan om met een vergunning voor een omgevingsplanactiviteit af te wijken van zo'n in het omgevingsplan opgenomen verbod.

4.3.2.1 Keuze en overwegingen

We spreken niet op voorhand een voorkeur uit voor een bepaald type regel. We kiezen ervoor om de inzet af te wegen op basis van de te reguleren activiteiten. Er wordt hierbij rekening gehouden met de bestuurlijke ambitie om meer ruimte te geven aan initiatieven. Voor de duidelijke en afgebakende activiteiten kunnen bijvoorbeeld algemene regels worden opgenomen in plaats van vergunningplichten.

Ten aanzien van meldingsplichten geldt dat deze een basis vormen voor monitoring. Het verwerken van meldingen betreft echter handelingen waar geen leges tegenover staan, terwijl ervaring leert dat er veel vragen van initiatiefnemers aan de gemeente met de melding gepaard gaan. Gedurende de transitie van het tijdelijk omgevingsplan naar het volwaardig omgevingsplan wordt gericht gebruik gemaakt van meldingsplichten.

Figuur 5. Verschillende mogelijkheden regels en normen

4.3.3 Uitgangspunt: Het werken met gesloten normen heeft de voorkeur.

Met de Omgevingswet wordt het mogelijk om meer flexibiliteit te bieden in het omgevingsplan. Dat kan onder meer door het gebruik van zogeheten open normen. Tegelijkertijd blijven ook gesloten normen mogelijk.

In de huidige bestemmingsplannen wordt veelal gewerkt met '*gesloten normen*'. Het is dan direct duidelijk wat met een regel in het plan wordt bedoeld. Wanneer bijvoorbeeld de hoogte van een gebouw niet meer mag bedragen dan 8 meter dan weet iedereen dat een initiatief met een hoogte van 7,9 meter wel past binnen de regels, maar een initiatief met een hoogte van 8,1 meter niet.

Met het omgevingsplan wordt het beter mogelijk om ook kwalitatieve beschrijvingen op te nemen in de regels. Dit worden ook wel '*open normen*' genoemd. Maar hoe bepalen we of een aanvraag voldoet aan bijvoorbeeld 'een goede ruimtelijke kwaliteit'? Niet iedereen zal hetzelfde beeld hebben bij een dergelijk begrip. Om toch handvatten mee te geven hoe de gemeente een bepaalde open norm bedoelt, kunnen deze regels worden uitgewerkt in beleidsregels. In de beleidsregel wordt aangegeven hoe de regel moeten worden uitgelegd. In het voorbeeld van 'een goede ruimtelijke kwaliteit' zal in de beleidsregel bijvoorbeeld aangegeven worden welke bouwhoogte, welk bebouwingspercentage en/of welke dichtheid in een bepaald gebied passend geacht wordt.

Voordelen van het werken met open normen is de flexibiliteit en de afwegingsruimte die dit biedt. Beleidsregels kunnen worden aangepast zonder dat het omgevingsplan aangepast hoeft te worden en is – in tegenstelling tot regels uit het omgevingsplan – niet vatbaar voor bezwaar en beroep. Wijzigen van deze beleidsregel is dus flexibel en de procedure van wijzigen wordt zo aanzienlijk verkort.

Echter biedt een open norm minder rechtszekerheid voor burgers, zowel initiatiefnemers als de omgeving. Enerzijds omdat tegen beleidsregel geen bezwaar of beroep mogelijk is en anderzijds wegens de gemeentelijke afwegingsruimte. Het is moeilijker te beoordelen of een initiatief past binnen de gestelde normen, omdat begrippen ruimte bieden voor interpretatie. De afwegingsruimte maakt dat open normen gepaard dienen te gaan met een vergunningplicht en in de praktijk veelal minder goed te handhaven zijn.

4.3.3.1 Keuze en overwegingen

We hebben een voorkeur voor gesloten normen. Open normen bieden flexibiliteit maar zijn ook subjectief. Gesloten normen zijn rechtszeker, vaak beter handhaafbaar en duidelijk voor een ieder. Het opnemen van een kwalitatieve beschrijving in de regels, maakt de regels niet altijd duidelijker voor de inwoners/initiatiefnemers. Het uitwerken van zo'n beschrijving in beleidsregels biedt dan wel voordelen voor de gemeente maar biedt minder rechtsbescherming. Rechtsbescherming en rechtszekerheid is van groot belang.

Bij het opstellen van het volwaardig omgevingsplan wordt in het concrete geval bekeken of het opnemen van een open norm toegevoegde waarde heeft. Dit kan bijvoorbeeld zijn bij duurzaamheidsonderwerpen of om creatieve invulling van ontwikkelgebieden te stimuleren.

4.3.4 Uitgangspunt: We werken met specifieke zorgplichten als het in het concrete geval toegevoegde waarde heeft.

In de Omgevingswet is een algemene zorgplicht opgenomen. Dit houdt in dat naast de overheid ook inwoners en ondernemers verantwoordelijk zijn voor een veilige en gezonde fysieke leefomgeving. Deze algemene zorgplicht is vooral een vangnet als er geen specifieke gemeentelijke regels of rijksregels van toepassing zijn. Als deze specifieke gemeentelijke of rijksregels er wel zijn, geldt de algemene zorgplicht niet meer.

Een specifieke zorgplicht is toegespitst op specifieke activiteiten voor concreet genoemde belangen. Zowel in het Besluit activiteiten leefomgeving als het Besluit bouwwerken leefomgeving staan

specifieke zorgplichten die naast de regels in het omgevingsplan gelden. Het gaat bijvoorbeeld om zorgplichten voor milieubelastende activiteiten, het uitvoeren van bouw- en sloopwerkzaamheden en brandveilig gebruik van bouwwerken. Deze specifieke zorgplichten maken duidelijk wat er wel en niet moet gebeuren. Bijvoorbeeld dat degene die verantwoordelijk is voor een activiteit, de beste beschikbare technieken gebruikt. Deze specifieke zorgplichten zijn algemene regels. Deze regels gelden direct voor inwoners en bedrijven. Daarnaast kunnen gemeenten zelf nader bepalen of er ook in het omgevingsplan nog specifieke zorgplichten worden opgenomen. Een voorbeeld van een dergelijke zorgplicht is een bepaling dat milieubelastende activiteiten met beperkt effect geen onevenredige hinder voor het woon- en leefklimaat mogen opleveren. Dit voorkomt dat over alle milieubelastende activiteiten specifieke regels moeten worden opgesteld.

4.3.4.1 Keuze en overwegingen

We kiezen ervoor om specifieke zorgplichten op te nemen als deze toegevoegde waarde heeft voor de bescherming van de fysieke leefomgeving. Dit past bijvoorbeeld bij de omzetting van de Bomenverordening. Er zou een specifieke zorgplicht kunnen worden opgenomen om een onherstelbare situatie door het illegaal kappen van bomen tegen te gaan. Iets dergelijks bestaat nu al met de boombeschermingszone in geval van bouwen in de buurt van bomen.

Bij de afweging van het opnemen van specifieke zorgplichten betrekken wij ook de handhaafbaarheid van de specifieke zorgplicht. Handhaven op een (specifieke) zorgplicht is mogelijk. Wel vraagt de eis van de rechtszekerheid dat inwoners en ondernemers slechts kunnen worden aangesproken op naleving van de zorgplicht als zij vooraf hadden kunnen weten dat hun handelen of nalaten onmiskenbaar in strijd is met de zorgplicht.

4.3.5 Uitgangspunt: We werken zoveel mogelijk met doelvoorschriften.

In het omgevingsplan moeten regels worden opgenomen om nadelige gevolgen voor de fysieke leefomgeving te voorkomen. Dat kan op twee manieren:

1. door het opnemen van doelvoorschriften, of;
2. door het opnemen van middelvoorschriften.

Een doelvoorschrift is een voorschrift met een norm. Bij het uitvoeren van een activiteit kan een initiatiefnemer zelf bepalen welke techniek of maatregel wordt gebruikt om aan de norm te voldoen. Het voordeel van een doelvoorschrift is dat innovatie wordt bevorderd.

Een middelvoorschrift is een voorschrift waarin een bepaalde techniek of maatregel wordt voorgeschreven die gebruikt moet worden. De initiatiefnemer mag daarmee alleen deze techniek/maatregel toepassen. Het voordeel is dat deze wijze van reguleren beter controleerbaar is.

Opgemerkt hierbij wordt dat in de Omgevingswet nog de mogelijkheid van gelijkwaardigheid is opgenomen. Indien een initiatiefnemer kan aantonen dat een andere techniek of maatregel tot een gelijkwaardige oplossing leidt als de voorgeschreven maatregel, is dit alternatief toch mogelijk. Belangrijk is in dat geval dat voor het betreffende middelvoorschrift is opgenomen met welk motief die regel is gesteld, om daarmee af te kunnen wegen of er sprake is van gelijkwaardigheid.

4.3.5.1 Keuze en overwegingen

We werken zoveel mogelijk met doelvoorschriften. Middelvoorschriften zijn vaak beperkend. Er zijn meer mogelijkheden dan het middelvoorschrift voorschrijft of het middel wordt 'ingehaald' door voortschrijdende technieken. Doelvoorschriften zijn flexibeler voor de initiatiefnemer. Ter ondersteuning van de initiatiefnemer kan in de regel een middel worden genoemd waarmee het doel in ieder geval kan worden gehaald. Dit biedt de initiatiefnemer voldoende rechtszekerheid om het doelvoorschrift te kunnen naleven. Tegelijkertijd biedt het de ruimte om naar eigen invulling het doelvoorschrift te behalen.

4.3.6 Uitgangspunt: Op basis van de ambities uit de omgevingsvisie wordt bepaald of er omgevingswaarden in het omgevingsplan worden opgenomen.

Omgevingswaarden zijn “normen voor de kwaliteit die een gemeente voor (een onderdeel van) de fysieke leefomgeving wil bereiken.” In het Besluit kwaliteit leefomgeving geeft de wetgever al een aantal omgevingswaarden via de bruidsschat mee aan gemeenten. Deze omgevingswaarden zijn: lucht, externe veiligheid, geluid, trilling, geur van veehouderijen en bodem. De omgevingswaarden op het gebied van luchtkwaliteit en externe veiligheid kennen grenswaarden. Gemeenten mogen enkel een lagere, gunstigere omgevingswaarde hanteren. De omgevingswaarden op het gebied van geluid, trillingen, geur en bodem hebben een standaardwaarde die door middel van de bruidsschat van rechtswege in het omgevingsplan belanden. Een voorbeeld van een omgevingswaarde is een maximale hoeveelheid fijnstof of maximale hoeveelheid geluid, gemeten binnen een bepaalde tijdseenheid.

Omgevingswaarden zijn één van de instrumenten waarmee gemeenten het beleid van de omgevingsvisie kunnen uitvoeren. De omgevingswaarde schept altijd een verplichting. Dit kan een resultaatsverplichting, een inspanningsverplichting of een andere verplichting inhouden. Als omgevingswaarden in het omgevingsplan worden opgenomen, moeten gemeenten taken en bevoegdheden zo uitvoeren dat deze omgevingswaarden ook worden behaald. Dat kan bijvoorbeeld door het stellen van algemene regels voor activiteiten in het omgevingsplan, maar het kan ook door feitelijk handelen of door het nemen van besluiten buiten de reikwijdte van de Omgevingswet, zoals verkeersmaatregelen.

Als in het omgevingsplan omgevingswaarden zijn opgenomen, dan zijn gemeenten ook verplicht om te meten en te beoordelen of aan die waarde wordt voldaan. Wordt de waarde niet gehaald of dreigt deze niet te worden gehaald, dan moeten zij een zogenoemd programma bij (dreigende) overschrijding vaststellen. In dat programma staan dan de acties om de omgevingswaarde alsnog te halen.

Als voorbeeld is een ambitie uit de omgevingsvisie Buitengebied als omgevingswaarde gevat.

Voorbeeld van een omgevingswaarde

De omgevingsvisie Hengeloos Buiten stelt aangename lokale wegen als doel door “een effectieve set van maatregelen per deelgebied die ervoor gaan zorgen dat het sluipverkeer op de lokale wegen in het buitengebied afneemt zodat de verkeersveiligheid voor fietsers en voetgangers wordt vergroot en aangename lokale wegen ontstaan”.

Voorbeeld van een omgevingswaarde in het volwaardige omgevingsplan:

- Vanaf 1 januari 2025 is de verkeersintensiteit op de lokale wegen in de gebieden Woolde, Tweekelo, Oele maximaal <x> motorvoertuigen per etmaal.

4.3.6.1 Keuze en overwegingen

De ambtelijke organisatie ziet voorsnog geen aanleiding tot het opnemen van vrijwillige omgevingswaarden in het omgevingsplan op basis van de huidige regelgeving. Als de omgevingsvisie gereed is wordt bij de vertaling naar de regels onderzocht of er omgevingswaarden in het omgevingsplan worden opgenomen.

Het instrument omgevingswaarde is een effectief instrument om beleidsdoelen uit te voeren. Als men kiest voor het opnemen van een omgevingswaarde, schept dat een verplichting. Dit zorgt ervoor dat de vrijblijvendheid uit het uitvoering van het beleid verdwijnt. Het werken met omgevingswaarden aansluit bij het streven naar datagedreven sturing.

4.3.7 Nog te maken keuzes

4.3.7.1 Overgangsrecht

In bestemmingsplannen is het verplicht om overgangsrechtbepalingen op te nemen. Onder de omgevingswet verandert dat. We volgen de landelijke ontwikkelingen ten aanzien van het overgangsrecht. Er zijn landelijk nog weinig ervaringen met het wel of niet opnemen van overgangsrecht, daarom maken we hierover nog geen keuze.

4.3.7.2 Kostenverhaal

Het bevoegd gezag moet de kosten voor werken, werkzaamheden en maatregelen verhalen op initiatiefnemers die daar profijt van hebben. Dit noemen we kostenverhaal. Kostenverhaal onder de omgevingswet verandert. Onder de Omgevingswet zal het exploitatieplan als apart planfiguur verdwijnen. Het publiekrechtelijke kostenverhaal wordt vastgelegd in het omgevingsplan, de omgevingsvergunning voor de buitenplanse omgevingsplanactiviteit of het projectbesluit.

Er moet nog een keuze worden gemaakt hoe kostenverhaal in het omgevingsplan wordt opgenomen.⁴

⁴ Bijvoorbeeld de keuze of rekenregels of verdeelmethoden worden vastgelegd in het omgevingsplan of per initiatief worden opgesteld. Het omgevingsplan biedt meer kader.

5. Opgaven volwaardig omgevingsplan

Tijdens de transitie van het tijdelijk omgevingsplan naar het volwaardig omgevingsplan komt een aantal opgaven aan bod. Voor deze opgaven moet een aanpak worden opgesteld en/of keuzes worden gemaakt.

In dit hoofdstuk worden de volgende opgaven beschreven: de bruidsschat, integratie van verordeningen, toepasbare regels, annoteren en werkingsgebieden, harmoniseren van begrippen en monitoring. Gelet op de omvangrijke en tijdrovende transitie wordt er een prioritering gemaakt in de opgaven en binnen de werkzaamheden van elke opgave. Dit wordt weergegeven in een tijdlijn in bijlage 1 en 2.

5.1 Bruidsschat

Met de komst van de Omgevingswet laat het rijk een set regels los en geeft deze regels aan gemeenten. Dit wordt de bruidsschat genoemd. Deze regels worden met het invoeringsbesluit automatisch toegevoegd aan het omgevingsplan.

De bedoeling van de wetgever is geweest dat met deze decentralisatie gemeenten meer ruimte krijgen om lokaal afwegingen te maken. Met de bruidsschat wordt voorkomen dat er ongewild een gat in de regelgeving ontstaat.

In de bruidsschat kunnen vier soorten onderwerpen worden onderscheiden:

- Regels voor milieubelastende activiteiten waaronder horeca, recreatie en detailhandel
- Regels over lozingen
- Regels over de gevolgen van emissie van geluid, geur en trillingen door bedrijven
- Regels op het gebied van bouwen

Met inwerkingtreding van de Omgevingswet maakt de bruidsschat zagezegd automatisch deel uit van het tijdelijk omgevingsplan. In de transitieperiode heeft de gemeente Hengelo vervolgens drie mogelijkheden om de bruidsschat regels eigen te maken:

- Schrapen: voor onderdelen uit de bruidsschat die voldoende zijn geborgd via een specifieke zorgplicht en waarvoor geen lokale knelpunten bestaan;
- Specificeren: om lokaal maatwerk te kunnen regelen;
- Afstemmen: het afstemmen van regels uit de bruidsschat op de gewijzigde regels in de Omgevingswet.

5.1.1 Aanpak

In een omvangrijke operatie als de implementatie van de Omgevingswet moeten er keuzes worden gemaakt. Gelet op de beschikbare capaciteit van de ambtelijke organisatie wordt de bruidsschat in eerste instantie in zijn geheel overgenomen in het tijdelijk omgevingsplan. Dit gebeurt automatisch.

Er wordt vervolgens eerst een inventarisatie gemaakt van de bruidsschat. Op basis van die inventarisatie worden de regels geschrapt die niet van toepassing zijn in de gemeente Hengelo. Bij de gebiedsgerichte omzetting van het tijdelijk omgevingsplan naar het volwaardig omgevingsplan worden de bruidsschatregels afgestemd op wat is geregeld in de huidige bestemmingsplannen en gemeentelijke verordeningen.

5.2 Integratie van verordeningen

In het omgevingsplan worden álle regels voor de fysieke leefomgeving opgenomen. Daarom moeten ook delen van de gemeentelijke verordeningen in het omgevingsplan opgenomen worden. Ter

voorbereiding op de komst van de Omgevingswet is al in beeld gebracht over welke verordeningen de gemeente Hengelo beschikt met een link naar het fysiek domein.

Er zijn verschillende mogelijkheden om de verordeningen te integreren in het omgevingsplan:

1. Direct met het gebiedsgericht omzetten van het tijdelijke omgevingsplan in het volwaardig omgevingsplan;
2. Thematisch opnemen van regels in het omgevingsplan;
3. De verordeningen eerst vatten in een verordening voor de fysieke leefomgeving en deze later met een wijziging van het omgevingsplan in een keer toe te voegen.

5.2.1 Aanpak

De VNG heeft een handreiking 'Verordeningen en het omgevingsplan' uitgebracht. In deze handreiking wordt een onderscheid gemaakt in regels uit verordeningen die *niet mogen* worden opgenomen, *moeten worden* opgenomen en *mogen worden* opgenomen.

In het kader van het programma Omgevingswet is binnen de gemeente Hengelo een inventarisatie gemaakt van de verordeningen die op termijn (deels) moeten worden opgenomen in het omgevingsplan. De bestaande verordeningen zijn actueel en worden op dit moment gebruikt voor bijvoorbeeld de beoordeling van aanvragen en voor handhavingstrajecten. Het is dus niet noodzakelijk deze voor inwerkingtreding te actualiseren – in de overgangperiode kunnen de bestaande verordeningen waar nodig via de huidige procedure, dus door middel van besluitvorming door de gemeenteraad, worden aangepast.

De VNG schrijft in haar handreiking dat een aanzienlijke inzet van tijd en middelen nodig is om de wijzigingen door te voeren om de gemeentelijke verordeningen toekomstbestendig te maken door de komst van de Omgevingswet.

In paragraaf 4.2.2 is de keuze voor een gebiedsgerichte omzetting beschreven waarbij een thematische omzetting wordt gehanteerd als onderdelen zich hier beter voor lenen. We verwachten dat de integratie van verordeningen een onderdeel is dat zich leent voor een thematische aanpak. De regels worden dan per thema opgenomen in het volwaardig omgevingsplan. Met deze aanpak wordt een of twee beleidsterreinen achtereenvolgens geïntegreerd in het omgevingsplan. De gevraagde inzet wordt hiermee gespreid over een langere periode.

5.3 Toepasbare regels

Toepasbare regels zijn de vertaling van juridische regels naar begrijpelijke vragenbomen voor initiatiefnemers om de regels op een toegankelijke manier te ontsluiten.

Ieder bestuursorgaan maakt zelf toepasbare regels voor de eigen juridische regels. Bestuursorganen zijn alleen verplicht om toepasbare regels te maken voor de indieningsvereisten voor omgevingsvergunningen.

Met vragenbomen kunnen burgers en bedrijven in het Omgevingsloket van het DSO nagaan of een vergunning of melding voor hun initiatief nodig is. Met de vergunningcheck krijgt de initiatiefnemer een concreet antwoord op de vraag: 'Mag ik op deze locatie mijn initiatief starten, of moet ik daar een vergunning voor aanvragen, een melding doen of geldt er een informatieplicht? Als er een vergunning-, meldings- of informatieplicht geldt, wordt door middel van toepasbare regels een formulier met relevante vragen aan de gebruiker getoond. Bij maatregelen op maat kan de gebruiker via vragenbomen een overzicht krijgen van de maatregelen die hij of zij moet treffen.

5.3.1 Aanpak

De gemeente Hengelo heeft de software in huis om toepasbare regels te kunnen maken. Hoe we precies te werk gaan, moet nog nader worden bepaald. In 2020 hebben we een praktijkproef

uitgevoerd, waarin we samen met gemeente Oldenzaal, provincie Overijssel en waterschap Vechtstromen toepasbare regels hebben ontwikkeld voor de activiteit kappen. De opgedane ervaring geeft aanleiding om eerst enkel in te zetten op dat wat moet. Dat betekent dat er 1) toepasbare regels worden gemaakt voor de indieningsvereisten voor omgevingsvergunningen en 2) toepasbare regels worden gemaakt om het huidige dienstverleningsniveau te behouden. Vervolgens 3) zal onze inzet zodanig worden uitgebreid als wat past bij de gemeentebrede diensverleningsambities.

5.4 Annoteren

Om een omgevingsplan digitaal leesbaar te maken, zijn er afspraken over het ordenen van de inhoud. Dit gebeurt onder andere door de informatie in besluiten te annoteren. Annoteren is het toevoegen of markeren van gegevens, zodat deze 'machineleesbaar' worden. Hierdoor krijgt informatie in een omgevingsplan kenmerken waarop gefilterd kan worden. En het annoteren zorgt ervoor dat werkingsgebieden en andere gegevens op een kaart te zien zijn. Annoteren helpt ook bij de verbinding tussen toepasbare regels in vragenbomen en de juridische regels met werkingsgebieden. Hoe beter juridische regels worden geannoteerd, hoe beter ze voor inwoners en ondernemers vindbaar zijn in het Omgevingsloket.

5.4.1 Aanpak

Er wordt geoefend met annoteren in de pilot. In het werkplan wordt een aanpak voor de opgave opgesteld.

5.5 Werkingsgebieden

Een werkingsgebied geeft een geometrische afbakening aan waar een regeltekst (dus een artikel of een lid) zijn werking heeft. In de systematiek van het Omgevingsplan worden eerst de regels opgesteld, waarna deze worden gekoppeld aan een werkingsgebied.

Het werkingsgebied kan het gehele gemeentelijke grondgebied zijn, maar ook een of meer delen daarvan. Per regel moet worden bezien waar de regel moet gelden.

5.5.1 Aanpak

Er wordt geoefend met het maken van werkingsgebieden in de pilot. In het werkplan wordt een aanpak voor de opgave opgesteld.

5.6 Harmoniseren van begrippen

Elke gemeente moet zijn aangesloten op het Digitaal Stelsel Omgevingswet (verder: DSO). De Stelselcatalogus Omgevingswet is één van de onderdelen van de landelijke voorziening van het DSO. Een van de functies van de Stelselcatalogus is, sterk vereenvoudigd gezegd, een digitaal woordenboek. In de Stelselcatalogus Omgevingswet staan begrippen en definities, waardenlijsten en informatieproducten die gerelateerd zijn aan de Omgevingswet.

Voordelen van de Stelselcatalogus zijn onder andere:

- Bijdragen aan harmonisatie van begrippen. De harmonisatie vergemakkelijkt de samenwerking tussen ketenpartners en ook binnen de eigen organisatie (tussen bijvoorbeeld beleidsmakers en vergunningverleners), en maakt bovendien de regelgeving inzichtelijker en duidelijker voor burgers en bedrijven. Op die manier spreekt iedereen dezelfde taal en wordt onderling samenwerken gemakkelijker.
- Bevorderen consistentie en begrijpelijkheid van plannen en beleid. Bij het introduceren van een nieuwe term in de (lokale) regelgeving kunnen we eerst kijken of die term al ergens gedefinieerd is en of het mogelijk is bij die definitie aan te sluiten.

De inhoud van de Stelselcatalogus is voor een groot deel afhankelijk van de informatie van de bevoegde gezagen zelf. Wanneer er voor een gemeente een reden is om een nieuw begrip in het omgevingsplan te definiëren, dan blijft dat mogelijk. Lokale situaties kunnen namelijk aanleiding geven om begrippen wel of niet te gebruiken.

5.6.1 Aanpak

Als er een start wordt gemaakt met het opstellen van de regelset, wordt een aanpak bedacht voor het harmoniseren van de begrippen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de handleiding 'Database begrippen omgevingsplan' van de VNG.

5.7 Monitoring

Monitoring is een vorm van informatievoorziening over de fysieke leefomgeving. Bij monitoring worden langere tijd op systematische wijze gegevens verzameld over de fysieke leefomgeving of onderdelen daarvan. Deze informatie kan gebruikt worden om te beoordelen of doelstellingen zijn gehaald, of aan verplichtingen wordt voldaan en of er nog gebruikruimte voor nieuwe ontwikkelingen is. Ook inwoners en ondernemers hebben belang bij de beschikbaarheid van de gegevens. Door actief monitoringsgegevens beschikbaar te stellen, kunnen onderzoekslasten voor concrete initiatieven en/of beleidsonderzoek verminderd worden.

Er zijn verschillende vormen van monitoring denkbaar:

- Monitoring van omgevingswaarden: indien in het omgevingsplan omgevingswaarden (normen voor de gewenste kwaliteit van de leefomgeving) worden opgenomen, zijn gemeenten verplicht om te monitoren of aan deze omgevingswaarden wordt voldaan;
- Monitoring van gebruikruimte: in het omgevingsplan kan bijvoorbeeld worden opgenomen dat in een gebied maximaal 1.500 woningen kunnen worden gebouwd. Vervolgens dient gemonitord te worden hoeveel van deze woningen gebouwd en vergund zijn en hoeveel van deze gebruikruimte nog beschikbaar is voor aanvragen om een omgevingsvergunning;
- Monitoring van ambities: in het omgevingsplan kunnen ambities uit bijvoorbeeld de omgevingsvisie van Hengelo vertaald worden in juridische regels. Via monitoring kan informatie worden verzameld om te evalueren of de gestelde ambities ook gehaald worden. Daarmee vormt monitoring een belangrijk element in de beleidscyclus en geeft het college van burgemeester en wethouders en de gemeenteraad belangrijke sturingsinformatie.

5.7.1 Aanpak

De opzet van het instrument van monitoring is afhankelijk van de beleidskeuzes die gemaakt worden in de omgevingsvisie (lenen zich er bijvoorbeeld ambities voor vertaling in een omgevingswaarde?) en de wijze waarop regels worden gesteld (wordt er gebruikruimte opgenomen in het omgevingsplan?).

In 2021-2022 wordt onderzocht hoe monitoring wordt vormgegeven.

6. De aanpak voor de fasen

De gemeente Hengelo is al sinds 2016 bezig met de voorbereiding op het omgevingsplan. Eerst wordt in paragraaf 6.1 beschreven waar al aan is gewerkt. In paragraaf 6.2 wordt beschreven welke stappen de ambtelijke organisatie zet ter voorbereiding op het tijdelijk omgevingsplan. In paragraaf 6.3 wordt ingegaan op werkzaamheden in de transitiefase. In bijlagen 1 en 2 zijn de plannings van de voorbereidingsfase en de transitiefase schematisch weergegeven.

6.1 Waar is al aan gewerkt?

6.1.2 Inventarisatie ruimtelijke plannen en verordeningen

We hebben geïnventariseerd wat de status is van onze ruimtelijke plannen.

In het kader van het programma Omgevingswet is daarnaast een inventarisatie gemaakt van de verordeningen die op termijn (deels) moeten worden opgenomen in het omgevingsplan. Er is in beeld gebrachte welke delen van de verordening moeten en mogen worden opgenomen in het volwaardig omgevingsplan. De bestaande verordeningen zijn allemaal actueel in worden op dit moment gebruikt voor de beoordeling van aanvragen en voor handhavingstrajecten. Het is dus niet noodzakelijk voor inwerkingtreding de bestaande verordeningen te actualiseren – in de overgangperiode kunnen de bestaande verordeningen waar nodig via de huidige procedure, dus door middel van besluitvorming door de gemeenteraad, worden aangepast.

6.2 Voorbereidende fase (2021 – 2022)

Op de lijst van de VNG met de minimale acties staat onder planvorming twee eisen genoemd:

1. Kunnen wijzigen tijdelijk omgevingsplan. Als de gemeente na 1 juli 2022 het tijdelijk omgevingsplan wil of zelfs moet wijzigen dan moet deze wijziging vastgesteld worden conform de eisen van de Omgevingswet. Het gewijzigde deel voldoet aan de provinciale instructieregels en aan de instructieregels uit hoofdstuk 5 van het Besluit Kwaliteit Leefomgeving.
2. Kunnen werken met het tijdelijk omgevingsplan. Per 1 juli 2022 is de gemeente in staat om te kunnen werken met het tijdelijk omgevingsplan. De ambtelijke organisatie heeft zich hiervoor verdiept in het Casco-omgevingsplan van de VNG, de staalkaarten, de bruidsschat, het overgangsrecht en de wijze waarop het tijdelijk omgevingsplan geraadpleegd kan worden in het DSO. Daarnaast heeft de gemeente de bestaande ‘planvoorraad’ op orde.

Op basis van deze twee eisen wordt hieronder beschreven welke activiteiten moeten worden uitgevoerd ter voorbereiding op het tijdelijk omgevingsplan.

6.2.1 Uitvoeren pilot omgevingsplan

In 2021 voeren we een pilot omgevingsplan uit om meer inzicht te verkrijgen in wat het maken van een omgevingsplan in de praktijk inhoudt. Voor een stukje van Hengelo stellen we een proef-omgevingsplan op. Hierin stellen we voor een aantal activiteiten (nieuwe) juridische regels op, die we koppelen aan werkingsgebieden. Daarnaast werken we deze juridische regels voor een of twee activiteiten uit in toepasbare regels. Het uitvoeren van deze pilot past in de strategie ‘leren door te doen’. Het eindresultaat van de pilot wordt gebruikt om de organisatie en het bestuur te informeren en te betrekken. Daarnaast vormt het eindresultaat van de pilot een basis voor het aanpassen van werkprocessen en het oefenen met casustafels.

In de pilot wordt het omgevingsplan vormgegeven aan de hand van de uitgangspunten zoals beschreven in hoofdstuk 4.

6.2.2 Regelset

Het omgevingsplan biedt het juridisch kader voor het verlenen van vergunningen. Vanaf 1 juli 2022 moet het mogelijk blijven om aanvragen om omgevingsvergunning te kunnen blijven behandelen. Tijdens de ‘verbouwing’ is het essentieel dat de winkel openblijft.

Voor veel initiatieven zal het verlenen van omgevingsvergunningen mogelijk zijn op grond van het tijdelijk omgevingsplan of in afwijking daarvan met een omgevingsvergunning voor een omgevingsplanactiviteit. Er kunnen zich echter ook initiatieven aandienen waarvoor het wenselijk of noodzakelijk is om al snel na inwerkingtreding van de wet het tijdelijk omgevingsplan te wijzigen. Daar moeten we op voorbereid zijn. Dit kan door in 2021 en 2022 alvast aan de regelset te werken om waar nodig snel en adequaat een wijziging van het tijdelijk omgevingsplan op te stellen en in routing te brengen, om zo het betreffende initiatief te kunnen faciliteren.

Met het opstellen van een regelset wordt bedoeld: het opstellen van de standaardregels voor het omgevingsplan van Hengelo, waarbij de indeling van het volwaardig omgevingsplan wordt aangehouden. Hierbij zoeken we aansluiting bij het casco van de VNG. Het opstellen van de regelset is een omvangrijke opgave. Gelet op de beschikbare capaciteit wordt gestart met de regels voor veelvoorkomende activiteiten in woonwijken. Het gaat dan onder meer om de gebruiksactiviteit wonen, activiteiten als bouwen, parkeren en de milieubelastende activiteit met beperkt effect. Daarmee wordt een start gemaakt met de basisregels voor veelvoorkomende initiatieven.

6.2.3 Besluiten van de gemeenteraad

Met het bestaand raadsinstrumentarium houdt de gemeenteraad gedurende het beleids- en besluitvormingsproces vinger aan de pols en stuurt op de gewenste doelen. Dat is met de komst van de Omgevingswet niet anders. Het college van B&W krijgt wel meer bevoegdheden bij de uitvoering van het beleid en de gemeenteraad is nadrukkelijker belast met de hoofdlijnen en het monitoren van de resultaten.

Een aantal bevoegdheden en taken zijn nieuw dan wel veranderen. De gemeenteraad heeft daarom nog bepaalde keuzes te maken dit jaar in voorbereiding op de inwerkingtreding van de Omgevingswet. Deze besluiten worden kort toegelicht.

In de eerste helft van 2021 worden de besluiten en keuzes door de ambtelijke organisatie voorbereid om deze gezamenlijk voor te leggen aan de raad in oktober.

6.2.3.1 Besluit delegatie

De gemeenteraad kan de bevoegdheid tot het vaststellen van delen van het omgevingsplan delegeren aan het college. Om de raad niet te belasten met teveel besluiten en besluitvorming sneller te laten plaatsvinden kan bijvoorbeeld in het delegatiebesluit staan dat het college bevoegd is om reeds verleende vergunningen op te nemen in het omgevingsplan. Een omgevingsvergunning onder de Omgevingswet moet binnen vijf jaar opgenomen worden in het omgevingsplan. Met een dergelijke wijziging wordt geen nieuwe ontwikkelmogelijkheden geboden en kan beschouwd worden als een administratieve wijziging.

6.2.3.2 Besluit instellen gemeentelijke adviescommissie

De gemeente moet een gemeentelijke adviescommissie instellen voor de advisering over ‘aanvragen om een omgevingsvergunning voor een rijksmonumentenactiviteit, met betrekking tot een monument’. De gemeenteraad moet daar vóór het inwerkingtreden van de Omgevingswet een besluit over nemen. De huidige adviescommissies en adviseurs voor cultureel erfgoed en ruimtelijke kwaliteit vallen namelijk niet onder het overgangsrecht van de Omgevingswet.

6.2.3.3 Besluit verplicht advies bij buitenplanse omgevingsplanactiviteiten

Onder de huidige wetgeving kan het college van B&W uitsluitend een omgevingsvergunning voor een initiatief of (bouw)plan dat in strijd is met het bestemmingsplan verlenen met instemming van de gemeenteraad. Daarover besluit de raad met een zogenoemde ‘verklaring van geen bedenkingen’. Daarvoor in de plaats komt met de inwerkingtreding van de Omgevingswet een verzwaaard, bindend adviesrecht voor de gemeenteraad. Het college van B&W mag daar niet van afwijken.

De gemeenteraad geeft advies over die buitenplanse omgevingsplanactiviteiten⁵, waarvan de raad heeft vastgelegd hierover gebruik te willen maken van het adviesrecht. Een aanvraag voor een omgevingsvergunning voor een dergelijke activiteit kan het college van B&W dus niet zelfstandig afdoen. Als de gemeenteraad een negatief advies geeft, dan mag het college de omgevingsvergunning niet verlenen.

6.2.3.4 Besluit aanwijzen participatie bij buitenplanse omgevingsplanactiviteit

Participatie kan verplicht zijn als iemand een vergunning voor buitenplanse omgevingsplanactiviteiten aanvraagt. Dat zijn activiteiten die niet in het omgevingsplan staan. De gemeenteraad beslist dan of participatie daarbij verplicht is. Dit doet de gemeenteraad door vooraf een lijst op te stellen van buitenplanse omgevingsplanactiviteiten. Het is mogelijk dat er overlap bestaat met de lijst van verplicht advies zoals bedoeld in paragraaf 6.2.3.3.

6.2.4 Voorbereiding op wijzigen en afwijken tijdelijk omgevingsplan

Na inwerkingtreding van de Omgevingswet staan er voor gemeenten twee routes open om initiatieven die niet passen in het tijdelijk omgevingsplan – zoals nieuwe woningbouwplannen – mogelijk te maken:

1. Wijzigen van het omgevingsplan; of
2. Afwijken van het omgevingsplan met een omgevingsvergunning voor een omgevingsplanactiviteit.

In 2021 bereiden we ons voor om initiatieven met beide opties mogelijk te kunnen maken.

6.2.5 Voorbereiden op het overgangsrecht

In het overgangsrecht van de Omgevingswet is opgenomen dat bestemmingsplannen waarvan het ontwerp voor inwerkingtreding van de Omgevingswet ter inzage is gelegd, op grond van de huidige procedure de Wet ruimtelijke ordening afgerond worden. Om te bepalen wat de uiterste datum is voor het starten van een bestemmingsplanprocedure die op grond van het overgangsrecht kan worden afgerond, is teruggerekend vanaf 1 juli 2022. Op basis van het overgangsrecht, kennis en **z**dient te zijn om omgevingsplannen in basis op te kunnen stellen.

Het bovenstaande betreft een interne werkafpraak, dat wil zeggen dat er indien dat noodzakelijk is van deze datum kan worden afgeweken (niet van het overgangsrecht natuurlijk). Daarnaast zullen we initiatiefnemers zoveel mogelijk proberen te bewegen om vanaf 1 augustus geen bestemmingsplanwijzigingen aan te vragen maar een omgevingsplanprocedure op te starten.

Aanvragen voor omgevingsvergunningen en projectbesluiten kunnen nog tot en met 30 juni 2022 worden ingediend. Aanvragen ingediend vanaf 1 juli 2022 vallen onder het regime van de Omgevingswet. Dit wordt tijdig intern en extern gecommuniceerd.

⁵ Een buitenplanse omgevingsplanactiviteit is een activiteit die niet voldoet aan de regels van het omgevingsplan en ook niet vergunningvrij is of een activiteit die expliciet verboden is.

6.3 Transitiefase (2022 – 2029)

De transitiefase vangt aan als de Omgevingswet in werking treedt. De transitiefase duurt tot het tijdelijk omgevingsplan is omgezet naar een volwaardig omgevingsplan. Dit is uiterlijk 31 december 2029. Procesmatige uitgangspunten voor de transitiefase zijn beschreven in hoofdstuk 4.

6.3.1 Werkplan: gebiedsgerichte transitie

In het eerste kwartaal van 2022 stellen we een werkplan op voor het gebiedsgericht transformeren van het tijdelijk omgevingsplan naar het volwaardig omgevingsplan. Hierbij wordt ook de bruidsschat, de integratie van verordeningen en de vertaling van de omgevingsvisie in de regels betrokken.

In het werkplan bepalen we met welk deelgebied we starten. Er zal geen volledige planning worden vastgelegd voor de gebiedsgerichte ontwikkeling van het omgevingsplan, omdat we flexibiliteit willen behouden om in te kunnen spelen op ontwikkelingen en veranderend inzicht. Dat past bij onze strategie 'leren door te doen'. Vanuit dat kader zullen we ook regelmatig evalueren hoe onze aanpak verloopt en wat daarin versterkt kan worden, ook aan de hand van de ervaringen van andere gemeenten.

6.3.2 De winkel blijft open

Gedurende de transitiefase blijft de winkel open. Er dienen zich nieuwe initiatieven aan die kunnen vragen om een aanpassing van het omgevingsplan. Dat betekent dat zowel de ontwikkeling van het volwaardig omgevingsplan als andere projecten gelijktijdig een beroep doen op de capaciteit van de ambtelijke organisatie.

Bijlage 1. Planning voorbereidingsfase

Vorbereidingsfase	2021				2022	
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2
Raadsbesluiten en bijeenkomsten						
Vorbereiden raadsbesluiten						
Besluit delegatie						
Besluit instellen commissie Monumenten						
Besluit verplicht advies bij buitenplanse omgevingsplanactiviteit						
Besluit aanwijzen participatie bij buitenplanse omgevingsplanactiviteit						
Werken met het omgevingsplan						
Pilot omgevingsplan						
Maken casco / structuur voor regels						
Opstellen regelset						
Vorbereiden proces uitvoeren wijziging van het tijdelijk omgevingsplan						
Verplichte toepasbare regels						

Bijlage 2. Planning transitiefase

Transitiefase	2022				2023				2024	2025	2026	2027	2028	2029
	Q 1	Q 2	Q 3	Q 4	Q 1	Q 2	Q 3	Q 4						
Transitie van tijdelijk naar volwaardig omgevingsplan														
Werkplan														
Gebiedsgerichte omzetting														
Gebiedsgericht omzetten bruidsschat														
Integratie van verordeningen per thema														
Wijzigen verordeningen														
Harmoniseren van begrippen														
Monitoring														
Projecten en initiatieven														
Wijzigen tijdelijk omgevingsplan n.a.v. initiatieven														
Ontwikkeling omgevingsvisie														
Deelvisie Hart van Zuid en Binnenstad														
Deelvisie Stedelijk gebied														
Samenvoeging tot omgevingsvisie Hengelo														

Bezoekadres stadhuis
Burgemeester van de Dussenplein 1

Postadres
Postbus 18, 7550 AA Hengelo

Telefoonnummer
14-074

E-mail
Gemeente@hengelo.nl

www.hengelo.nl

Gemeente
Hengelo

Gemeenteraad van Hengelo
Postbus 18
7550AA Hengelo

Gemeente Hengelo

Postbus 18
7550 AA Hengelo

Onderwerp	Zaaknummer	Uw kenmerk	Datum
Aanpak omgevingsplan	3249696		7 september 2021

Geachte heer/mevrouw,

Met deze brief bieden wij u ter informatie het Plan van Aanpak omgevingsplan Hengelo aan.

Daarnaast bieden wij aan een Technisch Beraad te organiseren waarin u vragen kunt stellen over de Hengelose aanpak van het omgevingsplan en over het raadsvoorstel waarin uw instemming met de inhoudelijke uitgangspunten wordt gevraagd.

Ontwikkeling van het omgevingsplan

Het omgevingsplan is een nieuw instrument van de Omgevingswet dat alle gemeentelijke regelgeving voor de fysieke leefomgeving zal bevatten.

De Omgevingswet treedt naar verwachting op 1 juli 2022 in werking. Vanaf die datum heeft onze gemeente een omgevingsplan van rechtswege. Dit omgevingsplan bestaat uit alle bestemmingsplannen die dan gelden, de regels voor de fysieke leefomgeving die nu in onze verordeningen staan en de regels die door het Rijk gedecentraliseerd worden (de zogenoemde 'bruidsschat' die gemeenten krijgen zodat er geen onverhoopt gat in de regelgeving valt).

Het tijdelijke omgevingsplan moet voor 2030 zijn vervangen door een volwaardig omgevingsplan dat aan alle eisen van de Omgevingswet voldoet.

Het college heeft onlangs ingestemd met het Plan van Aanpak omgevingsplan Hengelo (collegebesluit 3249696). Dit beschrijft hoe we de ontwikkeling van het omgevingsplan aanpakken. Dat zal stapsgewijs gebeuren; in de periode tussen 1 juli 2022 en 1 januari 2030 wordt steeds een gedeelte van het tijdelijke omgevingsplan gewijzigd in een gedeelte van het volwaardige omgevingsplan. Een stap betreft een deel van het Hengelose grondgebied of een thema.

Het Plan van Aanpak omgevingsplan Hengelo zal begin 2022 nader uitgewerkt worden in een werkplan. Het werkplan beschrijft de volgorde van de stapsgewijze omzetting van het tijdelijke omgevingsplan naar het volwaardige omgevingsplan, de benodigde capaciteit en de planning. Ook zal het werkplan ingaan op het toepassen van participatie bij de ontwikkeling van het omgevingsplan. Hoe dat het beste kan worden vormgegeven, hangt onder meer af van de stappen die in het werkplan onderscheiden worden.

De ontwikkeling van het volwaardige omgevingsplan zal daarna starten. Telkens wanneer een deel van het volwaardige omgevingsplan klaar is, wordt dat ter vaststelling aan de raad voorgelegd. Zo wordt het tijdelijke omgevingsplan stap voor stap omgezet naar een volwaardig omgevingsplan.

Vermeld altijd het zaaknummer als u contact opneemt met de gemeente.

Bezoekadres
Burgemeester van der
Dussenplein 1

E-mailadres
gemeente@hengelo.nl
Telefoonnummer
14-074

Raadsvoorstel aanpak omgevingsplan

Het Plan van Aanpak omgevingsplan Hengelo bevat de uitgangspunten voor de ontwikkeling van het volwaardige omgevingsplan. Dat betreft algemene en procesmatige uitgangspunten, maar ook inhoudelijke uitgangspunten.

Inhoudelijke uitgangspunten geven richting aan het invullen van de gemeentelijke beleidsruimte. Het college legt de inhoudelijke uitgangspunten graag ter instemming aan de gemeenteraad voor. Binnenkort ontvangt u een raadsvoorstel waarin het college aan de raad vraagt om in te stemmen met de inhoudelijke uitgangspunten (raadzaak 3249718).

Technisch Beraad

Het omgevingsplan is een nieuw juridisch instrument voor gemeenten en dat maakt het best complex. Het college biedt aan hierover een Technisch Beraad te organiseren. In een Technisch Beraad kunt u uw vragen over de ontwikkeling van het Hengelose omgevingsplan, de uitgangspunten en het plan van aanpak stellen aan de betrokken ambtelijke deskundigen.

Andere raadsvoorstellen Omgevingswet

Zoals in onze brief van 15 juni 2021 aan de raad (3248263) is opgenomen, is er voor de inwerkingtreding van de Omgevingswet nog een aantal andere raadsbesluiten nodig. Voorstellen hiertoe zullen voor het einde van het jaar aan de raad worden voorgelegd.

Vier verplichte raadsbesluiten (delegatie, gemeentelijke adviescommissie, adviesrecht gemeenteraad en verplichten participatie)

Voor inwerkingtreding van de Omgevingswet moet de raad besluiten hebben genomen over delegatie aan het college, de gemeentelijke adviescommissie, het verplichten van advies van de raad bij buitenplanse omgevingsplanactiviteiten en het verplichten van participatie voor initiatiefnemers van buitenplanse omgevingsplanactiviteiten. Momenteel wordt een raadsvoorstel voorbereid om deze vier onderwerpen gebundeld aan u voor te leggen (raadzaak 3255931).

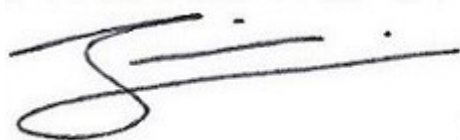
Participatiebeleid Omgevingswet

Decentrale overheden moeten beleid opstellen waarin zij aangeven hoe zij participatie bij beleidsontwikkelingen en visievorming op grond van de Omgevingswet vormgeven. Voor de gemeente gaat het om de omgevingsvisie, het omgevingsplan en omgevingsprogramma's.

Aanpassing Legesverordening

In de eerste helft van 2022 moet de Legesverordening aangepast worden, zodat de bepalingen hierin aansluiten bij de Omgevingswet en de juiste juridische grondslag hebben vanaf 1 juli 2022.

Met vriendelijke groet,
Burgemeester en wethouders van Hengelo,
de secretaris, de burgemeester,

De heer J. Eshuis

De heer S.W.J.G. Schelberg

Bijlagen: 1

Vermeld altijd het zaaknummer als u contact opneemt met de gemeente.

Bezoekadres

Burgemeester van der
Dussenplein 1

E-mailadres

gemeente@hengelo.nl

Telefoonnummer

14-074

Plan van Aanpak omgevingsplan Hengelo

Inhoudelijke uitgangspunten voor het omgevingsplan

Gemeente
Hengelo

Politieke Markt

5 oktober 2021

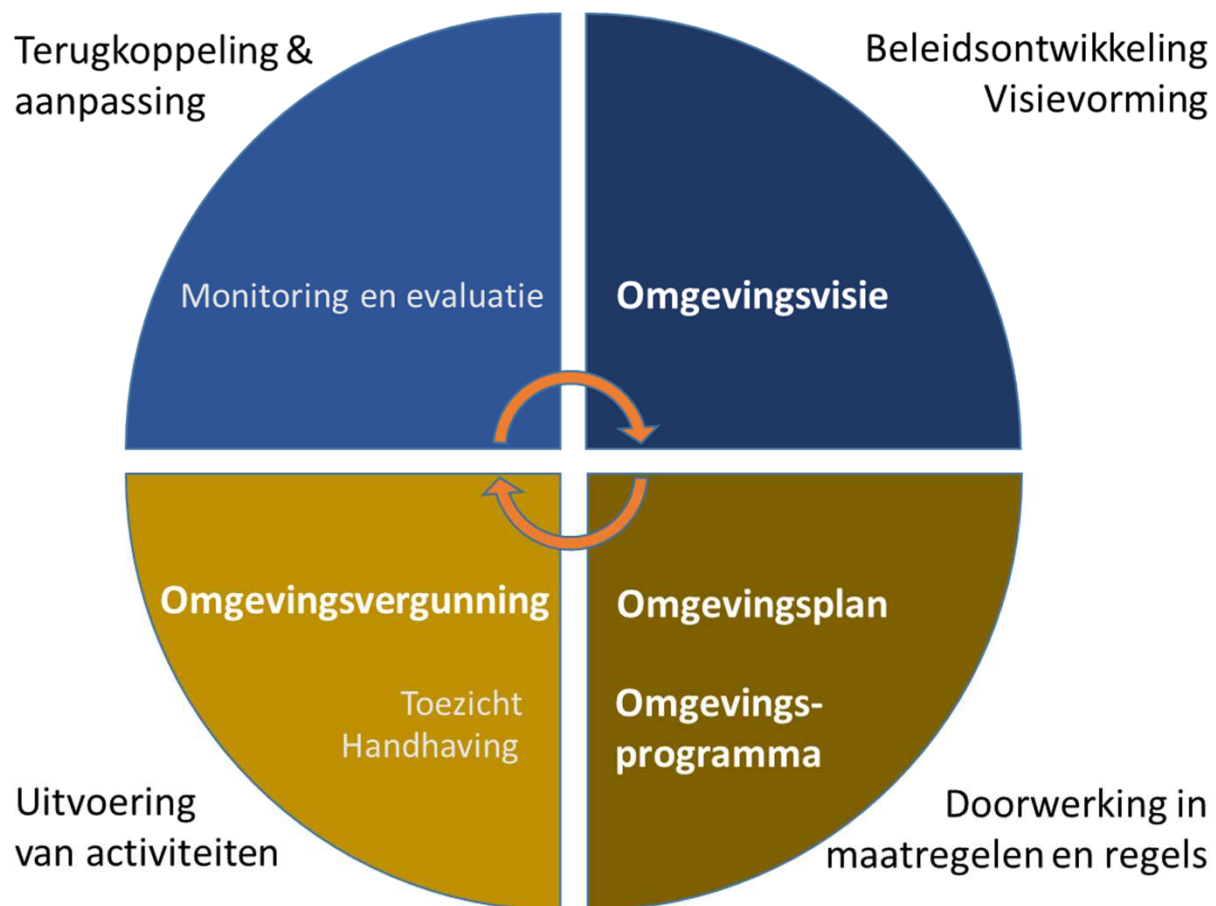
Politieke Markt

- Aan de raad wordt voorgesteld:
 - In te stemmen met de inhoudelijke uitgangspunten voor het omgevingsplan (3249718)
- Plan van Aanpak omgevingsplan Hengelo
 - Volwaardig omgevingsplan voor 2030
 - Opdracht uit Omgevingswet voor alle gemeenten
 - Beschrijft hoe we het tijdelijk omgevingsplan omzetten en geeft uitgangspunten hiervoor
- Korte toelichting op de ontwikkeling van het omgevingsplan
- Inhoudelijke uitgangspunten voor het omgevingsplan

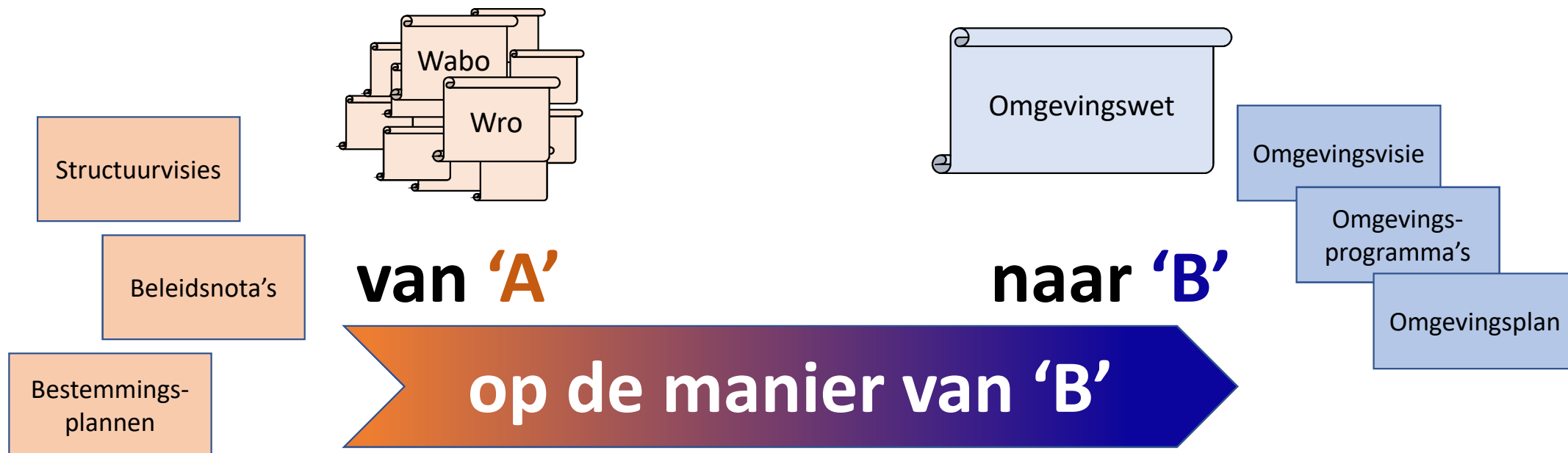
Instrumenten Omgevingswet voor gemeenten

Instrument	Wat is het
Omgevingsvisie	Strategische, integrale langetermijnvisie op de fysieke leefomgeving
Omgevingsprogramma	Pakket maatregelen om doel(en) uit de omgevingsvisie te realiseren Zelfbindend, vormvrij beleidsinstrument
Omgevingsplan	Gemeentelijke regels voor de fysieke leefomgeving
Omgevingsvergunning	Besluit over een activiteit

Instrumenten Omgevingswet voor gemeenten

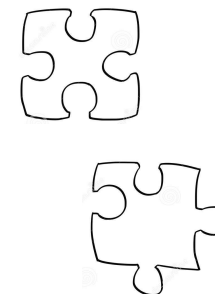
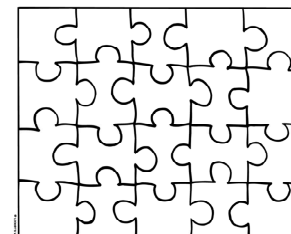
Implementatie Omgevingswet

- Werken aan nieuw instrumentarium
- Correcte juridische borging

Plan van Aanpak omgevingsplan Hengelo

- Stapsgewijs lerende aanpak en geleidelijk tempo

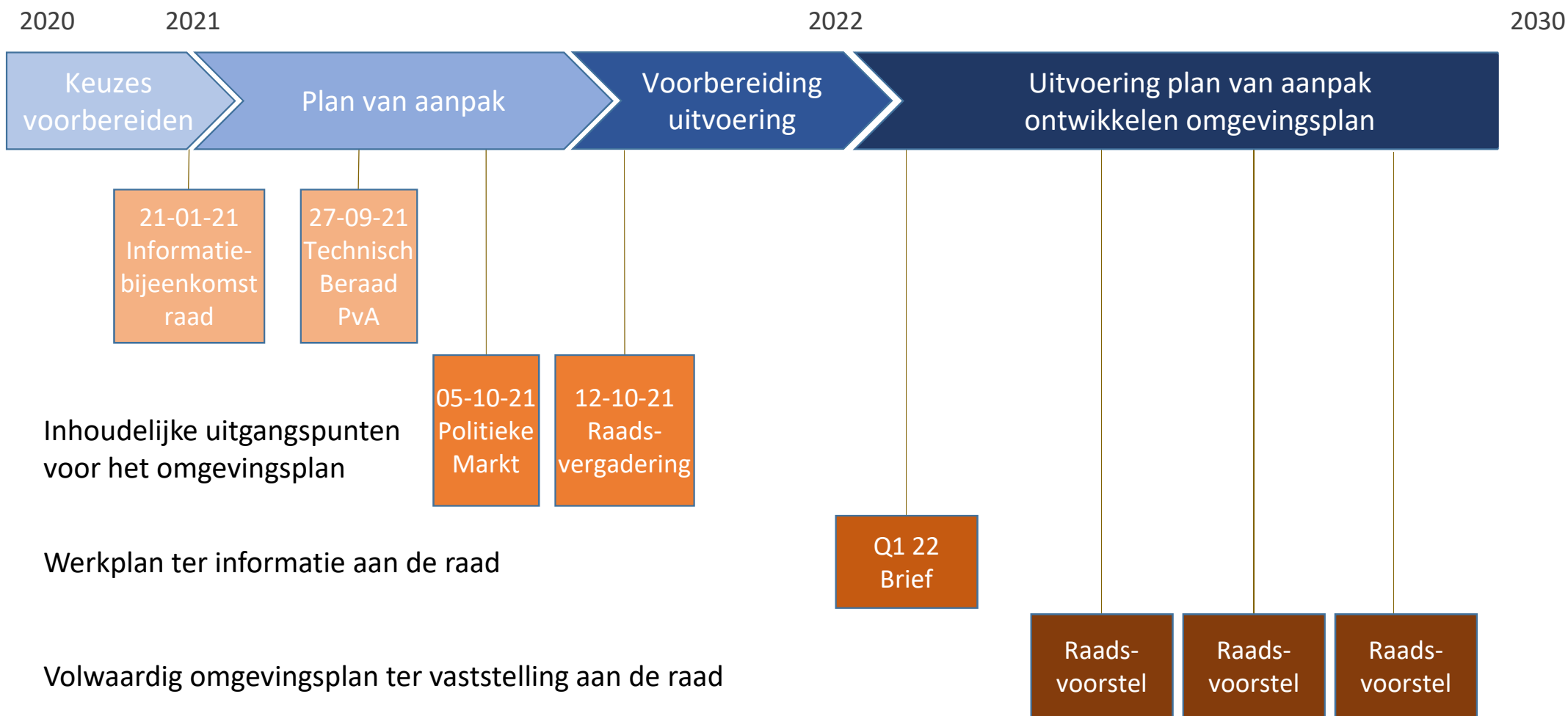

- Inhoudelijke uitgangspunten:

1. We werken volgens 'Ja, mits' in de grondhouding. Deze grondhouding wordt waar mogelijk vertaald in de regels van het omgevingsplan.
2. Er wordt gewerkt met algemene regels en waar nodig wordt er gewerkt met een vergunningplicht. Dit wordt op basis van de te reguleren activiteit bepaald. Er wordt gericht gebruik gemaakt van meldingsplichten.
3. Het werken met gesloten normen heeft de voorkeur.
4. We werken met specifieke zorgplichten als het in het concrete geval toegevoegde waarde heeft.
5. We werken zoveel mogelijk met doelvoorschriften.
6. Op basis van de ambities uit de omgevingsvisie wordt bepaald of er omgevingswaarden in het omgevingsplan worden opgenomen.

**Bedankt voor uw aandacht
Heeft u vragen?**

Tijdslijn

Behandelvoorstel (II)

Onderwerp	Ontwerp transitievisie warmte		
Zaaknummer	3316558 / 3294159	Portefeuillehouder	Claudio Bruggink
Belangrijkste beslis/-bespreekpunten	<i>Het voorgestelde besluit is aangepast nav de politieke markt van 28 september en is nu als volgt.</i> De raad wordt voorgesteld om: - kennis te nemen van de ontwerp transitievisie warmte (TVW) waarmee het college conditioneel heeft ingestemd; - de begrotingswijziging 21079 vast te stellen; - de minister van BZK middels bijgaande brief te verzoeken de randvoorwaarden, zoals in het klimaatakkoord afgesproken, in te vullen voor 1 november 2021; - het college te verzoeken om met de definitieve TVW terug te komen bij de raad wanneer het rijk de condities heeft ingevuld en deze vast te stellen wanneer hieraan is voldaan; - voortuitlopend daarop het college de opdracht te geven om al datgene te doen wat in de tussentijd daarvoor noodzakelijk is.		
Historie	In het Klimaatakkoord is afgesproken dat iedere gemeente uiterlijk in 2021 een transitievisie warmte vaststelt (termijn van orde). Hierin staat het tijdspad waarop wijken van het aardgas gaan. Ook wordt ingegaan op de verschillende manieren van verduurzaming, welke techniek het beste past per wijk, hoe de financiering en betaalbaarheid geregeld wordt, hoe de participatie en communicatie plaatsvindt en wie welke rol heeft in de uitvoering. Eerdere meningsvorming, besluitvorming en informatie over dit onderwerp: 29 januari 2020 – Politieke Markt - 2474525 - Stand van zaken Transitievisie Warmte 18 november 2020 - Raadsbesluit 3120526: Transitievisie Warmte: Kaders en aandachtspunten. 19 mei 2021 – 3245370 – Raadsbrief voortgang Nijverheid aardgasvrij en werkplaats warmtetransitie. Het college heeft op 31 augustus jl. besloten om 'de raad te verzoeken de ontwerp Transitievisie warmte vast te stellen.' Tegelijkertijd heeft het college besloten om dit ontwerp gedurende zes weken voor inspraak en participatie(werkplaatsen) vrij te geven. Deze periode loopt tot 19 oktober 2021. Gezien het niet op orde zijn van de randvoorwaardelijke afspraken tussen rijk en gemeenten, compensatie gemeentelijke uitvoeringslasten en invulling woonlastenneutraliteit voor de inwoner, verzoekt het college de gemeenteraad om het ontwerp conditioneel vast te stellen en als gemeenteraad een brief te sturen richting de Minister van BZK.		

Politieke Markt	28 september 2021			
Voorzitter	Griffiemedewerker	Zaal	Domein	Duur
Marie-José Lutikholt	Gerrit-Jan Eeftink	Stadhuishal	Fysiek	90 min
Doel van de sessie	Oordeelsvorming			
Behandeladvies	Korte introductie van de wethouder op het voorliggende raadsvoorstel en de voorgestelde wijze van besluitvorming. Hierna is het woord aan de fracties om een oordeel te geven over de voorliggende raadzaak.			
Spreekrecht publiek	ja ☒	nee ☐	duur: maximaal 5 minuten	

Naar aanleiding van deze politieke markt heeft het college het raadsvoorstel aangepast en komt het gewijzigde voorstel onder zaaknummer 3316558 op de agenda van de raad van 13 oktober.

Raad	13 oktober 2021	
Doel van de sessie	Besluitvorming	
Behandeladvies	<i>Het voorstel wordt als een bespreekpunt op de agenda van de raad geagendeerd en naar aanleiding van de politieke markt van dinsdag 28 september, verzoekt het college de raad kennis te nemen van de ontwerp transitievisie warmte waar het college conditioneel mee heeft ingestemd en het college op te dragen met een definitieve transitievisie warmte terug te komen en vooruitlopend hierop de opdracht te geven om al datgene te doen wat in de tussentijd daarvoor noodzakelijk is. Hiervoor de begrotingswijziging vast te stellen.</i> <i>Gezien het niet op orde zijn van de randvoorwaarden, compensatie gemeentelijke uitvoeringslasten en invulling woonlastenneutraliteit voor de inwoner, verzoekt het college uw raad een brief te laten sturen richting de Minister van BZK.</i>	
Spreekrecht publiek	nee	nee

RAADSBSLUIT

ZAAKNUMMER	BEHANDELEND AMBTENAAR	SECTOR	PORT. HOUDER
3316558	cremers, remko	SBO-SR	Claudio Bruggink
ONDERWERP			
3316558 - Ontwerp transitievisie warmte			

DE RAAD VAN DE GEMEENTE HENGELO BESLUIT:

De raad besluit:

1. kennis te nemen van de ontwerp transitievisie warmte (TVW) waarmee het college conditioneel heeft ingestemd;
2. de begrotingswijziging 21079 vast te stellen;
3. de minister van BZK middels bijgaande brief te verzoeken de randvoorwaarden, zoals in het klimaatakkoord afgesproken, in te vullen voor 1 november 2021;
4. het college te verzoeken om met de definitieve TVW terug te komen bij de raad wanneer het rijk de condities heeft ingevuld en deze vast te stellen wanneer hieraan is voldaan;
5. vooruitlopend daarop het college de opdracht te geven om al datgene te doen wat in de tussentijd daarvoor noodzakelijk is.

PUBLIEKSVRIENDELIJKE SAMENVATTING

Vanaf 2050 gebruiken we in Nederland geen aardgas meer om gebouwen te verwarmen, te koken of om te douchen. Dit is afgesproken in het landelijk Klimaatakkoord. De overstap naar duurzame en aardgasvrije warmte heet de warmtetransitie. Elke gemeente moet voor eind 2021 in een Transitievisie Warmte aangeven hoe de gemeente van het aardgas af gaat. Vooruitlopend op de definitieve besluitvorming heeft de gemeenteraad kennis genomen van de ontwerpversie die conditioneel is vastgesteld door het college.

DE GEMEENTERAAD VAN HENGELO,**DATUM**

De griffier

De voorzitter

RAADSADVIES

ZAAKNUMMER	BEHANDELEND AMBTENAAR	SECTOR	PORT. HOUDER
3294159	Cremers, Remko Engelen, Marjan	SBO-SR	Claudio Bruggink
ONDERWERP			
Ontwerp transitievisie warmte			

AANLEIDING, DOEL EN WAT GING ER AAN VOORAF

In het Klimaatakkoord is afgesproken dat iedere gemeente uiterlijk in 2021 een transitievisie warmte vaststelt (termijn van orde). Hierin staat het tijdspad waarop wijken van het aardgas gaan. Ook wordt ingegaan op de verschillende manieren van verduurzaming, welke techniek het beste past per wijk, hoe de financiering en betaalbaarheid geregeld wordt, hoe de participatie en communicatie plaatsvindt en wie welke rol heeft in de uitvoering. Op 18 november 2020 heeft de gemeenteraad van Hengelo reeds de kaders en aandachtspunten voor de transitievisie warmte vastgesteld [zaak 3120526].

INHOUD VAN HET VOORSTEL

In 2016 is het mondiale klimaatakkoord (van Parijs) vastgesteld. Hierin is afgesproken dat in 2030 40% minder broeikasgassen worden uitgestoten en in 2050 95% minder ten opzichte van 1990. Deze afspraken zijn nodig om de opwarming van de aarde niet verder te laten oplopen dan 1,5 °C. Samen met bedrijven en maatschappelijke organisaties heeft de overheid de doelstellingen voor Nederland opgenomen in een Klimaatakkoord (2019). Onderdeel van het Klimaatakkoord is om in 2030 49% minder broeikasgassen uit te stoten en voor 2050 95% ten opzichte van 1990. Verder is hierin afgesproken dat er in 2050 7 miljoen woningen en 1 miljoen andere gebouwen van het aardgas af moeten zijn. Dat betekent dat de komende jaren woningen en gebouwen beter geïsoleerd moeten worden en over zullen gaan naar duurzame warmte en elektriciteit. In 2030 moeten de eerste 1,5 miljoen bestaande woningen verduurzaamd zijn, zo is afgesproken. In de aanpak naar een aardgasvrij Nederland hebben de gemeenten de regierol. Zij bepalen samen met belanghebbenden, bewoners en gebouw eigenaren wat de beste oplossing is per wijk en leggen daarbij ook het tijdspad vast waarin wijken worden aangepakt (voor of na 2030). Ook is afgesproken dat de inwoners zoveel mogelijk 'ontzorgd' worden. Op diverse manieren zal naar de inwoners toe makkelijk inzicht gegeven worden in hoe zij kunnen verduurzamen en wat dit kost en oplevert. Omdat we ook voor onze kinderen en kleinkinderen een gezond, groen en energieneutraal Hengelo willen, willen we af van het gebruik van fossiele brandstoffen. Aangezien in de meeste huishoudens nu nog een gasfornuis staat en de woningen verwarmd worden met aardgasgestookte CV-ketels zal de volledige overstap naar duurzame warmtebronnen een flinke uitdaging zijn. Om Hengelo echt aardgasvrij te maken zullen we met zijn allen moeten samenwerken en actie nemen: inwoners, woningcorporaties, energieleveranciers, netbeheerders, bedrijven en de gemeente. Aardgasvrij betekent ook dat de gebouwen technisch aangepast moeten worden en dat ons gedrag moet veranderen. In 2050 moet Hengelo volledig van het aardgas af zijn. Om dit te kunnen realiseren zullen de wijken stapsgewijs overstappen naar alternatieve warmtebronnen.

In deze ontwerp transitievisie warmte wordt antwoord gegeven op de vraag welke technische alternatieven voor aardgas logisch zijn voor de 60 Hengelose buurten. Ten grondslag hieraan liggen drie studies naar welke alternatieven hiervoor in aanmerking komen. De ontwerp transitievisie warmte bouwt voort op de kaders en aandachtspunten die door de gemeenteraad zijn vastgesteld en de warmtewerkplaats die hier recent over heeft plaatsgevonden.

BESPREEK- EN BESLISPUNTEN

Naar aanleiding van de politieke markt van dinsdag 28 september, verzoeken wij uw raad kennis te nemen van de ontwerp transitievisie warmte waar het college conditioneel mee heeft ingestemd en het college op te dragen met een definitieve transitievisie warmte terug te komen en vooruitlopend hierop de opdracht te geven om al datgene te doen wat in de tussentijd daarvoor noodzakelijk is. Hiervoor de begrotingswijziging vast te stellen.

Gezien het niet op orde zijn van de randvoorwaarden, compensatie gemeentelijke uitvoeringslasten en invulling woonlastenneutraliteit voor de inwoner, verzoeken wij uw raad een brief te laten sturen richting de Minister van BZK.

FINANCIËLE ASPECTEN

In de decembercirculaire 2019 hebben we een bijdrage van € 202.000 ontvangen vanuit het Rijk voor het opstellen van de transitievisie warmte. Dit bedrag is gedoteerd in de Reserve Duurzaamheid. In het bestedingsplan duurzaamheid is al verwerkt dat we verwachten hiervan € 150.000 in te zetten in 2021. Aanvullend hebben we een subsidie gekregen van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland van € 20.660. Dit bedrag is verwerkt in de bijgevoegde begrotingswijziging en wordt ingezet voor het communicatie- en participatietraject en om inwoners bewust te maken over het eindbeeld aardgasvrij en welke stappen zij kunnen zetten.

De visie zelf kent geen directe personele en financiële gevolgen. Dit geldt uiteraard niet voor de uitvoering van de visie. Voor de verdere uitvoering van de visie verwachten we dat het Rijk een tegemoetkoming uitvoeringslasten doet, conform de afspraken uit het klimaatakkoord. Zo zijn de te ontvangen middelen van het Rijk bepalend voor de mate van participatie die we als gemeente kunnen organiseren voor onze inwoners.

BIJLAGE(N)

Ontwerp transitievisie warmte

Verzoek tot nakomen afspraken Klimaatakkoord (brief aan de minister BZK)

BW 21079

Dit raadsadvies is vastgesteld door het college van B & W van Hengelo.

Ontwerp Transitievisie Warmte Hengelo

***"Hoe en wanneer gaan we in de toekomst onze woningen
duurzaam verwarmen?"***

CONCEPT

Concept Transitievisie Warmte

Datum: 24 augustus 2021

Inspraak- en participatieperiode: 8 sept tot en met 19 okt
Vaststelling definitieve TVW in gemeenteraad 8 december 2021

Voorwoord

Claudio Bruggink, wethouder duurzaamheid.

Voor u ligt de concept Transitievisie Warmte waarin we als college aangeven hoe en wanneer we in Hengelo onze woningen duurzaam gaan verwarmen. Het recente klimaatrapport (IPCC, aug 2021) toonde nog maar eens aan dat de opwarming van de aarde duizelingwekkend snel gaat én dat de belangrijkste veroorzakers wij mensen zijn. Wij die onze woningen verwarmen, ons verplaatsen met auto en vliegtuig, goederen kopen et cetera. Dat betekent dat de oplossing ook van ons moet komen, dat er iets wezenlijks moet veranderen in de keuzes die we maken. We staan aan de vooravond van de grootste transformatie ooit. Voor Hengelo betekent het dat we 60 buurten aardgasvrij moeten maken in 28 jaar. Het is dus tijd voor actie.

Hengelo's vraagstuk

Hengelo heeft dezelfde opgave als elke andere gemeente in Nederland. Wat Hengelo in dit vraagstuk uniek maakt is enerzijds de beschikbaarheid van een enorme hoeveelheid warmte die nu ongebruikt het Twentekanaal en/of bij Twence de atmosfeer in verdwijnt, goed voor de verwarming van 100.000 woningen. Dit biedt kansen die we niet willen laten lopen. We kunnen en willen het ons als stad niet permitteren om zo 'slordig' met warmte om te gaan. Aan de andere kant is het voor Hengelo een zeer grote opgave om op eigen grondgebied duurzame energie op te wekken met windmolens en zonnepanelen. En als we onze huizen meer elektrisch gaan verwarmen in plaats van met aardgas, moeten we dus nog meer elektriciteit opwekken. Dat geldt al helemaal wanneer we na 2030 de volgende slag moeten maken naar 2050. De relatie tussen het opwekken van elektriciteit en het (elektrisch) verwarmen van woningen is dus aanwezig. We kijken dan ook integraal naar deze opgaven en hebben verstandige keuzes te maken. Dit Hengelose vraagstuk is leidend voor de strategie van drie pijlers die we u voorleggen.

Dilemma

In deze visie presenteren we onze wensen en ambities. We gaan het samen met inwoners oppakken en nemen iedereen mee. Jong oud, rijk arm, meer en minder gemotiveerd. We zorgen voor goede, onafhankelijke en deskundige ondersteuning en advisering van inwoners, we gaan voor zorgvuldige participatieprocessen. Naar ons idee, en zoals ook blijkt in de lessen die we leren in het landelijk programma aardgasvrije wijken en onze eigen proeftuin in de Nijverheid, is die zorgvuldigheid de enige juiste weg. En juist op dat gebied kampen we met onduidelijkheid en onzekerheid: het Rijk komt nog steeds niet met het benodigde financiële en juridische instrumentarium. We verwachten en hopen dat daar met een nieuwe regering verandering in komt. Krijgen we als gemeenten dan nog steeds onvoldoende financiële tegemoetkoming voor de uitvoering van deze transformatie en voor het compenseren van onze inwoners, dan moeten we ons afvragen of we deze opdracht wel in de volle omvang kunnen realiseren en onze belofte van zorgvuldig en participatief wel voldoende kunnen waarmaken. Een lastig dilemma, want zoals gezegd: de tijd dringt voor ons klimaat en onze toekomst.

Inhoudsopgave

Veel gestelde vragen van inwoners staan centraal in de opbouw van onze Transitievisie warmte. Deze visie is natuurlijk enerzijds een beleidsdocument, en anderzijds voor onze inwoners bedoeld. Het dient als kader, richting en handelingsperspectief. Het is bedoeld om duidelijkheid te geven over waar we naar toe gaan. Het is een levend document dat iedere vijf jaar wordt bijgesteld.

1. Waarom aardgasvrij?

- Inleiding
- Waarom deze transitie?
- Waar gaan we naar toe?
- Samenhang op verschillende schaalniveaus
- Uitgangspunten
- Leeswijzer

2. Wat wordt het alternatief?

- Beschrijving technische alternatieven en (on)mogelijkheden
- Kaart van de alternatieven
- Isoleren is altijd goed

3. Wat gaat het kosten?

- Haalbaar en betaalbaar
- Startanalyse: alternatief met de laagste maatschappelijke kosten
- Eindgebruikerskosten
- Financieringsmogelijkheden voor inwoners

4. Wanneer gaat het gebeuren?

- Waar staan we
- Nijverheid en Twentekanaal als eerste twee wijken
- Overwegingen met betrekking tot volgorde
- Kaderstellende wijkfasering: drie strategieën

5. Communicatie en participatie

- Twee sporen
- Uitgangspunten
- Spoor 1: Isoleren altijd goed
- Spoor 2: Wijkuitvoeringsplannen: maatwerk samen met inwoners

1. Waarom Hengelo aardgasvrij?

1.1. Inleiding

Wereldwijd, in Nederland en ook in onze gemeente staan we samen voor de opgave om klimaatverandering tegen te gaan. Als we niets doen gaan we steeds vaker taferelen zien van ernstige overstromingen, hittegolven en uitdroging. Afgelopen zomer kwam dit al wel heel dichtbij. Met de maatregelen die zijn afgesproken in het Klimaatakkoord kunnen we samen het tij keren, kunnen we de klimaatverandering een halt toeroepen en de toekomst voor onze kinderen en kleinkinderen veiligstellen. Om dat te bereiken is er heel veel inspanning nodig, op wereldschaal, maar ook hier in Hengelo in uw wijk en achter uw voordeur. Dit wordt ook wel de grootste en meest ingrijpende transitie ooit genoemd en we zitten er middenin!

Aardgas is verantwoordelijk voor een belangrijk deel van de CO₂-uitstoot en dus voor de klimaatverandering. Bovendien raakt het Nederlandse aardgas op en de import van buitenlands gas maakt ons land en onze stad afhankelijk van andere landen. Het is dus zaak die CO₂-uitstoot te verminderen. We doen dat op drie manieren tegelijkertijd:

- i. Zorgen dat we zo min mogelijk energie nodig hebben: dus maximaal isoleren;
- ii. Zoeken naar duurzame manieren van energie opwekken, bijvoorbeeld met windmolens en zonnepanelen;
- iii. Voor elke woning een geschikt alternatief vinden om uiteindelijk het gas te kunnen afsluiten.

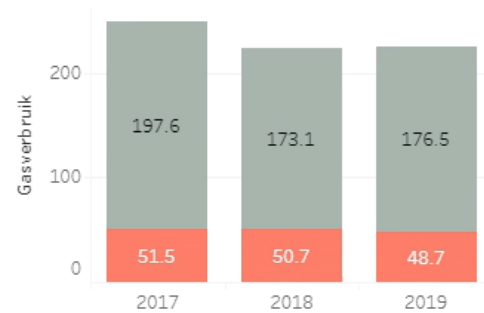
De gemeente Hengelo maakt nu een Transitievisie Warmte waarin staat hoe wij de derde stap gaan zetten. Dus "Hoe en wanneer gaan we in de toekomst onze woningen duurzaam verwarmen?" In de visie staat bijvoorbeeld waar we het eerst aan de slag willen, hoe we het samen met bewoners en andere betrokkenen gaan organiseren en welke logische alternatieven voor aardgas (techniek) in welke woningen/ situaties kansrijk zijn. Doet u mee?

1.2. Waarom deze transitie?

In het klimaatakkoord van Parijs is gesteld dat we in 2050 een CO₂-reductie van 95% moeten hebben om de opwarming van de aarde te beperken tot twee graden Celcius. De CO₂-reductie kan door het beperken van broeikasgassen, die voor een groot deel ontstaan door gebruik van fossiele brandstoffen, verminderd worden. Nederland ondertekende dit akkoord en daarom hebben we als doel om in 2030 49% minder CO₂ uit te stoten. Inmiddels is de doelstelling van CO₂-reductie in Europa voor 2030 opgehoogd naar 55% CO₂ reductie. Op dit moment zijn bijna alle Nederlandse huizen nog aangesloten op het gasnetwerk en samen zorgen ze voor flinke CO₂-uitstoot. De temperaturen stijgen wereldwijd en dit heeft enorme gevolgen voor de leefbaarheid op aarde. Het recente IPCC-rapport (09-08-2021) heeft de ernst van de situatie en de noodzaak tot maatregelen nog een keer aangetoond. Bovendien is aardgas een eindige bron die niet oneindig op voorraad blijft, en heeft de winning ervan in Groningen tot de nodige aardbevingen geleid. De Rijksoverheid heeft daarom het doel gesteld om uiterlijk in 2050 een aardgasvrije gebouwde omgeving te hebben. Dat lijkt heel ver weg, maar het betekent dat we in 30 jaar tijd allemaal van het aardgas afgaan. Om deze opgave niet onnodig groter te maken, is ervoor gekozen om op zo kort mogelijke termijn geen nieuwe woningen meer aan te sluiten op aardgas. Aardgasvrij nieuwbouwen is de nieuwe norm in Nederland en dus ook in Hengelo.

In Hengelo wordt veel aardgas verbruikt ten opzichte van andere gemeenten, waar minder bedrijvigheid is. In 2019 was dit 225,2 miljoen m³ aardgas. Zie Figuur 1. Om woningen te verwarmen, warm tapwater te maken voor de douche, om te koken, voor de verwarming van utiliteitsgebouwen en voor productieprocessen. Dit zorgt voor veel uitstoot van broeikasgassen, waaronder CO₂. Een te grote hoeveelheid CO₂ draagt bij aan klimaatverandering. Klimaatverandering is dé opgave van deze eeuw. In Hengelo kijken we niet alleen naar het nu, maar ook naar de toekomst. We willen voor onze inwoners in Hengelo (en ook voor onze kinderen en kleinkinderen) een gezonde, groene en energieneutrale stad, waar inwoners met plezier leven. Daarom stapt Hengelo over naar duurzame warmtebronnen en wordt Hengelo aardgasvrij.

Gasverbruik woningen en bedrijven (miljoen m³)

Figuur 1 Gasverbruik woningen (rood) en bedrijven (grijs) in Hengelo (in miljoen m³)

1.3. Waar gaan we naartoe?

De energietransitie betekent de overgang van energiegebruik uit fossiele brandstoffen, zoals aardgas, naar volledig duurzame energie uit zon, wind, water en biomassa. De warmtetransitie in Nederland betekent het overgaan van circa 7 miljoen woningen en 1 miljoen gebouwen op duurzame warmte en elektriciteit. Volgens de meest recente Europese CO₂-reductiedoelstellingen betekent dit dat er in 2030 maar liefst 2,25 miljoen bestaande woningen verduurzaamd en aardgasvrij worden gemaakt. Dit betekent dat er de komende jaren gefaseerd veel gebouwen van het aardgas af gaan. Dat we in Hengelo van het aardgas af gaan staat vast. Hoe we van het aardgas afgaan is nog een puzzel. Een puzzel die we graag met inwoners leggen. De gemeente Hengelo maakt de komende jaren samen met inwoners en stakeholders per wijk een plan hoe die wijk aardgasvrij wordt. De aanpak kan dus verschillen per wijk. Hiervoor doen we onder andere kennis op en wisselen we ervaringen uit met andere gemeenten en betrokkenen in het Programma Aardgasvrije wijken. Om dit complexe proces in goede banen te leiden, wordt in deze Transitievisie Warmte (TVW) opgesteld. Hierin staat het tijdspad waarop wijken van het aardgas gaan. Ook wordt ingegaan op de verschillende manieren van verduurzaming, welke techniek het beste past per wijk, hoe de financiering en betaalbaarheid geregeld wordt en hoe de participatie en communicatie plaats heeft. Ook is afgesproken dat de inwoners van Hengelo zoveel mogelijk geholpen worden. Op diverse manieren zal samen met onze inwoners onderzocht worden hoe zij kunnen verduurzamen en wat dit kost en oplevert. Op deze manier bouwen we samen aan een energieneutraal Hengelo: een aantrekkelijke en duurzame stad!

Om te zorgen dat elke inwoner de best passende duurzame oplossing kan krijgen, wordt op verschillende niveaus gewerkt om tot deze oplossingen te komen (Zie Figuur 2). Deze schaalniveaus hangen met elkaar samen.

1.4. Samenhang op verschillende schaalniveaus

Landelijk niveau: Klimaatakkoord

Landelijk zijn de uitgangspunten voor de uitwerking van de transitie vastgelegd in het klimaatakkoord. Eén van deze uitgangspunten is de wijkgerichte aanpak. Woningen worden wijk voor-wijk verduurzaamd. Iedere wijk heeft een eigen planning waarbij uitgegaan wordt van een voorbereidingstijd van twee jaar en uitvoeringstijd van 8 jaar. Verder zijn er een tweetal uitgangspunten opgesteld, gericht op de financiële kant van verduurzaming. Zo moet het voor iedereen haalbaar zijn. Hiervoor zijn standaarden en streefwaarden opgesteld die aangeven wat 'verstandige verduurzaming' is voor elk woningtype (zie Bijlage 1: Standaard en Streefwaarden isolatie). Ook is betaalbaarheid – woonlastenneutraliteit voor het overgrote deel van de inwoners – als uitgangspunt afgesproken. Hiervoor is met ruime meerderheid een motie¹ in de Tweede Kamer aangenomen die verzoekt om woonlastenneutraliteit voor alle huizen te garanderen. De gemeente Hengelo spreekt samen met andere gemeenten het Rijk aan op die belofte.

Regionaal niveau: Regionale Energie Strategie (RES)

Er zijn in het Klimaatakkoord dertig regio's aangewezen, die elk een Regionale Energiestrategie (RES) moeten opstellen. De gemeente Hengelo is partner binnen de Regionale Energiestrategie Twente (RES Twente). Samen met de andere Twentse gemeenten, waterschappen, provincie, netbeheerders, Twence, Twentse woningcorporaties en kennisinstellingen is op 10 juli 2021 de RES Twente 1.0 opgeleverd, met daarin een uitgewerkt voorstel voor het duurzaam opwekken van elektriciteit en een Regionale Structuur Warme (RSW). De regionale koers van Twente is om in 2030 minimaal 1,5 TWh elektriciteit te realiseren met een mix van 60% wind en 40% zon. Verder wil Twente zich ontwikkelen als warmteregio en beschikbare duurzame (boven)lokale warmtebronnen (o.a. Twence en Nobian) optimaal inzetten om gebouwen te verwarmen via de warmte-infrastructuur. De ambities van alle RES regio's vormt de basis om gezamenlijk de nationale opgave te halen. Er vindt regionale- en bovenregionale afstemming plaats over verdeling van de duurzame warmtebronnen. Daarnaast zijn er afspraken gemaakt in de RES Twente 1.0 hoe gemeenten invulling geven aan de opwekking van duurzame elektriciteit. Deze worden verankerd in de lokale en provinciale Omgevingsvisies en Omgevingsplannen. De RES wordt iedere 2 jaar bijgesteld.

¹ Motie Beckerman, d.d. 29-10-2020

Gemeentelijk niveau: Transitievisie Warmte

Zoals uitgelegd moet elke gemeente in Nederland uiterlijk in 2021 een Transitievisie Warmte (TVW) hebben vastgesteld. De TVW wordt nauw afgestemd met de RSW in de RES, zodat beoogde warmtebronnen in lijn zijn met de beschikbare bronnen in de regio. De TVW wordt elke vijf jaar herzien om in te kunnen spelen op nieuwe ontwikkelingen.

Wijkniveau: Wijkuitvoeringsplannen (WUP)

Voor wijken waarvan de transitie voor 2030 gepland is, moet uiterlijk in 2022 een wijkuitvoeringsplan (WUP) worden vastgesteld. Samen met bewoners, vastgoedeigenaren en andere stakeholders willen wij met een participatief proces een gedragen plan tot stand brengen over hoe de wijk van het aardgas af gaat. In het WUP bepaalt de gemeente met de betrokken stakeholders de warmtebron en -techniek voor de wijk en op welke datum de levering van aardgas daadwerkelijk beëindigd wordt. Ook wordt specifiek ingezet op energiebesparing. Daarnaast zijn belangrijke onderdelen in het WUP: de financiering van de transitie en communicatie & participatie. Om de communicatie en participatie met inwoners en bedrijven in Hengelo vorm te geven wordt gebruik gemaakt van de campagne Hengelo Aardgasvrij en het Energieloket.

Woningniveau: eigendom en bouwjaar

Naast de bovenliggende schaalniveaus is er het woningniveau. Woningen kunnen in eigendom zijn van een sociale verhuurder, particuliere verhuurder of particuliere eigenaar. Daarnaast zijn er woningen met een gedeeld eigenaarschap (Vereniging van Eigenaren). Het eigendom stelt kaders aan de (on)mogelijkheden voor de warmtetransitie. Datzelfde geldt voor de bouwjaren, energielabels, en andere woningkenmerken. Zo geldt bijvoorbeeld sinds 1 juli 2018 dat nieuwbouwwoningen aardgasvrij moeten worden gebouwd, waarbij in Hengelo concessiegebieden voor warmtenet zijn afgesproken (zie Bijlage 4: Kaart Hengelo met ligging warmtenet en concessiegebieden warmte nieuwbouw). Bij bestaande bouw hebben we te maken met de eigenaren (en eventueel gebruikers/huurders) die afhankelijk van eventuele contracten, statuten en wetgeving invloed hebben in de beslissing. In het klimaatakkoord zijn afspraken gemaakt om eigenaren te ondersteunen om energiemaatregelen te nemen. Een gedeelte van dit instrumentarium is beschikbaar en/of wordt ontwikkeld vanuit de (Rijks)overheid voor de inwoners: financieel instrumentarium, standaard en streefwaarden, subsidies etc.

Spanningsveld individueel versus algemeen belang

We realiseren ons dat de voorkeur van een individuele inwoner soms strijdig kan zijn met het algemeen belang, bijvoorbeeld als in een wijk is gekozen voor een collectieve oplossing en iemand toch niet mee wil of kan doen. Als gemeente bekijken we schaalniveaus vanuit de inwoner, met als vertrekpunt het algemeen belang van de gemeente, de regio en het land. Dat kan dus strijdig zijn met de keuze van een inwoner. Dan is het aan ons om alles in het werk te stellen om inwoners zo goed mogelijk te informeren en ondersteunen.

Figuur 2 Schaalniveaus van het Klimaatakkoord

1.5. Uitgangspunten

Op 18-11-2019 heeft de gemeenteraad de kaders en uitgangspunten voor het opstellen van de Transitievisie Warmte voor Hengelo vastgesteld. Hieronder is een selectie van deze kaders en uitgangspunten weergegeven.

1.6. Leeswijzer

In het tweede hoofdstuk gaan we in op de relevante technische alternatieven voor aardgas in relatie tot de opgave in Hengelo. Ook kijken we naar de (on)mogelijkheden. In hoofdstuk 3 leggen we de focus op de kosten, haalbaarheid en betaalbaarheid. In hoofdstuk 4 kijken we welke wijken wanneer

aan de beurt zijn en welk tijdspad hierbij hoort. In hoofdstuk 5 gaan we in op de communicatie en participatie met inwoners.

CONCEPT

2. Wat wordt het alternatief?

2.1. Beschrijving technische alternatieven en (on)mogelijkheden

Technisch gezien zijn er verschillende mogelijkheden om van het aardgas af te stappen in de gebouwde omgeving. Het kiezen van de juiste alternatieve techniek per wijk is een complex proces. Achtereenvolgens worden de volgende stappen doorlopen.

1. Kiezen van de hoofdtechniek
2. Kiezen van beschikbare warmtebronnen
3. Kijken naar de verschillende alternatieven per bouwjaar
4. Kijken naar de geschiktheid en marktrijpheid van de technieken
5. Kijken naar andere factoren die een rol spelen

Hieronder worden de verschillende stappen verder toegelicht, waarna de situatie voor Hengelo wordt beschreven.

1. Hoofdtechnieken

Op hoofdlijnen zijn er drie alternatieve technieken, te weten: all-electric, warmtenet en duurzaam gas en een combinatie van all-electric en duurzaam gas ook wel hybride. Deze technieken kunnen vanuit verschillende bronnen van warmte worden voorzien. Hieronder volgt een kort overzicht van de drie hoofdtechnieken. De hybride warmtepomp is een vierde techniek, welke veelal een tijdelijke oplossing betreft:

Vier alternatieve technieken voor woningverwarming

Warmtenetten: collectieve netwerken van warm water om gebouwen mee te verwarmen. Mogelijke energiebronnen zijn aardwarmte, restwarmte van bedrijven en vormen van aquathermie, zoals warmte uit oppervlaktewater of rioolzuiveringswater. Afhankelijk van de bron kan leveringstemperatuur van een warmtenet verschillen van hoge temperatuur (HT), midden temperatuur (MT) tot lage temperatuur (Z)LT). Hierbij geldt, hoe lager de temperatuur hoe beter je moet isoleren.

Individueel (all-electric): woningen worden elektrisch verwarmd, meestal met een waterpomp. Warmtepompen verwarmen met een lage temperatuur. Als bron wordt de temperatuur uit de lucht, bodem of grondwater gebruikt. Deze techniek wordt vaak op individueel woningniveau toegepast, maar kan ook op grotere schaal. Een wijk all-electric maken vraagt om verregaande isolatie en vaak om een verzwaring van het elektriciteitsnet.

Duurzaam gas: gasnetten kunnen duurzame, hoge temperatuur gassen (biogas, groen gas, waterstof) naar woningen vervoeren. De beschikbaarheid en marktrijpheid van deze gassen is nog onzeker en onbekend. De vraag naar duurzaam gas kan worden verminderd door de inzet van hybride warmtepompen. Deze verwarmen met elektriciteit en schakelen enkel bij koude dagen over op gas.

Hybride warmtepomp: Een hybride warmtepomp (lucht/water) bestaat uit twee onderdelen; een elektrische warmtepomp wordt ondersteund door een op (aard)gas gestookte CV-ketel. De warmtepomp neemt de basis van de warmteproductie voor zijn rekening. De CV-ketel springt bij op die momenten dat het zo koud is dat de warmtepomp het niet meer aankan. Ook wordt het warm tapwater door de CV-ketel gemaakt. De hybride warmtepomp blijft gebruik maken van aardgas. De mogelijkheid bestaat om dit aardgas in de toekomst te vervangen door een duurzaam gas zoals biogas of waterstofgas, mits dit voor de gebouwde omgeving beschikbaar komt.

In verschillende studies²³⁴ is onderzocht welke alternatieve technieken het meest geschikt zijn voor de verschillende wijken in Hengelo. Dit lijkt een combinatie te zijn van een warmtenet en hybride warmtepompen. Voor de nieuwere woningen/wijken worden de all-electric oplossingen van de warmtepomp geadviseerd. In Hengelo ligt al een bestaand warmtenet. Deze werkt op de restwarmte van circa 40°C die bij Nobian vrijkomt en nu geloosd wordt op het Twentekanaal. Het warmtenet in Hengelo koppelt een deel van deze industriële restwarmte uit en transporteert dit naar de eindgebruiker. Een deel van deze eindgebruikers ontvangt deze laagtemperatuur restwarmte rechtstreeks. Voor bestaande woningen is het noodzakelijk om deze laagtemperatuur op te waarderen naar hoogtemperatuur warmte. Ook is er bij Twence nog voor circa 100.000 woningen in Twente hoogtemperatuur restwarmte beschikbaar welke goed in te zetten is in Hengelo voor het verwarmen van woningen.

2. Warmtebronnen

Eén van de belangrijkste te onderscheiden kenmerken voor verwarming is de temperatuur van de warmtebron. Deze bepaalt welke isolatie en warmteafgifte maatregelen in de woning nodig zijn. Er zijn HT, MT en LT-bronnen.

- Bij HT-warmtebronnen (>70 graden Celsius) hoeven vaak geen tot weinig aanpassingen plaats te vinden. Het is niet nodig om vloerverwarming te plaatsen of de woning verder te isoleren.
- Bij MT-warmtebronnen (55-75 graden Celsius) heeft het afgiftesysteem (radiatoren) vaak geen aanpassingen nodig. Bij MT-netten met aflevering bij de woningen op 70 °C is isoleren tot schillabel B voldoende.
- Bij LT-warmtebronnen (30-55 graden Celsius) moet de warmteafgifte infrastructuur (bv. aanpassing radiatoren) wel worden aangepast en moet de woning goed geïsoleerd zijn.

Er zijn onvoldoende HT-warmtebronnen voorhanden om heel Nederland mee te verwarmen. Daarom is het een logische keuze om te beginnen met het toepassen van LT-warmtebronnen in nieuwere panden die na 2005 zijn gebouwd en al een betere isolatiegraad hebben. Lage temperatuur (LT) bronnen zijn minder schaars, omdat overal om ons heen lage temperatuur beschikbaar is in de vorm van omgevingswarmte, maar minder goed te transporteren. Zo kunnen we warmte halen uit de lucht, uit water en de bodem. De opgave is om de optimale mix van warmtebronnen in te zetten, passend bij het type woningen en de warmtevraag. Figuur 3 geeft het temperatuurniveau van diverse warmtebronnen weer op een schaal van LT (blauw) naar HT (rood).

Figuur 3 Temperatuurniveau van verschillende warmtebronnen

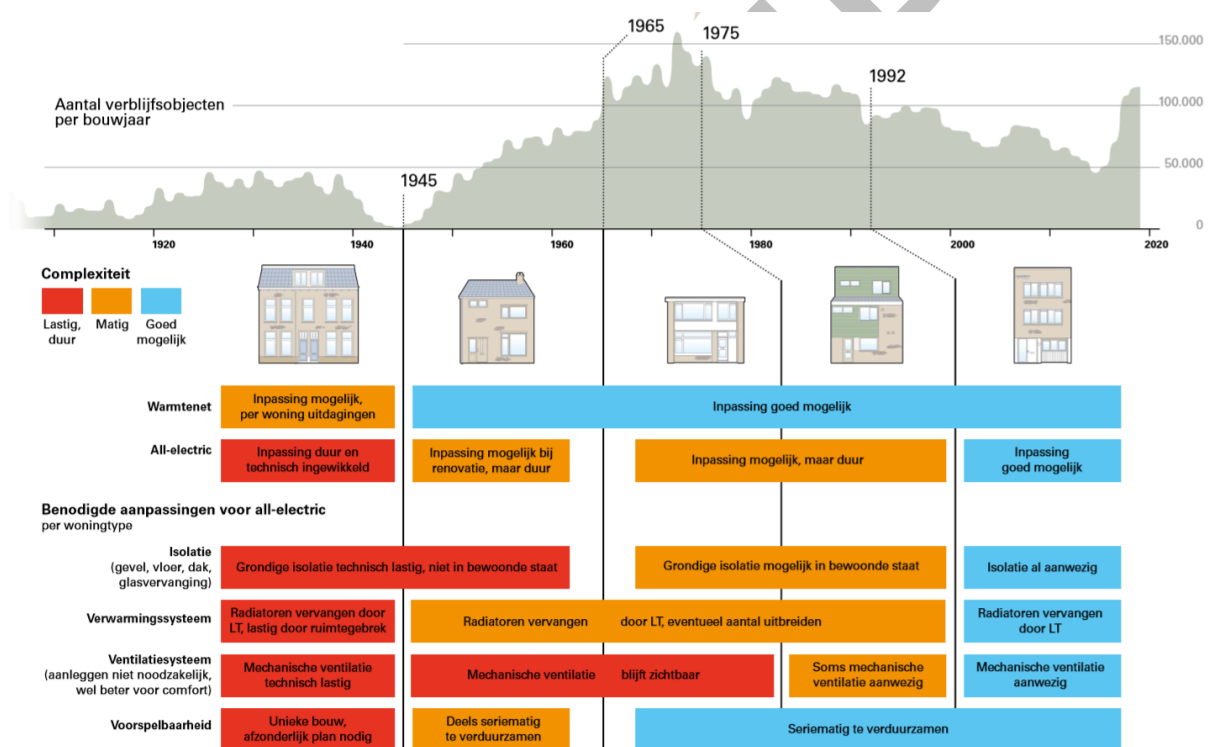
² Ecofys, 2017, in opdracht van de Provincie Overijssel.

³ Planbureau Leefomgeving, 2020, in opdracht van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

⁴ CE Delft, 2021, in opdracht van Provincie Overijssel; en, 2017, in opdracht van Enexis.

Er is onderzocht⁵ welke bodemwarmtebronnen voorhanden zijn in het Hengelse grondgebied. Mogelijke opties voor opwek van warmte zijn geothermie (aardwarmte), Hoog Temperatuur warmte/stoom (vanuit Twence), biomassa (via directe verbranding of via vergisting naar gas en vervolgens verbranding), Warmte-Koude opslag (WKO), al dan niet in combinatie met zonthermie (zonnepanelen) of thermische energie uit oppervlaktewater (warmte en koude uit oppervlaktewater) of power-to-heat (omzetten elektrische energie in hitte). In deze studie is gekeken wat de potentie is van de ondergrond in Hengelo. Daarbij is de focus gelegd op geothermie en WKO (zonder en met een zon thermisch systeem). De ondergrond in Hengelo blijkt nauwelijks de geschikte steenlagen te hebben die nodig zijn voor de winning van aardwarmte. Hierdoor hebben geothermie en WKO minder potentie dan bijvoorbeeld restwarmte die veel in de omgeving te vinden is. Restwarmte komt vrij bij industriële productieprocessen en kan gebruikt worden voor het verwarmen van kassen, gebouwen en tapwater.

3. Alternatieven per bouwjaar

Figuur 4 Alternatieven per bouwjaar

In Hengelo staan woningen uit verschillende bouwjaren. De meeste woningen zijn gebouwd tussen 1961-1980 (10979 woningen) of 1981-2000 (9881 woningen). Zie hieronder een overzicht met de beste alternatieven voor de verschillende bouwperiodes volgens studie⁶ en Bijlage 2: Kaart Hengelo met bouwjaren woningen voor een overzichtskaart van het woningbestand in Hengelo.

⁵ Ekwadraat, 2019, in opdracht van de gemeente Hengelo.

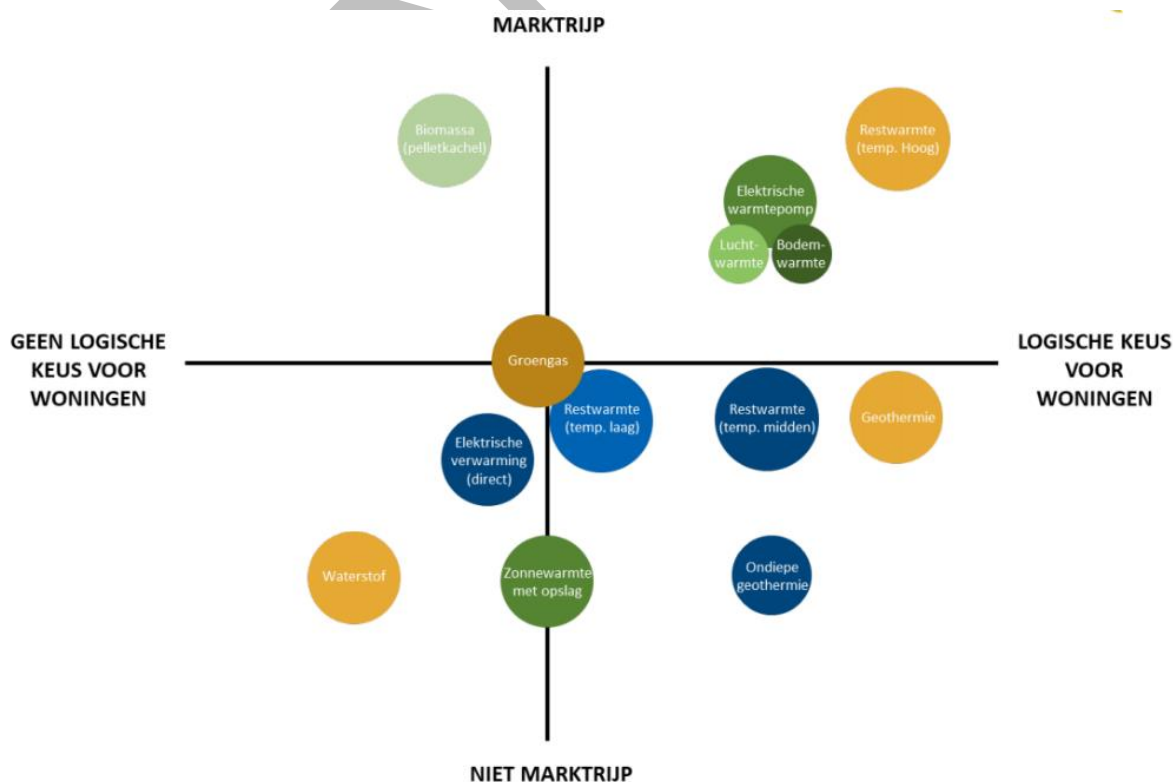
⁶ Raad voor de Leefomgeving en Infrastructuur, "Warm aanbevolen", 2018.

Downloadlink: https://rli.nl/sites/default/files/advies_warm_aanbevolen_def.pdf

Totaaloverzicht

Bouwjaar	Aantal woningen	Beste alternatief
Voor 1921	2252	Inpassing in een warmtenet mogelijk – per woning uitdagingen, grondige isolatie lastig, radiatoren vervangen voor LT – lastig door ruimtegebrek, mechanische ventilatie technisch lastig, afzonderlijke plannen nodig, want unieke bouw
1921-1940	5307	Inpassing in een warmtenet mogelijk – per woning uitdagingen, grondige isolatie lastig, radiatoren vervangen voor LT – lastig door ruimtegebrek, mechanische ventilatie technisch lastig, afzonderlijke plannen nodig, want unieke bouw
1941-1960	5514	Bij woningen voor 1945 is inpassing in een warmtenet mogelijk – per woning uitdagingen, tussen 1945-1960 is inpassing goed mogelijk, grondige isolatie is lastig, radiatoren moeten worden vervangen door LT en eventueel uitbreiden, mechanische ventilatie blijft zichtbaar, deels seriematig te verduurzamen
1961-1980	10979	Warmtenet, all-electric met grondige isolatie, vervanging radiatoren voor LT en eventueel uitbreiden, bij woningen tussen 1975-1980 soms mechanische ventilatie aanwezig, seriematig te verduurzamen
1981-2000	9881	Warmtenet, all-electric met grondige isolatie, vervanging radiatoren voor LT en eventueel uitbreiden, bij woningen tussen 1975-2000 soms mechanische ventilatie aanwezig, seriematig te verduurzamen
2001 en later	5067	Warmtenet en all-electric goed mogelijk, isolatie al aanwezig, radiatoren vervangen door LT, mechanische ventilatie aanwezig, seriematig te verduurzamen

4. Geschiktheid en marktrijpheid technieken

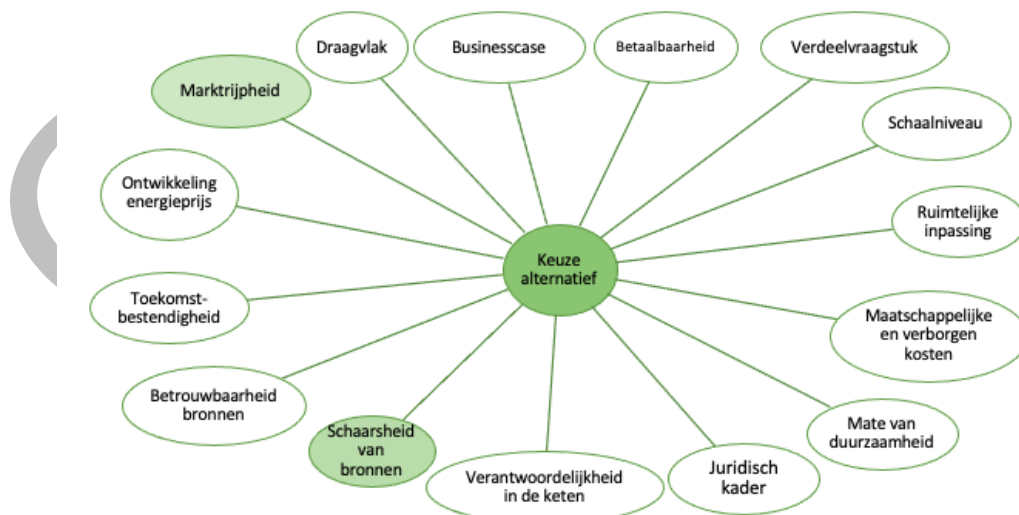

Figuur 5 Technieken gesorteerd naar marktrijpheid en logische keuze voor woningen

Bij het maken van deze eerste Transitievisie Warmte is rekening gehouden met de mate van technische gereedheid en de mate van marktrijpheid van (innovatieve) technieken. De verschillende alternatieven voor aardgas hebben allemaal voor- en nadelen, wanneer wordt gekeken naar de toepassing van de techniek. Niet elke genoemde techniek is al marktrijp of een logische keuze voor woningen⁷ (zie Figuur 5 uit het rapport van de Raad voor Leefomgeving). Sommige technieken moeten nog verder worden ontwikkeld, terwijl andere technieken al beschikbaar zijn. De ene techniek leent zich goed voor woningen, terwijl andere technieken zich weer beter lenen voor mobiliteit, bedrijven en industrie. Op dit moment zijn met name een (lokaal) warmtenet of all-electric verwarming (warmtepompen) interessante eindoplossingen voor woningbouw. Vervanging van aardgas door duurzaam gas lijkt minder logisch voor woningen. De reden hiervoor is de schaarste van duurzame gassen en de behoefte aan hoogwaardig gas vanuit de industrie en mobiliteit. Hierover zijn (landelijk en regionaal) echter nog geen systeemkeuzes gemaakt. Nadat deze keuzes landelijk gemaakt zijn, kunnen er lokaal goede redenen zijn om toch voor de inzet van groengas van biomassa te kiezen. Bijvoorbeeld in een gebied met veel lokaal beschikbare biomassa of in een bepaalde buurt met veel oude/monumentale panden. We gaan ervan uit dat er nog de nodige innovatie gaat plaatsvinden. We houden deze ontwikkelingen in de gaten en blijven toekomstige innovaties volgen. In een volgende update van de TVW (iedere vijf jaar) kunnen deze innovaties een plek krijgen. Echter geldt voor de ontwikkeling van dergelijke innovaties, dat deze gemiddeld 15 jaar duren voordat ze grootschalig toegepast worden. Op basis van de afgelopen 15 jaar weten we dus ook welke 'innovaties van toen' nu grootschalig toegepast kunnen worden.

5. Andere factoren die een rol spelen

Naast de bouwjaar, de marktrijpheid en de aanwezigheid van lokale/regionale bronnen zijn er andere factoren bepalend voor de keuze van het beste alternatief per wijk. Zie hieronder een overzicht van deze aanvullende factoren om te komen tot het beste alternatief. Zie ook Bijlage 3: Factoren bij keuze alternatieve techniek voor een toelichting bij deze andere factoren.

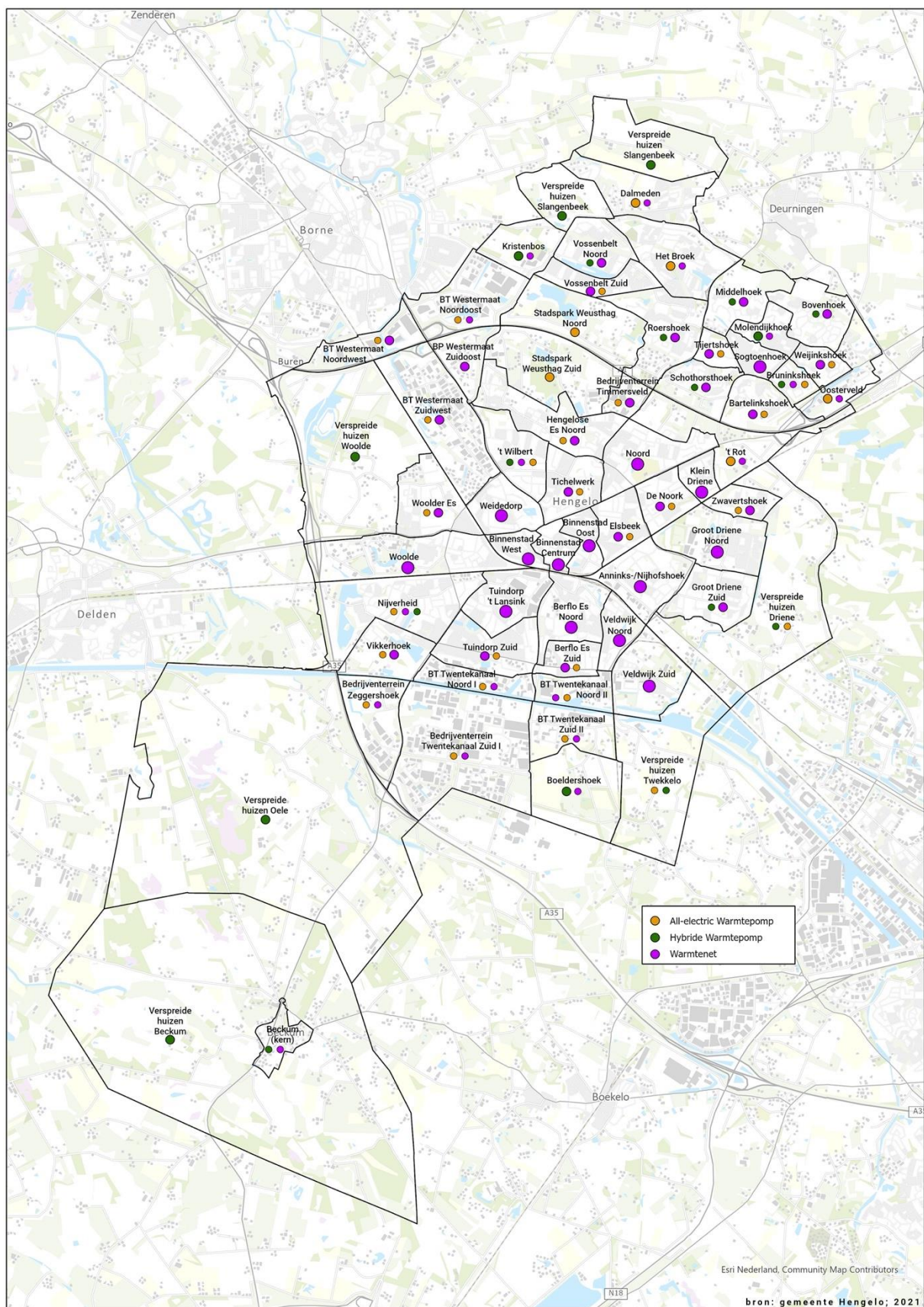

bron: gemeente Hengelo; 2021

Figuur 6 Factoren ten behoeve van de keuze voor het alternatief

⁷ Raad voor de Leefomgeving en Infrastructuur, "Warm aanbevolen", 2018.

2.2. Kaart van de alternatieven

Bovenstaande kaart is een weergave van de drie verschillende studies (uit hoofdstuk 2.1) die zijn uitgevoerd voor de gemeente Hengelo naar de logische technische alternatieven voor aardgas per buurt. In deze kaart is met kleuren en bollen weergegeven welke technische oplossingen per buurt het meest geschikt zijn. Iedere stip staat voor een studie. De kleuren geven de technische alternatieven weer.

Wanneer er één stip staat betekent dit dat de drie studies unaniem zijn over het meest logische alternatief. Wanneer er twee stippen staan, zien de verschillende studies twee mogelijkheden. Wanneer er drie stippen staan dan, zijn er meerdere mogelijkheden voorzien. Er staat minimaal één stip en maximaal drie stippen. Afhankelijk van het aantal studies dat een alternatief logisch acht is de stip kleiner of groter.

2.3. Isoleren is altijd goed

De meest duurzame energie is niet gebruikte energie. Besparen is altijd goed. Ook is het isoleren van woningen vaak nodig om zonder aardgas comfortabel te kunnen wonen. Het isoleren van een gebouw is een no-regret maatregel (geen spijt). Welke alternatieve warmtebron er ook komt, het is altijd nuttig en positief voor de energierekening omdat je met isolatie je energievraag vermindert. Ook geeft isolatie meer comfort in de woning. Hoe beter de isolatie van een gebouw, hoe minder het warmteverlies. Hoe lager de warmtevraag van woningen, hoe meer woningen verwarmd kunnen worden vanuit dezelfde warmtebron. Daarnaast zorgt isoleren voor een lagere piekvraag (de vraag naar energie op momenten dat het erg koud is), wat belangrijk is om de kosten van energienetten en duurzame bronnen beperkt te houden.

De kosten voor het isoleren van een woning kunnen flink oplopen. Dit geldt met name voor oudere huizen, waar de buitengevel soms volledig vervangen moet worden, om voldoende isolatiewaarde te bereiken voor lage temperatuur warmte. Als regel geldt: hoe beter de woning geïsoleerd is, hoe lager de temperatuur kan zijn om je woning te verwarmen. Ter vergelijking: een slecht geïsoleerd huis uit de jaren '60 wordt verwarmd met radiatoren waar water van 90 graden Celsius doorheen stroomt. Een goed geïsoleerd huis van na 1992 kan met een temperatuur van 35 tot 55 graden Celsius behaaglijk worden verwarmd. Vanwege de extremere weersomstandigheden door klimaatverandering kijken we in de uitvoering niet alleen naar warmte, maar nemen we ook de koudevraag mee en hebben we aandacht voor goede ventilatie.

Woningen van na 1992 zijn relatief goed geïsoleerd of relatief makkelijk te isoleren. Dit heeft te maken met het Bouwbesluit 1992, waar een eis is opgenomen voor de isolatiewaarde van een nieuwbouwwoning. Bij woningen gebouwd vóór 1992 zijn er sterke verschillen in isolatiewaarde en moet deze per woning worden vastgesteld. In deze visie is daarom vaak een onderscheid gemaakt bij een techniekeuze tussen woningen gebouwd na 1992 en woningen gebouwd vóór 1992. In praktijk hoeft deze grens niet zo scherp te zijn en zijn ook veel woningen gebouwd na 1980 geschikt voor lage temperatuurwarmte wanneer vloer, ramen en dak goed zijn geïsoleerd. Dit is maatwerk. Door middel

van maatwerkadviezen kunnen woningeigenaren meer inzicht krijgen in hun situatie en de (on)mogelijkheden met hun woningen.

In het Klimaatakkoord is afgesproken dat er een 'Standaard en Streefwaarden' voor woningisolatie komt (referentie voor 2050). Deze standaard geeft aan wanneer woningen goed genoeg zijn geïsoleerd om aardgasvrij te worden en hoeveel warmte dan nog nodig is om de woning voldoende warm te krijgen. Er zijn verschillende maatregelenpakketten waarmee de 'Standaard' kan worden bereikt. Zie Figuur 7 waarin verschillende pakketten zijn weergegeven om de standaard te halen. Deze isolatiemaatregelen zijn niet alleen voor de bouwdelen (dak, vloer, gevel en beglazing), maar ook voor ventilatie en kierdichting.

Naast een standaard voor de gehele woning bestaan er ook streefwaarden voor afzonderlijke bouwdelen van de woning. Deze streefwaarden zijn bedoeld voor het geval als een of enkele delen van de woning wordt verduurzaamd. Zie Bijlage 1: Standaard en Streefwaarden isolatie.

Figuur 7 Verschillende maatregelenpakketten om de standaard te bereiken

3. Wat gaat het kosten?

3.1. Haalbaar en betaalbaar

Het uitgangspunt uit het Klimaatakkoord is dat de alternatieve warmtevoorziening 'haalbaar' en 'betaalbaar' moet zijn. Bij 'haalbaarheid' gaat het om de technische haalbaarheid (zie hoofdstuk 2) en de sociale haalbaarheid (draagvlak en maatschappelijke acceptatie voor het alternatief). Bij 'betaalbaarheid' gaat het om de balans tussen de maatschappelijke kosten, gebruikerskosten en de opbrengsten. Aardgasvrije alternatieven brengen vaak investeringen met zich mee zoals in infrastructuur, in de openbare ruimte en in/aan de woningen. Aan de andere kant kent niets doen ook een prijs, zoals de consequenties van CO₂-uitstoot op klimaatverandering (wateroverlast, droogte, hitte etc) en de stijgende energierekening als gevolg van schaarse fossiele brandstoffen. De kosten van het alternatief moeten betaalbaar zijn voor de gebruiker, zonder alle kosten bij de maatschappij neer te leggen. Oftewel, het moet in balans zijn en bij voorkeur woonlastenneutraal. De verlaging van de energierekening van een huishouden is dan minimaal gelijk aan de maandelijkse financieringskosten of huurverhoging op het moment dat de energiebesparende maatregelen worden genomen. We merken dat het Rijk langzaam van standpunt lijkt te veranderen over in welke mate zij woonlastenneutraliteit wil/kan organiseren en de financiële dekking voor woonlastenneutraliteit niet geregeld heeft. Het gedraai in boodschap en het niet beschikbaar hebben van het juiste instrumentarium maakt het voor gemeenten niet eenvoudig om de regierol voor de wijkaanpak aardgasvrij goed in te vullen.

3.2. Startanalyse: alternatief met de laagste maatschappelijke kosten

In de kern kijken we bij nationale kosten naar de directe kosten en baten van maatregelen voor Nederland als maatschappij, zonder te kijken hoe die kosten en baten zijn verdeeld en worden herverdeeld via subsidies en belastingen. Nationale kosten zeggen dus niet wat een maatregel specifiek oplevert aan kosten of baten voor burgers, consumenten, bedrijven of de overheid zelf. Hiervoor moeten we aparte berekeningen maken waarbij we wél rekening houden met verdelingskeuzes.

Voor elke wijk is in kaart gebracht wat het alternatief is met de laagste maatschappelijke kosten.

In Hengelo is het gehele woningbestand als volgt opgebouwd:

buurt	(Alle)									
Aantal van Straatnaam	Kolomlabels									
Rijlabels	A	B	C	D	E	F	G	onbekend	Eindtotaal	
huur	1432	1675	5445	329	4401	1474	1065	673	16494	
appartement	968	1169	3032	1	3639	26	275	551	9661	
hoekwoning	107	148	424	291	4	421	457	26	1878	
tussenwoning/geschakeld	346	295	1914	3	743	700	24	72	4097	
twee-onder-een-kap	8	37	49	24	2	301	234		655	
vrijstaande woning	3	26	26	10	1	22	72	24	184	
(leeg)					12	4	3		19	
koop	1444	3830	6760	1265	883	2115	5113	411	21821	
appartement	232	607	422	5	328	22	89	90	1795	
hoekwoning	202	583	1338	556	1	490	817	47	4034	
tussenwoning/geschakeld	543	1247	3609	92	550	662	227	96	7026	
twee-onder-een-kap	135	299	752	249	3	599	2670	25	4732	
vrijstaande woning	332	1094	638	363	1	341	1310	149	4228	
(leeg)			1			1		4	6	
Eindtotaal	2876	5505	12205	1594	5284	3589	6178	1084	38315	

Per wijk kan hierop worden ingezoomd. Hieronder worden achtereenvolgens drie voorbeelden gegeven van wijken; met een energielabel A en een laag verbruik, energielabel C met gemiddeld verbruik en een energielabel F met een hoog verbruik.

Voorbeeld A: Energielabel A en een laag verbruik

Bijvoorbeeld het woningbezit in Klein Driene ziet er als volgt uit:

buurt	Klein Driene								
Aantal van Straatnaam	Kolomlabels								
Rijlabels	A	B	C	E	F	Eindtotaal			
huur	110	12	16	598	39	775			
appartement	59	12	8	523		602			
hoekwoning	15		4		33	52			
tussenwoning/geschakeld	36		4	75	2	117			
twee-onder-een-kap					4	4			
koop	15			23	12	50			
hoekwoning	5				12	17			
tussenwoning/geschakeld	10				23	33			
Eindtotaal	125	12	16	621	51	825			

Gemiddeld energiegebruik per woningtype, per energielabel (onderverdeeld naar koop en huur) in Klein Driene is als volgt:

buurt		Klein Driene						
Gemiddelde van GASVERBRUIK		Kolomlabels						
Rijlabels	A	B	C	E	F	onbekend	Eindtotaal	
huur	921	1552	1436	898	988	1353	928	
appartement	975	1552	1436	881		1353	912	
hoekwoning	958		1436		1002		1023	
tussenwoning/geschakeld	833		1436	1010	1093		972	
twee-onder-een-kap					816		816	
koop	661			1060	1114		953	
hoekwoning	668				1114		982	
tussenwoning/geschakeld	657			1060			938	
Eindtotaal	886	1552	1436	904	1017	1353	930	

Wanneer we deze gegevens van Klein Driene invoeren in het Dashboard Eindgebruikerskosten in combinatie met de logische alternatieve oplossing voor Klein Driene [warmtenet] levert dat de volgende bandbreedte aan investeringskosten op voor de situatie 'hoekwoning' op een warmtenet met energielabel A en een midden energiegebruik: tussen de 8063 euro en 9635 euro eenmalig (zonder subsidie).

koopwoning	rijwoning hoek	eigenaar-bewoner	A	midden	isolatie	0	0	0	0	0	0	0
koopwoning	rijwoning hoek	eigenaar-bewoner	A	midden	afsluitbijdrage gasnet	0	0	0	0	0	0	0
koopwoning	rijwoning hoek	eigenaar-bewoner	A	midden	bijdrage aansluitkosten warmtenet	3728	3728	3728	3728	3728	3728	3728
koopwoning	rijwoning hoek	eigenaar-bewoner	A	midden	inductiekookplaat en pannenset	500	500	500	500	500	500	500
koopwoning	rijwoning hoek	eigenaar-bewoner	A	midden	installatie aanpassen	3543	4842	4154	3543	4842	4154	4154
koopwoning	rijwoning hoek	eigenaar-bewoner	A	midden	lt-afgifte	0	0	0	0	0	0	0
koopwoning	rijwoning hoek	eigenaar-bewoner	A	midden	ventilatiesysteem aanpassen	0	0	0	0	0	0	0
koopwoning	rijwoning hoek	eigenaar-bewoner	A	midden	woningaanpassing koken	500	500	500	500	500	500	500
koopwoning	rijwoning hoek	eigenaar-bewoner	A	midden	btw	1399	1672	1528	1399	1672	1528	1528
koopwoning	rijwoning hoek	eigenaar-bewoner	A	midden	totaal investering	8063	9635	8803	8063	9635	8803	8803
koopwoning	rijwoning hoek	eigenaar-bewoner	A	midden	totaal investering (min sub)	4738	6310	5478	4738	6310	5478	5478
koopwoning	rijwoning hoek	eigenaar-bewoner	A	midden	subsidie isolatie en installatie	-3325	-3325	-3325	-3325	-3325	-3325	-3325
koopwoning	rijwoning hoek	eigenaar-bewoner	A	midden	uitgespaarde hr-ketel	-1607	-1607	-1607	-1607	-1607	-1607	-1607

Voorbeeld B: Energietabel C en een gemiddeld energieverbruik

Bijvoorbeeld het woningbezit in Hengelse Es Noord ziet er als volgt uit:

buurt		Hengelse Es Noord													
Aantal van Straatnaam		Kolomlabels													
Rijlabels		A	B	C	D	E	F	G	Eindtotaal						
huur		53	214	611	27	1	5	8	919						
appartement			34	492	1	1		1	529						
hoekwoning		18	48	1	25		1		93						
tussenwoning/geschakeld		34	104	118					256						
twee-onder-een-kap			26		1		3	4	34						
vrijstaande woning		1	2				1	3	7						
koop		149	135	239	47	1	34	129	734						
appartement			12						12						
hoekwoning		38	26	49	15		5	5	138						
tussenwoning/geschakeld		77	69	169	1	1	6	2	325						
twee-onder-een-kap		13	24	13	18		13	67	148						
vrijstaande woning		21	4	8	13		9	55	110						
(leeg)							1		1						
Eindtotaal		202	349	850	74	2	39	137	1653						

Gemiddeld energiegebruik per woningtype, per energielabel (onderverdeeld naar koop en huur) in Hengelse Es Noord is als volgt:

buurt	Hengelse Es Noord									
Gemiddelde van GASVERBRUIK										
Rijlabels	A	B	C	D	E	F	G	onbekend	Eindtotaal	
huur	1042	1290	895	1260	1744	3907	2064	1343	1054	
appartement		1609	811	1764	1744		2312		869	
hoekwoning	1039	1230	1121	1230		2026		1327	1217	
tussenwoning/geschakeld	1027	1219	1285					1348	1240	
twee-onder-een-kap		1257		1420		3252	2314		1562	
vrijstaande woning	1587	1458				7752	1647		2457	
koop	1336	1391	1669	1792	2026	2386	2096	1488	1655	
appartement		804							804	
hoekwoning	1286	1490	1676	1529		2379	1940	1342	1533	
tussenwoning/geschakeld	1248	1385	1608	2117	2026	1909	2640	1402	1484	
twee-onder-een-kap	1219	1575	2059	1791		2743	1982		1899	
vrijstaande woning	1824	1524	2270	2071		2201	2229	1739	2061	
(leeg)						2310			2310	
Eindtotaal	1259	1329	1116	1612	1885	2581	2094	1412	1324	

Wanneer we deze gegevens van Hengelse Es Noord invoeren in het Dashboard Eindgebruikerskosten in combinatie met de logische alternatieve oplossing voor Klein Driene [warmtenet of all-electric] levert dat de volgende bandbreedte aan investeringskosten op voor de situatie 'vrijstaande woning' op een warmtenet of all-electric met energielabel C en een gemiddeld energiegebruik: tussen de 14667 euro en 21397 euro eenmalig (zonder subsidie).

					s2a			s2b		
					ond	bov	mid	ond	bov	mid
koopwoning	rijwoning hoek	eigenaar-bewoner	C	midden	isolatie	3277	7762	5376	3277	7762
koopwoning	rijwoning hoek	eigenaar-bewoner	C	midden	afsluitbijdrage gasnet	0	0	0	0	0
koopwoning	rijwoning hoek	eigenaar-bewoner	C	midden	bijdrage aansluitkosten warmtenet	3728	3728	3728	3728	3728
koopwoning	rijwoning hoek	eigenaar-bewoner	C	midden	inductiekookplaat en pannenset	500	500	500	500	500
koopwoning	rijwoning hoek	eigenaar-bewoner	C	midden	installatie aanpassen	3543	4842	4154	3543	4842
koopwoning	rijwoning hoek	eigenaar-bewoner	C	midden	lt-afgifte	0	0	0	0	0
koopwoning	rijwoning hoek	eigenaar-bewoner	C	midden	ventilatiesysteem aanpassen	2344	2344	2344	2344	2344
koopwoning	rijwoning hoek	eigenaar-bewoner	C	midden	woningaanpassing koken	500	500	500	500	500
koopwoning	rijwoning hoek	eigenaar-bewoner	C	midden	btw	2383	3329	2826	2383	3329
koopwoning	rijwoning hoek	eigenaar-bewoner	C	midden	totaal investering	14667	21397	17821	14667	21397
koopwoning	rijwoning hoek	eigenaar-bewoner	C	midden	totaal investering [min sub]	10588	16287	13260	10588	16287
koopwoning	rijwoning hoek	eigenaar-bewoner	C	midden	subsidie isolatie en installatie	-4079	-5110	-4562	-4079	-5110
koopwoning	rijwoning hoek	eigenaar-bewoner	C	midden	uitgespaarde hr-ketel	-1607	-1607	-1607	-1607	-1607

Voorbeeld C: Energietabel F en een hoog energieverbruik

Bijvoorbeeld het woningbezit in Beckum (kern) ziet er als volgt eruit:

buurt	Beckum (kern)					
Aantal van Straatnaam	Kolomlabels					
Rijlabels	A	B	C	D	F	G
☒ huur	18	23	6	3		50
appartement	17					17
hoekwoning		6				6
tussenwoning/geschakeld	1	5				6
twee-onder-een-kap		12	6	1		19
vrijstaande woning				2		2
☒ koop	11	56	57	9	17	9
appartement	1					1
hoekwoning	1	1	9			11
tussenwoning/geschakeld	3	1	11			15
twee-onder-een-kap	2	14	19	7	2	44
vrijstaande woning	4	40	18	9	10	7
Eindtotaal	29	56	80	9	23	12

Gemiddeld energieverbruik per woningtype, per energielabel (onderverdeeld naar koop en huur) in Beckum (kern) is als volgt:

buurt	Beckum (kern)					
Gemiddelde van GASVERBRUIK	Kolomlabels					
Rijlabels	A	B	C	D	F	G
☒ huur	1949	1633			2132	1977
appartement	1957					1957
hoekwoning		1482				1482
tussenwoning/geschakeld	1811	1394				1464
twee-onder-een-kap		1808			2132	1977
vrijstaande woning					1977	1977
☒ koop	1939	1871	1934	4006	2167	2684
appartement	1811					1811
hoekwoning	1811	1515	1623			1630
tussenwoning/geschakeld	1811	1870	1543			1619
twee-onder-een-kap	1870	1921	1930		2101	2475
vrijstaande woning	2133	1863	2332	4006	2214	2743
Eindtotaal	1945	1871	1847	4006	2158	2507

Wanneer we de gegevens van Beckum (kern) invoeren in het Dashboard Eindgebruikerskosten in combinatie met de logische alternatieve oplossing voor levert dat de volgende bandbreedte aan investeringskosten op voor de situatie '2-onder-1-kap' op een warmtenet met energielabel F en een hoog energieverbruik: tussen de 26088 euro en 41932 euro eenmalig (zonder subsidie).

koopwoning	2 onder 1 kap	eigenaar-bewoner	F	hoog	isolatie	13208	25619	19018	13208	25619	19018
koopwoning	2 onder 1 kap	eigenaar-bewoner	F	hoog	afsluitbijdrage gasnet	0	0	0	0	0	0
koopwoning	2 onder 1 kap	eigenaar-bewoner	F	hoog	bijdrage aansluitkosten warmtenet	3728	3728	3728	3728	3728	3728
koopwoning	2 onder 1 kap	eigenaar-bewoner	F	hoog	inductiekookplaat en pannenset	500	500	500	500	500	500
koopwoning	2 onder 1 kap	eigenaar-bewoner	F	hoog	installatie aanpassen	3543	4842	4154	3543	4842	4154
koopwoning	2 onder 1 kap	eigenaar-bewoner	F	hoog	lt-afgifte	0	0	0	0	0	0
koopwoning	2 onder 1 kap	eigenaar-bewoner	F	hoog	ventilatiesysteem aanpassen	2344	2344	2344	2344	2344	2344
koopwoning	2 onder 1 kap	eigenaar-bewoner	F	hoog	woningaanpassing koken	500	500	500	500	500	500
koopwoning	2 onder 1 kap	eigenaar-bewoner	F	hoog	btw	3873	6007	4873	3873	6007	4873
koopwoning	2 onder 1 kap	eigenaar-bewoner	F	hoog	totaal investering	26088	41932	33509	26088	41932	33509
koopwoning	2 onder 1 kap	eigenaar-bewoner	F	hoog	totaal investering [min sub]	19725	32715	25810	19725	32715	25810
koopwoning	2 onder 1 kap	eigenaar-bewoner	F	hoog	subsidie isolatie en installatie	-6363	-9217	-7699	-6363	-9217	-7699
koopwoning	2 onder 1 kap	eigenaar-bewoner	F	hoog	uitgespaarde hr-ketel	-1607	-1607	-1607	-1607	-1607	-1607

3.3.Eindgebruikerskosten

Met 'eindgebruikerskosten' drukken we uit wat het uiteindelijke resultaat is van een maatregel voor consumenten en bedrijven. Deze kosten worden berekend door het verdelingsvraagstuk mee te nemen van subsidies en belastingen.

Voorbeeld A:

Wanneer we de gegevens van Klein Driene invoeren in het Dashboard Eindgebruikerskosten in combinatie met de logische alternatieve oplossing voor Klein Driene levert dat de volgende bandbreedte aan eindgebruikerskosten op voor de situatie 'hoekwoning' op een warmtenet met energielabel A en een laag energiegebruik: tussen de 580 en 694 euro per woning per jaar (zonder subsidie).

koopwoning	rijwoning hoek	eigenaar-bewoner	A	midden	eindgebruikerskosten (hy)	502	616	553	502	616	553
koopwoning	rijwoning hoek	eigenaar-bewoner	A	midden	eindgebruikerskosten (hy) [min sub]	342	444	387	342	444	387
koopwoning	rijwoning hoek	eigenaar-bewoner	A	midden	eindgebruikerskosten (wf)	580	694	627	580	694	627
koopwoning	rijwoning hoek	eigenaar-bewoner	A	midden	eindgebruikerskosten (wf) [min sub]	388	455	433	388	455	433

Voorbeeld B:

Wanneer we de gegevens van Hengelse Es Noord invoeren in het Dashboard Eindgebruikerskosten in combinatie met de logische alternatieve oplossing voor Hengelse Es Noord levert dat de volgende bandbreedte aan eindgebruikerskosten op voor de situatie 'vrijstaande woning' op een warmtenet of all-electric met energielabel C en een gemiddeld energiegebruik: tussen de 792 en 1124 euro per woning per jaar (zonder subsidie) of tussen de -83 en 1158 euro per woning per jaar (zonder subsidie).

Warmtenet:

koopwoning	rijwoning hoek	eigenaar-bewoner	C	midden	eindgebruikerskosten (hy)	792	1124	947	792	1124	947
koopwoning	rijwoning hoek	eigenaar-bewoner	C	midden	eindgebruikerskosten (hy) [min sub]	586	873	720	586	873	720
koopwoning	rijwoning hoek	eigenaar-bewoner	C	midden	eindgebruikerskosten (wf)	936	1358	1123	936	1358	1123
koopwoning	rijwoning hoek	eigenaar-bewoner	C	midden	eindgebruikerskosten (wf) [min sub]	690	1056	851	690	1056	851

All-electric:

koopwoning	rijwoning hoek	eigenaar-bewoner	C	midden	eindgebruikerskosten (hy)	-233	678	209	-83	1158	509
koopwoning	rijwoning hoek	eigenaar-bewoner	C	midden	eindgebruikerskosten (hy) [min sub]	-348	440	38	-240	818	268
koopwoning	rijwoning hoek	eigenaar-bewoner	C	midden	eindgebruikerskosten (wf)	-164	838	310	-13	1322	609
koopwoning	rijwoning hoek	eigenaar-bewoner	C	midden	eindgebruikerskosten (wf) [min sub]	-288	678	123	180	851	353

Voorbeeld C:

Wanneer we de gegevens van Beckum (kern) invoeren in het Dashboard Eindgebruikerskosten in combinatie met de logische alternatieve oplossing voor Beckum (kern) levert dat de volgende bandbreedte aan eindgebruikerskosten op voor de situatie '2 onder 1 kap koopwoning' op een warmtenet met energielabel

F en een hoog energiegebruik: tussen de 873 en 1659 euro per woning per jaar (zonder subsidie).

koopwoning	2 onder 1 kap	eigenaar-bewoner	F	hoog	eindgebruikerskosten (hy)	873	1659	1250	873	1659	1250
koopwoning	2 onder 1 kap	eigenaar-bewoner	F	hoog	eindgebruikerskosten (hy) [min sub]	585	1252	907	585	1252	907
koopwoning	2 onder 1 kap	eigenaar-bewoner	F	hoog	eindgebruikerskosten (wf)	1212	2243	1685	1212	2243	1685
koopwoning	2 onder 1 kap	eigenaar-bewoner	F	hoog	eindgebruikerskosten (wf) [min sub]	841	1708	1241	841	1708	1241

Bovenstaande zijn slechts voorbeelden die een indicatie geven. Per woning kan de startsituatie en dus de kosten enorm verschillen.

3.4. Financieringsmogelijkheden voor inwoners

Er zijn inmiddels legio mogelijkheden om investeringen voor isolatie en warmte te financieren. We informeren inwoners op maat over de mogelijkheden in hun situatie (maatwerk). Een overzicht:

- **Spaargeld**

Nu de spaarrente zeer laag is, loont het gebruik van spaargeld, indien aanwezig. Het rendement van spouwmuurisolatie is vergelijkbaar met een rente van 10 procent op een spaarrekening, zo berekende voorlichtingsorganisatie Milieu Centraal⁸.

- **Lenen**

Wie zijn huis wil verduurzamen en hiervoor onvoldoende eigen geld heeft, kan een lening afsluiten. Geld lenen voor energiebesparende maatregelen kan op de volgende manieren:

- Hypotheek
 - Energiebesparing via de hypotheek
 - Hogere hypotheek

Voor meer informatie: [Geld lenen voor energiebesparing \(eigenhuis.nl\)](http://eigenhuis.nl)

- Energiebespaarlending (voor bestaande bouw, nieuwbouw en verenigingen van eigenaren VvE)
 - Bestaande bouw
 - Nieuwbouw aardgasvrij
 - Vereniging van Eigenaren [VvE Energiebespaarlending tijdelijk ruimer - Energiebespaarlending](#)

Voor meer informatie: [Het Nationaal Warmtefonds- Energiebespaarlending](#)

- Groene leningen
Verschillende banken verstrekken groene leningen.
- Duurzame Monumenten-Lening
Een lening met lage rente van maximaal 30 jaar die wordt verstrekt aan een eigenaar-bewoner van een rijksmonument die het pand wil verduurzamen.

⁸ Bron: [Spouwmuurisolatie: makkelijk je huis isoleren | Milieu Centraal](#).

Voor meer informatie: [Duurzame Monumenten-Lening | Restauratiefonds](#)

- **Energiebespaarlening via het warmtefonds**
De energiebespaarlening voor particulieren is een aantrekkelijke mogelijkheid om energiebesparende investeringen in of aan uw eigen huis te kunnen financieren. Tot maximaal € 25.000 lenen met een gunstige rente met een looptijd van 10, 15 of 20 jaar.

Voor meer informatie: <https://www.energiebespaarlening.nl/particulieren/>

- *Energiebespaarhypotheek via het warmtefonds*
Een lening van maximaal 25.000 euro uit het Warmtefonds alleen voor mensen die geen financiële ruimte hebben voor een reguliere lening of hypotheek om toch mee te kunnen doen in de energietransitie. De Energiebespaarhypotheek is (vooralsnog) alleen beschikbaar voor woningbezitters die wonen in een door het Rijk aangewezen proeftuinwijk binnen het Programma Aardgasvrije Wijken en de gebieden die door de gemeente zijn aangewezen voor de wijkaanpak en de huur/koop aanpak.

- **Subsidies**

Er zijn landelijke, provinciale, regionale en gemeentelijke subsidies voor energiebesparende maatregelen.

- **Subsidie energiebesparing eigen huis (SEEH)**
Bedoeld voor isolatiemaatregelen in bestaande koopwoningen, voor huiseigenaren en VvE's.

Voor meer informatie: [Subsidie energiebesparing voor woningeigenaren | RVO.nl | Rijksdienst](#)

- **Investeringsubsidie duurzame energie (ISDE)**
Dit is een tegemoetkoming voor de aanschaf van zonneboilers en warmtepompen. Meer informatie op veh.nu/energiesubsidie

Voor meer informatie: [Investeringsubsidie duurzame energie en energiebesparing \(ISDE\) | RVO.nl | Rijksdienst](#)

- In de [Energiesubsidiewijzer](#) staat welke provinciale, regionale en gemeentelijke subsidies er zijn. Sommige gemeenten hebben subsidies voor kleine energiebesparende maatregelen.

4. Wanneer gaat het gebeuren?

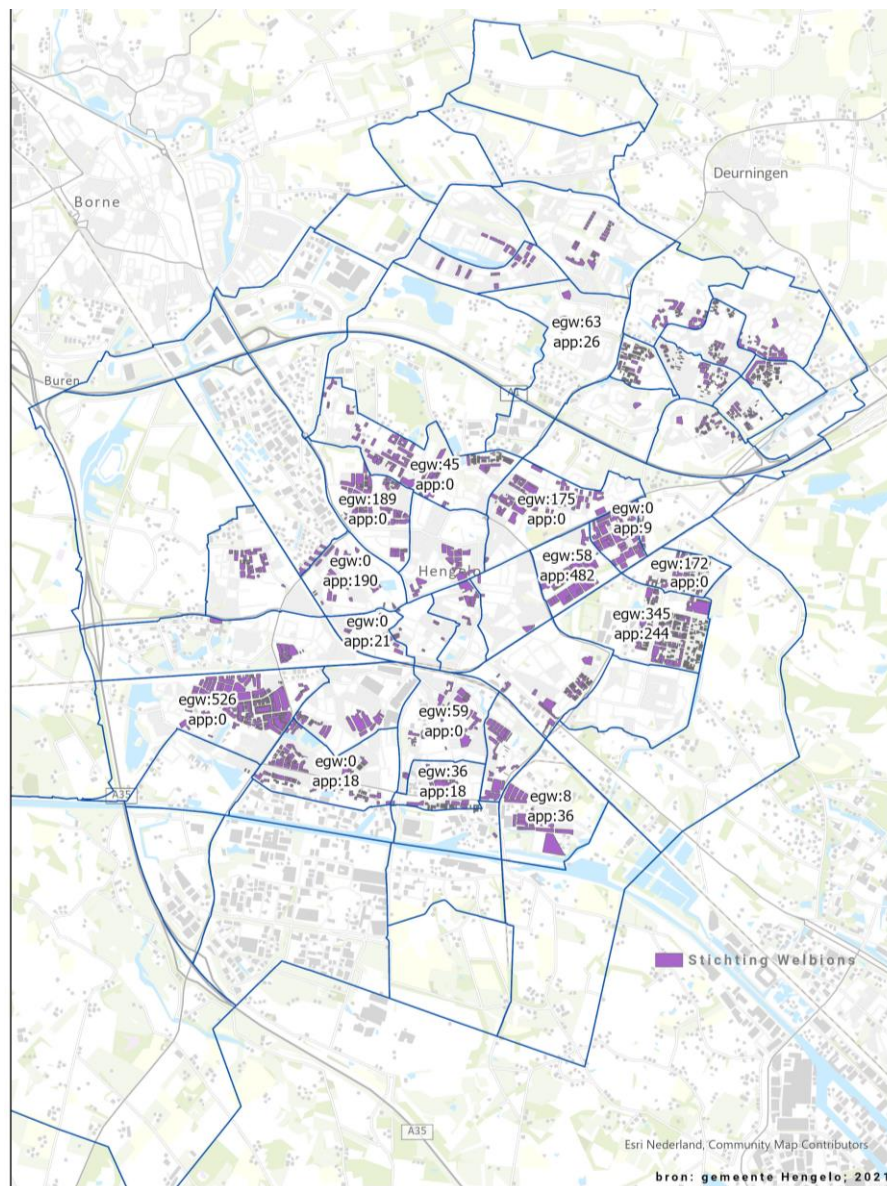
Heel Hengelo wordt aardgasvrij uiterlijk in 2050. De gemeenteraad heeft dit ook in het kader en aandachtspunten vastgesteld: iedereen gaat van het gas af (vroeger of later). We hebben nog (slechts) 28 jaar de tijd om 60 buurten en circa 38.000 woningen aardgasvrij te maken. We kunnen het niet permitteren om nog 10 jaar te wachten, omdat de opgave in een korter tijdsbestek nog uitdagender wordt. Sinds 1 juli 2018 moeten nieuwbouwwoningen al aardgasvrij gebouwd worden, wat maakt dat de opgave niet groter wordt.

Het college heeft de Nijverheid als eerste wijk aangewezen om aardgasvrij te worden. De Nijverheid maakt onderdeel uit van het Programma Aardgasvrije Wijken waarin ervaring wordt opgedaan met het aardgasvrij maken van de eerste wijken in Nederland. Aanvullend heeft het college het Twentekanaal aangewezen als tweede gebied waarvoor een wijkuitvoeringsplan wordt opgesteld. Kortom de eerste twee buurten waar we in Hengelo mee starten zijn reeds bepaald. Wanneer er geen compensatie vanuit de Rijksoverheid komt voor de uitvoeringslasten en als tegemoetkoming voor inwoners ten behoeve van de betaalbaarheid kunnen we als gemeente voorlopig niet verder met deze maatschappelijk urgente opgave.

Het bepalen van de buurtvolgorde is op basis van meerdere overwegingen en criteria te doen. Zo kan er gestart worden met individuele aanpakken versus met collectieve aanpakken, met reeds bewezen technieken of met innovaties geëxperimenteerd worden, met oude en/of monumentale woningen of met jonge (relatief eenvoudige) woningen, met buurten waar veel gas wordt gebruikt of waar juist weinig wordt gebruikt, met buurten waar veel vermogende bewoners wonen of juist buurten waar men het niet zo breed heeft en met buurten waar veel initiatief genomen wordt c.q. belangstelling is ten opzichte van buurten waar dit minder vanzelfsprekend ontstaat. Ook het aansluiten op andere geplande ontwikkelingen in buurten is een belangrijke kans, bijvoorbeeld wanneer Welbions haar woningbezit gaat verduurzamen, wanneer er stedelijke ontwikkeling plaatsvindt (zoals in de spoorzone/binnenstad/hart van zuid), en wanneer de gemeente of andere partijen infrastructurele werkzaamheden hebben voorzien (bijvoorbeeld aanpak water groen en wegen, maatregelen ten behoeve van klimaatadaptatie, verouderde gasleidingen die verwijderd moeten worden, elektrakabels die verzwaard moeten worden, waterleidingen, riolering etc).

Welbions heeft plannen op het gebied van Levensduur Verlengende Maatregelen en Groot Onderhoud en Duurzaamheid in de periode tot en met 2025 in de volgende Hengelose buurten (Zie Figuur 8 Eigendom Welbions en hun plannen tot 2026):

- Wilderinkshoek
- Groot Driene
- Hengelo Noord
- Hengelose Es
- Berflo Es
- Wilbert
- Woolde
- Slangenbeek
- Hasseler Es
- Binnenstad

Figuur 8 Eigendom Welbions en hun plannen tot 2026

Kaderstellende wijkfaserings: drie strategieën

Op basis van hoe Hengelo is opgebouwd, de demografische gegevens en bovenstaande overwegingen kiezen we in Hengelo een drietal strategieën:

- een individuele oplossing met een individuele aanpak,
- een individuele oplossing voor een collectieve aanpak met beperkte regie,
- een collectieve oplossing met een collectieve aanpak en veel regie.

Individuele oplossing, individuele aanpak

De individuele aanpak is logisch voor die buurten waar een individuele technische oplossing het meest voor de hand ligt. Het biedt inwoners de mogelijkheid om in het eigen tempo, op het natuurlijke moment en/of wanneer mensen die stap willen zetten de logische keuze maken. Buurten waar een individuele aanpak goed past zijn o.a. de buurten met 'verspreide huizen', waar de warmtepomp of biomassa technieken een goede oplossing zijn. Ondanks dat afstemming met de netbeheerder voor de impact op het elektriciteitsnetwerk gewenst blijft, biedt deze aanpak ruimte om minder wijkgericht en meer individueel te werken.

Individuele oplossing voor een collectieve aanpak met beperkte regie

Deze aanpak sluit goed aan bij buurten waar veel (collectief) eigenaarschap wordt gevoeld en gepakt en waar een individuele oplossing het best passend is. Deze aanpak past bij buurten waar bewoners al actief aan de slag zijn. Met het verduurzamen van woningen en andere opgaven, er veel interesse is en al stappen in de goede richting genomen zijn. Het faciliteren door middel van collectieve inkoopacties kan in sommige buurten behulpzaam zijn. Deze aanpak en de mate van ondersteuning kan per buurt verschillen afhankelijk van de behoefte per buurt. We gaan hierbij in het participatieproces bekijken welke buurten hiervoor interesse hebben.

Collectieve oplossing met een collectieve aanpak en veel regie

Deze aanpak past het beste bij buurten waar minder eigenaarschap wordt gevoeld, maar waar een collectieve oplossing het meest passend is. Veelal betreft dit buurten waar een warmtenet het meest logisch is (Zie Bijlage 4: Kaart Hengelo met ligging warmtenet en concessiegebieden warmte nieuwbouw). Dit betekent ook dat er een intensiever communicatie- en participatieproces benodigd is. Buurten waar deze aanpak goed past zijn ten zuiden van het spoor en in het centrumgebied van Hengelo.

De keuze voor bovenstaande drie strategieën is mede ingegeven door het feit dat er veel restwarmte in Hengelo en omgeving aanwezig is en dat de collectieve oplossing van een warmtenet voor veel buurten een geschikte oplossing is. We hebben alle duurzame bronnen nodig en wat voorhanden is moeten we dan ook goed benutten. Deze strategieën bieden ook de ruimte aan mensen die dat willen dat zij alvast (voorbereidend) aan de slag kunnen gaan. En ook biedt het de ruimte voor mensen die het nog niet kunnen/willen c.q. nog niet tot prioriteit hebben gesteld dat zij nog even kunnen wachten.

Het blijft belangrijk dat mensen de stijgende energierekening kunnen blijven betalen. Dit maakt dat we ook vanuit de zorgplicht naar onze inwoners betaalbaarheid voorop blijven stellen. Betaalbaarheid voor de huidige situatie als ook naar de toekomst. Dat wil zeggen dat sommige bewoners er baat bij hebben zo spoedig mogelijk geholpen te worden nu er nog subsidie beschikbaar is en de stijgende energieprijzen nog meevallen. Ondanks dat sommige mensen het nu nog niet willen/kunnen is het juist daarom van belang dat zij die stap nu zetten.

Tot slot biedt bovenstaande aanpak ruimte om enerzijds te experimenteren met innovaties in het geval van individuele oplossingen en kunnen we anderzijds grotere impact maken door de collectieve aanpak. Het vastgestelde kader door de gemeenteraad staat hierbij voorop: als een collectieve oplossing mogelijk is, heeft dat de voorkeur. We willen de komende periode tot aan 2030 dan ook voornamelijk inzetten op het faciliteren van de collectieve oplossing en de eerste ervaringen opdoen met de individuele aanpak in een buurt die daarvoor geschikt is. Als gemeente kunnen we onze inwoners gaan ontzorgen, wanneer het rijk haar afspraken is nagekomen.

Over welke volgorde gewenst is willen we het in de participatieperiode verder hebben.

5. Communicatie en participatie

In de communicatie en participatie op de weg naar 'Hengelo Aardgasvrij' bewandelen we twee sporen tegelijkertijd:

1. **Isoleren Altijd Goed:** een campagnematige én doelgroepgerichte benadering waarbij we inwoners stimuleren én waar mogelijk faciliteren (kennis, subsidies) om maatregelen te nemen in de eigen woning. Bij deze aanpak sluiten we aan bij wat er al is in Hengelo, bijvoorbeeld de energiecoaches. Daar bovenop zoeken we de mensen die op het punt staan iets te veranderen in hun woning op met deze boodschap.
2. **Maatwerk in de wijk en buurt die 'aan de beurt is':** intensieve participatie die past bij de bouwkundige situatie en eigendomsverhoudingen en die past bij de wensen, mogelijkheden en mate van eigenaarschap van de inwoners en stakeholders in de wijk.

Uitgangspunten

De warmtetransitie is niet alleen voor ons als gemeente een complexe opgave. Ook inwoners zitten met veel vragen, onzekerheden en meningen op basis van informatie die soms met de dag wijzigt. Onduidelijkheid en onwetendheid nodigt bijna uit tot weggijken en niets doen. De energietransitie vraagt nu om keuzes en investeringen waar je zelf lang niet altijd meer de vruchten van gaat plukken. Het is belangrijk om daar oog voor te hebben en om als gemeente:

- Enerzijds duidelijk en sturend te zijn: waar kiezen we voor en waarom? Om vervolgens het uitvoeren van maatregelen zo goed mogelijk uit te leggen en faciliteren met subsidie, onafhankelijke ondersteuning en advies. Ook is het belangrijk (dit hebben we geleerd in de Nijverheid) om processen niet te lang te laten duren en om de autonomie en keuzevrijheid die inwoners hebben te respecteren en faciliteren, bijvoorbeeld door het aanbieden van meerdere opties.
- Anderzijds zorgvuldig te luisteren naar inwoners en aan te sluiten bij hun zorgen en vragen. Mensen willen zich gehoord en gezien voelen en dat geldt zeker bij dit proces waarbij de gemeente tot achter de voordeur komt. Bij de voorbereiding van de wijkuitvoeringsplannen is dit een belangrijk uitgangspunt.
- In ons eigen handelen zoveel als mogelijk, impliciet en expliciet, het goede voorbeeld te geven én transparant te zijn over dilemma's waar we tegenaan lopen.
- Positiviteit en hoop uit te dragen. Natuurlijk is de situaties van het klimaat heel ernstig en is een serieuze urgentie de reden voor deze ingrijpende aanpak. Het is aan ons als overheid om het eindbeeld te schetsen en handelingsperspectief te bieden, dat in voor inwoners behapbare acties te vertalen en daar ook in te geloven. We laten zien wat we met zijn allen kunnen en moeten bereiken.

Isoleren Altijd Goed

Mensen zijn ontvankelijk voor informatie over ingrepen in de woning als er veranderingen plaatsvinden in het huishouden en als ze plannen maken voor verbouwing en verhuizing. Dan wordt er toch al geïnvesteerd en met gerichte informatie op die momenten bereiken we het meeste effect. Denk aan: geboorte (vloerisolatie), kinderen naar middelbare school (dakisolatie), nieuwe keukens (op inductie koken), nieuwe badkamer (warmte terug win installatie voor douchewater), rotte kozijnen (vervangen incl. triple glas) etc. We gaan deze

mensen bereiken door de contactmomenten van de gemeente te benutten (aanvraag vergunning, inschrijven als inwoner, WMO-aanpassing woning), door inzet van onze eigen media, maar ook door intermediairs (bv makelaars, aannemers) te voorzien van informatie en advies.

Als tweede willen we inwoners actief uitnodigen om hun ervaringen op het gebied van energiebesparing en duurzaamheid met ons en anderen te delen. Enerzijds omdat voorbeelden uit eigen kring inspireren (de buurvrouw wordt meer geloofd dan een wetenschapper) en anderzijds omdat we zo ontdekken waar mensen tegenaan lopen. Op deze manier brengen we een leerproces op gang. We ontdekken welke belemmeringen een structurele oplossing nodig hebben zodat we mogelijk kunnen voorkomen dat in de toekomst anderen daar ook tegenaan lopen. Denk bijvoorbeeld aan de moeite die mensen soms moeten doen om daadwerkelijk van hun gasaansluiting af te komen.

Wijkuitvoeringsplannen: maatwerk

Bij het opstellen van de wijkuitvoeringsplannen hanteren we de participatie uitgangspunten van het Programma Aardgasvrije Wijken. Ook maken we gebruik van de lessen die we leren in onze proeftuin de Nijverheid en adviezen die we meekregen in de eerste warmtewerkplaats (30 juni 2021). Samengevat onze aanpak:

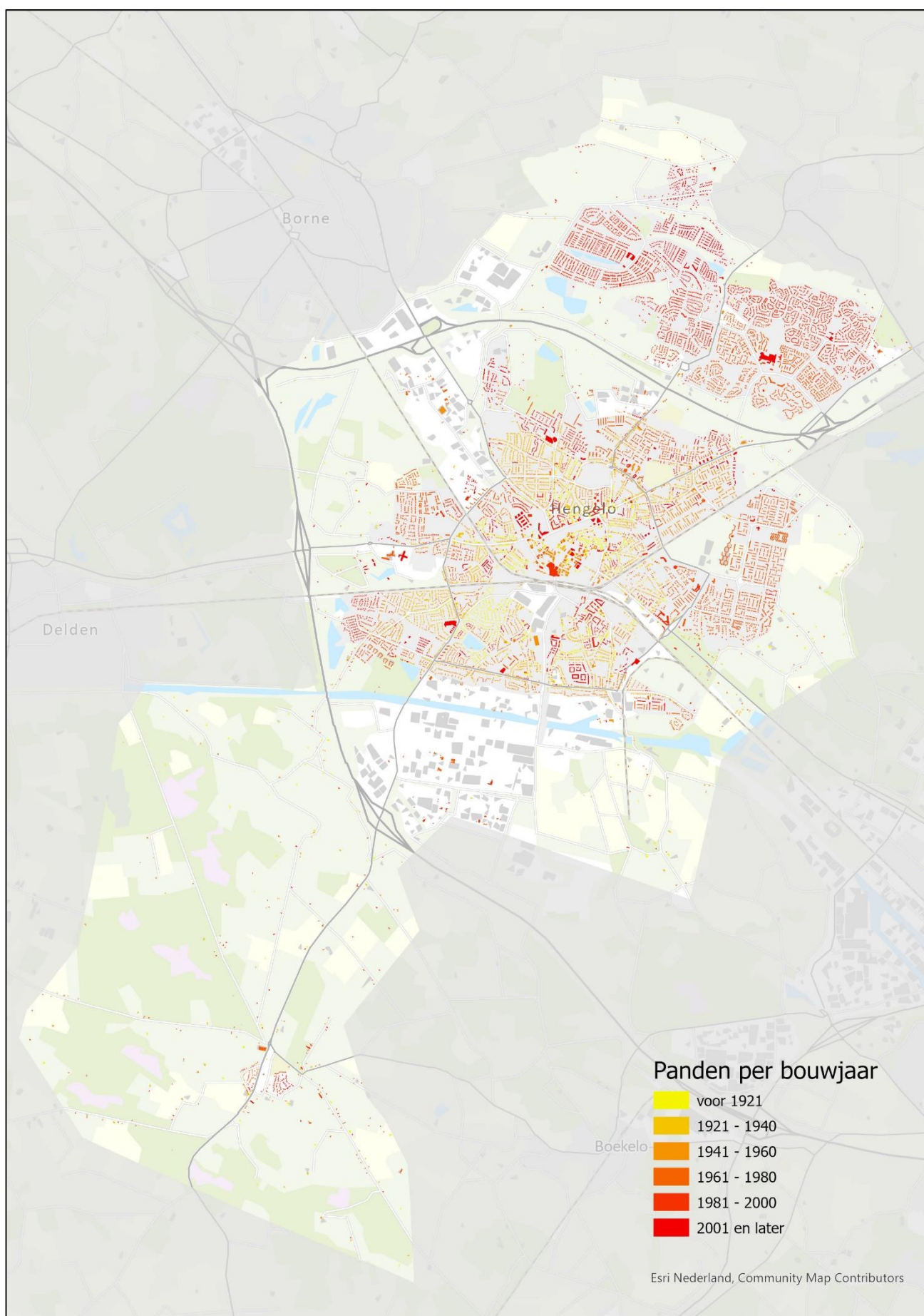
1. Kom tot een procesontwerp met bewoners en partijen. Maak dan samen spelregels en bepaal welke mate van participatie in welke fase (oriëntatie op de wijk/ ontwikkeling van wijkplan/ realisatie wijkplan/ beheer en nazorg) wenselijk is.
2. Geef alle mensen de mogelijkheid om mee te doen. Kondig tijdig en via allerlei media aan wat er gaat gebeuren en waar mensen terecht kunnen als ze mee willen praten en/of vragen hebben. Denk inclusief: jong/oud; meer en minder taalvaardig; meer en minder technisch onderlegd enz.
3. Zorg dat iedereen gehoord wordt. Zorg voor een laagdrempelig communicatiepunt (bijvoorbeeld een voorbeeldwoning), laat weten wat er met inbreng gebeurt en gebruik panels of andere middelen waarin iedereen wordt bereikt.
4. Bouw aan een betrouwbare kennisbasis, deel informatie over warmtealternatieven. Transparantie is voorwaarde.
5. Ondersteun bewoners om de stap te maken, een onafhankelijke plek waar zij hulp en advies kunnen vragen als ze er zelf niet uitkomen.

De uitgewerkte aanpak staat in Bijlage 5: Wijkuitvoeringsplannen: proces en participatie/ communicatie.

Bijlage 1: Standaard en Streefwaarden isolatie

	Minimale waarden die opgeteld tot de standaard leiden	Streefwaarden
Dak	isolatiewaarde $R_c = 3,5 \text{ m}^2\text{K/W}$ (afhankelijk van het isolatiemateriaal 8 -15 cm isolatie)	$R_c 8 \text{ m}^2\text{K/W}$ (ongeveer 35cm isolatie)
Vloer	isolatiewaarde $R_c = 3,5 \text{ m}^2\text{K/W}$ (afhankelijk van het isolatiemateriaal en voertype 7 – 14 cm isolatie onder de vloer)	$R_c 3,5 \text{ m}^2\text{K/W}$ (ongeveer 14cm isolatie)
Gevel	isolatiewaarde $R_c = 1,7 \text{ m}^2\text{K/W}$ (parels, vlokken of schuim in de spouwmuur)	$R_c 6 \text{ m}^2\text{K/W}$ (ongeveer 26 cm isolatie)
Paneel	Indien aanwezig: isolatiewaarde $R_c=1 \text{ m}^2\text{K/W}$ (40 mm sandwichpaneel)	$1,4 \text{ W/m}^2\text{K}$ (geïsoleerd)
Ramen en Kozijnen	U-waarde raam = $1,4 \text{ W/m}^2\text{K}$ (HR++ glas) in combinatie met een geïsoleerde deur of $1,0 \text{ W/m}^2\text{K}$ (triple glas)	$1,0 \text{ W/m}^2\text{K}$ (Triple glas in nieuwe kozijnen)
Voordeur	U-waarde raam = $1,4 \text{ W/m}^2\text{K}$ (HR++ glas) in combinatie met een geïsoleerde deur of $1,0 \text{ W/m}^2\text{K}$ (triple glas)	$1,4 \text{ W/m}^2\text{K}$ (geïsoleerd)
Ventilatie	natuurlijke toevoer en mechanische afzuiging in toilet, keuken en badkamer of gebalanceerde ventilatie met sensorsturing in woonkamer en hoofdslaapkamer	gebalanceerde ventilatie met warmte terugwinning, sturing op toe- of afvoer door CO_2 -meting
Kierdichting	$q_{v,10} = 0,7 \text{ dm}^3/\text{sm}^2$ (verbeterde kierdichting van ramen en deuren en aansluiting gevel en dak)	$q_{v,10}=0,4 \text{ dm}^3/\text{sm}^2$ (verbeterde kierdichting van ramen en deuren en aansluiting gevel en dak door een professional)
	Met het realiseren van al deze maatregelen wordt de Standaard bereikt.	Met het realiseren van al deze maatregelen wordt de Standaard ruimschoots behaald. (Vaak niet mogelijk binnen de constructie.)

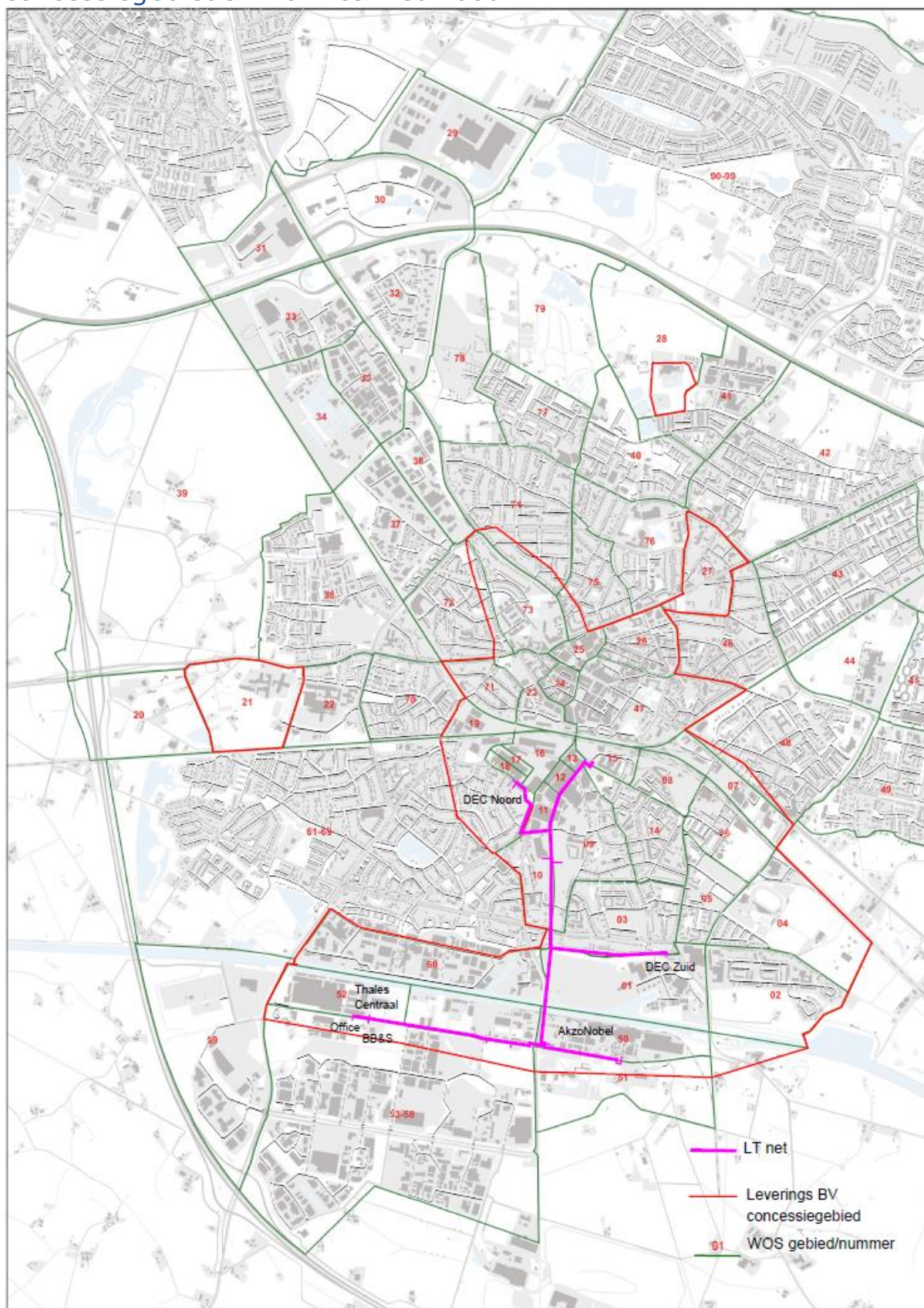
Bijlage 2: Kaart Hengelo met bouwjaren woningen

Bijlage 3: Factoren bij keuze alternatieve techniek

- **Draagvlak:** heeft te maken met de vraag in hoeverre bewoners en lokale organisaties welwillend staan tegenover de techniekkeuze.
- **Businesscase:** heeft te maken met de kosten en opbrengsten van de verschillende technieken.
- **Betaalbaarheid:** heeft te maken met welke subsidies, leningen en andere financieringsvormen er zijn en welke invloed deze op de betaalbaarheid van de alternatieven hebben voor de eigenaren en gebruikers. Het kan niet zo zijn dat het alternatief kosten opdrijvend is voor onze inwoners.
- **Verdeelvraagstuk:** Het verdeelvraagstuk gaat over de beschikbaarheid van regionale en lokale bronnen, voor welke sector/gebruikers deze bestemd zijn en hoe deze worden verdeeld.
- **Schaalniveau:** De schaalniveaus van figuur 1 (Klimaatakkoord, RES, TVW, WUP en woning) hangen met elkaar samen. Een keuze op het ene schaalniveau heeft consequenties voor de mogelijkheden op een ander schaalniveau.
- **Ruimtelijke inpassing:** de keuze voor de techniek heeft invloed op de ruimte (infrastructuur en benodigde elektriciteitsopwek). Ook heeft het invloed op het ruimtegebruik in de woning door nieuwe installaties.
- **Maatschappelijke en verborgen kosten:** de keuze voor de techniek heeft invloed op de infrastructuur (en de mate waarop deze verzwaard moet worden). Deze maatschappelijke en verborgen kosten zijn niet (volledig) in beeld en worden op een bepaalde manier bekostigd die per techniek verschilt.
- **Mate van duurzaamheid:** heeft te maken met hoe duurzaam de techniek en de (opwaardering van de) bron is.
- **Verantwoordelijkheid in de keten:** Dit gaat over wie welke juridische aansprakelijkheid, eigendom en/of verantwoordelijkheid heeft. Zo zijn netbeheerders bij wet verantwoordelijk voor het ononderbroken leveren van gas en elektriciteit; warmtebedrijven voor de verduurzaming en continuïteit van warmtelevering en de leveringszekerheid; woningcorporaties voor het aardgasvrij maken en verduurzamen van hun woningbezit; particuliere eigenaren voor hun woningen.
- **Betrouwbaarheid bronnen:** heeft te maken met hoe zeker het is dat de bron structureel geleverd kan (blijven) worden - leveringszekerheid.
- **Toekomstbestendigheid:** de keuze voor de techniek moet toekomstbestendig zijn, oftewel omgaan met bijvoorbeeld veranderingen in vraag en aanbod, technologische innovaties en nieuwe generaties.
- **Ontwikkeling energieprijzen:** heeft te maken met de ontwikkeling van de energieprijzen. Deze worden onder andere bepaald door energiebelasting, transportkosten en productiekosten.
- **Juridisch kader:** de wettelijke grondslag voor de alternatieve technische oplossingen en al deze factoren zijn van belang bij de keuze voor het alternatief.

Bijlage 4: Kaart Hengelo met ligging warmtenet en concessiegebieden warmte nieuwbouw

WOS Omschrijving	WOS Omschrijving
1 Kanaalzone	51 Strootbeekpark
2 Veldwijk Zuid	52 Thales
3 Berflo Es Zuid	53 Bedrijventerrein Twentekanaal Zuid
4 Veldwijk Sportpark	54 Bedrijventerrein Twentekanaal Zuid
5 Veldwijk Noord – Midden	55 Bedrijventerrein Twentekanaal Zuid
6 Veldwijk Noord – Noord	56 Bedrijventerrein Twentekanaal Zuid
7 Noordelijke Spoorzone	57 Bedrijventerrein Twentekanaal Zuid
8 Brouwerijterrein	58 Bedrijventerrein Twentekanaal Zuid
9 Hart van Zuid - Oost	59 Bedrijventerrein Zeggershoeck
10 Hart van Zuid – West	60 Bedrijventerrein Twentekanaal Noord
11 Stork City I	61 Ntb
12 Stork City II	62 Ntb
13 Siemens Nieuwbouw	63 Ntb
14 Berflo Es Noord	64 Ntb
15 Industrieplein	65 Ntb
16 Lansinkveld	66 Ntb
17 ROC Noord	67 Ntb
18 ROC Zuid	68 Ntb
19 Holec-Hazemeijer	69 Ntb
20 Gezondheidspark West	70 Bloemenbuurt
21 Gezondheidspark Oost	71 Dichtersbuurt
22 Ziekenhuis	72 Weidedorp
23 M-kwadraat	73 Thiemsland
24 B3	74 't Wilbert
25 Lange Wemen	75 Bomenbuurt
26 O-kwadraat	76 Tichelwerk
27 Groothuis-locatie	77 Hengelse Es
28 Twentebad	78 Medaillon
29 Eaton	79 Weusthag
30 Campus	80 Tuindorp
31 Plein	81 Wilderinkshoeck
32 Westermaat ZuidOost	82 Reserve
33 Expocenter	83 Reserve
34 RWZI	84 Reserve
35 Westermaat ZuidWest I	85 Reserve
36 Westermaat ZuidWest II	86 Reserve
37 Westermaat ZuidWest III	87 Reserve
38 Woolde	88 Reserve
39 Retentiegebied	89 Reserve
40 Heerbaart	90 Reserve
41 Timmersveld	91 Reserve
42 't Rot	92 Reserve
43 Klein Driene	93 Reserve
44 Sportpark Groot Driene	94 Reserve
45 't Swafert	95 Reserve
46 Vogelbuurt	96 Reserve
47 Bataafse Kamp	97 Reserve
48 Nijhofshoeck	98 Reserve
49 Groot Driene	99 Reserve
50 AkzoNobel	

Bijlage 5: Wijkuitvoeringsplannen: proces en participatie/ communicatie

Deze aanpak gaat ervan uit dat het alternatief voor elke wijk nog niet is bepaald. De gemeente werkt vanuit de visie dat er een integrale gebiedsgerichte benadering wordt gekozen en dat het proces naar het einddoel (iedereen van het gas af) in samenwerking met inwoners wordt gelopen. (Kaders en Uitgangspunten, nov 2019)

	Wat	Doel	Hoe	Resultaat
Start	Startmoment	Breed en overal bekendmaken dat we in deze wijk gaat starten. Urgentie en waarom/ wat kunt u verwachten? / wat kunt u zelf doen? Waar kunt u terecht met vragen en suggesties? Wekken van interesse, zorgen benoemen, 'opwarmen' bereidheid.	Centrale plek in de wijk die ook als centraal punt dient. Bv in wijkbieb. Krant, huis aan huis, bezoek aan belangrijke plekken waar mensen samenkomen. Lanceren digitale plek voor het hele proces.	Iedereen weet: we gaan van het gas af, we zijn 'erbij'! Mensen weten wat er wanneer in de wijk gaat gebeuren en waar ze terecht kunnen met reacties, zorgen, vragen, initiatieven.
Vier weken	Verzamelen en informeren	Alle relevante data over de wijk in beeld: • Woningbestand, jaartal, omvang, gasverbruik, eigendomsverhouding • Bedrijven en andere gebouwen: idem. • Beleid en plannen in de wijk van gemeente en overigen, bv corporatie, nutsbedrijven • Leidingen en fysieke mogelijkheden voor alternatieve warmtebronnen. Welke scenario's? • Inwoners: aantal, leeftijden, huishouden samenstelling, inkomenscategorieën enz. • Inwoners: sociale kaart: verenigingen, scholen, clubhuizen, initiatieven. • Inwoners: betrokkenheidsprofielen* • Stakeholders met een rol in de wijk: verhuurders, beleggers, welzijnsorganisaties, moskeeën, kerken, sportclubs	• Data-analyse • Online wijkpanel introduceren en eerste uitvraag	Welke indeling in subwijken is relevant? Welke sociale structuren zijn van belang om bij aan te sluiten? Wat is belangrijk voor de communicatie- en participatiestrategie? Hoe zorgen we voor voldoende diversiteit aan participatie zodat iedereen bediend wordt?

Vier weken	Informeren en bevragen	Inwoners en andere stakeholders bevragen: opvattingen, zorgen, bereidheid, participatie en initiatieven.	• Online wijkpanel, tweede uitvraag • Kraampjes • Peers voorzien van informatie • Voorbeeldwoning Aansluiten bij bestaande structuren en media in de wijk.	Betrekken en verbinden. Een basis voor de manier van samenwerking: rollen** en verantwoordelijkheden. Spelregels. Inschatting van draagvlak.
Vier weken	Organiseren en formeren	Proces: Hoe gaan we samenwerken in deze wijk. Welke rollen en verantwoordelijkheden? Hoe worden bewoners ondersteund? Inhoud: Wat komt er in het WijkUitvoeringsplan?	Gesprekken met stakeholders	Aanzet WijkUitvoeringsPlan Organisatiestructuur/ samenwerkingsovereenkomst.
	Presenteren	Aan de wijk, met nog reactiemogelijkheid		
	Presenteren	Aan de Raad en andere gremia (bv RvT corporatie) ter vaststelling		

*Dit is een bestaande tool. Op basis van vragenlijsten kun je 8 profielen samenstellen en daarop vervolgens baseren hoe je aan de slag wilt met participatie om zoveel mogelijk mensen zo passend mogelijk te bereiken.

**Mogelijke rollen van de overheid: reguleren, regisseren, stimuleren, faciliteren, loslaten. Welke rol past kan afhankelijk zijn van de netwerken en het eigenaarschap in de wijk.

Invulling participatie en communicatieproces over de Transitievisie warmte

We hebben ervoor gekozen om nog niet alles in de transitievisie warmte tot in detail uit te werken. We willen graag nog een aantal vragen voorleggen aan de Raad en aan inwoners voordat we in december een compleet antwoord geven op de vraag *"Hoe en wanneer we in de toekomst onze woningen duurzaam gaan verwarmen?"* We bouwen hierbij voort op de uitkomsten uit het Hengelo Panel¹ en de eerste warmte werkplaats die op 31 juni 2021 heeft plaatsgevonden.

De communicatie/ participatie tussen 31 augustus en 12 oktober richt zich op:

- Inwoners en stakeholders opwarmen om aan de slag te gaan (spoor: isoleren is altijd goed).
- Inwoners die graag hun mening geven, maar verder zich niet willen verdiepen. Zij kunnen op onze participatiewebsite <https://www.hengelo.nl/aardgasvrij> hun mening geven op stellingen. In het Hengelo's weekblad en op onze social media publiceren we hierover.
- Inwoners die als burger geïnteresseerd zijn en hun kennis en ervaring willen inzetten op de weg naar Hengelo Aardgasvrij.
- Stakeholders die een rol willen of kunnen spelen in de wijkuitvoeringsplannen.
- Raadsleden.

De input die wordt verzameld, gebruiken we om dit concept TVW tot een definitieve te maken en om te bouwen aan een netwerk van mensen en organisaties in Hengelo die aan de slag willen.

Het gaat onder meer om de volgende vragen:

1. Waar (in welke wijken, buurten of clusters) gaan we het eerst aan de slag en waarom?
 - Welke criteria hanteren we daarbij? En wat betekent dat voor de uitvoering?
2. Wanneer starten (voor of na 2030)?
 - Gaan we voor snel veel resultaat of willen we maximale ruimte houden voor nieuwe techniek?
3. Welke logische alternatieven zijn er voor aardgas (techniek) en in welke woningen/ situaties vinden wij kansrijk?
 - Willen we technieken uitsluiten of promoten? Om welke redenen?
4. Hoe gaan we participatie organiseren?
 - Wie/ welke organisatie(s) kunnen een rol spelen? Welke netwerken?

¹ Onderzoek Kennispunt onder het Hengelo Panel, januari 2021. <https://www.kennispunttwente.nl/publicaties/stedelijke-ontwikkeling-ruimtelijke-ordening-duurzaamheid/duurzaamheid-breed-gedragen-onder-inwoners>

- Hoe richten we de organisatie in? welke rol past de gemeente?
 - Hoe kan onafhankelijke bewonersondersteuning eruitzien?
 - Hoe kunt en wilt u zelf bijdragen (stedelijk, wijk, straat, woning)?
5. Hoe kunnen we Isoleren Altijd Goed zo succesvol mogelijk laten zijn? (dat veel mensen gaan isoleren)
6. Wie heeft welke energiemaatregelen al genomen? We komen graag in contact met mensen die 'ervaringsdeskundig' zijn. Zo kan er een leerproces op gang komen.

Participatie en communicatie TVW - 31 augustus tot 12 oktober 2021

	Wat	Doel	Middelen	Toon en stijl
1	Informeren en 'opwarmen'	• Inwoners weten dat we van het gas af gaan en dat de gemeente nu nadenkt hoe ze dat wil aanpakken. • Inwoners realiseren zich dat dit iedereen aangaat. • Inwoners weten dat het zinvol is om ook nu al maatregelen te nemen en waar je terecht kunt voor advies.	• Participatiewebsite • Nieuwsbrief • Social media: zenden en volgen • Link naar energieloket • Acties vanuit energieloket • Pagina H Weekblad • Wekelijks kort bericht H weekblad	Informatie is zakelijk en vraag gestuurd. Storytelling: filmpjes van mensen die zelf meer en minder vergaand aan de slag gingen. De urgentie, het 'waarom' op tafel zonder angstig te maken.
2	Verdiepen	• De vraagstukken uit het concept verrijken en verdiepen met inzichten en reacties uit de samenleving. Participatieniveau: raadplegen. • Inwoners die dat willen verbinden zich aan dit thema en reageren op het concept TVW en/of komen met nieuwe suggesties. • In gesprek met stakeholders die iets kunnen betekenen bij de wijkuitvoeringsplannen. • Het 'Isoleren Altijd Goed' zo laagdrempelig mogelijk voor het voetlicht brengen en	Vier warmtewerkplaatsen Waar eerst en waarom? Fysiek/online voor met name raadsleden over de volgorde en criteria. Hoe Anders? Online sessie over techniek. Informeren en reageren. Wijk aan zet! Fysieke sessie over de	Mouwen opstropen en aan de slag. Sleutelen. De sessies aankondigen op sociale media en in HW. Voor sessie 2 ook gerichte uitnodigingen aan stakeholders.

		daarmee mensen uitnodigen om voor zichzelf na te denken over maatregelen.	participatie bij de wijkuitvoeringsplannen. Vraag het ze zelf! Online-bijeenkomst waarin inwoners met ervaring vragen van inwoners beantwoorden.	De vragen in de sessies corresponderen met de stellingen op de website.
3	Luisteren	• Mensen voelen zich gehoord en gezien in de zorgen die ze hebben. • Mensen zien dat iedereen iets kan doen, ook zij en weten zich gesteund als ze aan de slag willen.	Posters met al eerder gestelde vragen. 'staat uw vraag hier niet tussen' stel hem dan. Online via website en 'spreekuur' op een paar momenten.	

Centrale boodschap: Hengelo Aardgasvrij, wij zijn erbij!

Woorden als: samen, toekomst, sleutelen en zoeken, niet wachten, ook wij zijn aan de beurt.

Kernboodschap:

Wereldwijd, in Nederland en ook in onze gemeente staan we samen voor de opgave om klimaatverandering tegen te gaan. Als we niets doen gaan we steeds vaker taferelen zien van ernstige overstromingen, hittegolven en uitdroging. Afgelopen zomer kwam dit al wel heel dichtbij. Met de maatregelen die zijn afgesproken in het Klimaatakkoord kunnen we samen het tij keren, kunnen we de klimaatverandering een halt toeroepen en de toekomst voor onze kinderen en kleinkinderen veiligstellen. Om dat te bereiken is er heel veel inspanning nodig, op wereldschaal, maar ook hier in Hengelo in uw wijk en achter uw voordeur. Dit wordt ook wel de grootste en meest ingrijpende transitie ooit genoemd en we zitten er middenin! Aardgas is verantwoordelijk voor een belangrijk deel van de CO₂-uitstoot en dus voor de klimaatverandering. Bovendien raakt het Nederlandse aardgas op, hebben we in Groningen te maken met aardbevingen en de import van buitenlands gas maakt ons land en onze stad afhankelijk van andere landen. Het is dus zaak die CO₂-uitstoot te verminderen. We doen dat op drie manieren tegelijkertijd:

1. Zorgen dat we zo min mogelijk energie nodig hebben: dus maximaal isoleren; 2. Zoeken naar duurzame manieren van energie opwekken, bijvoorbeeld met windmolens en zonnevelden; 3. Voor elke woning een geschikt alternatief vinden om

uiteindelijk het gas te kunnen afsluiten. De gemeente Hengelo maakt nu een Transitievisie Warmte waarin staat hoe wij de derde stap gaan zetten. Dus "*Hoe en wanneer gaan we in de toekomst onze woningen duurzaam verwarmen?*" In de visie staat bijvoorbeeld waar we het eerst aan de slag willen, hoe we het samen met bewoners en andere betrokkenen gaan organiseren en welke logische alternatieven voor aardgas (techniek) in welke woningen/ situaties kansrijk zijn. Doet u mee?

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Postbus 20011
2500EA Den Haag

Gemeente Hengelo

Postbus 18
7550 AA Hengelo

Onderwerp	Zaaknummer	Uw kenmerk	Datum
Verzoek tot nakomen afspraken klimaatakkoord	3316558		

Geachte demissionair Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, geacht Kabinet, geachte formateur,

In het verdrag van Parijs hebben landen met elkaar afspraken gemaakt over het terugdringen van de CO₂-uitstoot. In Nederland hebben we die vertaald naar het Klimaatakkoord en vastgelegd in afspraken onder andere op het gebied van de gebouwde omgeving, de wijkaanpak en de Transitievisie Warmte. De omschakeling naar een CO₂-neutrale en aardgasvrije samenleving is een van de grootste opgaven sinds de wederopbouw. Het recente klimaatrapport (IPCC, aug 2021) toonde nog maar eens aan dat meer inspanningen essentieel zijn. Het is een opgave waarbij overheden schouder aan schouder moeten staan om te leren en realiseren.

Wij wenden ons nu tot u als gemeenteraad van Hengelo. Onze gemeente heeft de afgelopen jaren haar nek uitgestoken als een van de eerste 27 gemeenten in het Programma Aardgasvrije Wijken. We zijn gestart met de praktijk door in onze wijken met inwoners aan de slag te gaan. Aan keukentafels, in zaaltjes en online leggen we uit wat de afspraken uit het Klimaatakkoord betekenen en proberen we tot passende alternatieven te komen. Al die tijd misten we het door u beloofde instrumentarium met als effect dat het draagvlak voor de opgave afneemt. We kunnen op dit moment onze inwoners niet beloven dat de maatregelen woonlastenneutraal blijven.

Er zijn randvoorwaardelijke afspraken gemaakt tussen het Rijk en gemeenten in het kader van het Klimaatakkoord met betrekking tot de gehele energietransitie. We benadrukken dat de verduurzaming alleen gaat lukken als het Rijk zich houdt aan de afspraken die we hierover met elkaar hebben gemaakt om de energietransitie haalbaar, betaalbaar en uitvoerbaar te maken. Alle randvoorwaardelijke zaken dienen binnen die context van het Klimaatakkoord te worden opgepakt.

Wij bevinden ons in een lastige positie. Enerzijds heeft u ons, gemeenten de opdracht gegeven om nog in 2021 een Transitievisie Warmte op te stellen, anderzijds staan we nog steeds met lege handen naar onze inwoners toe en kunnen we de beloftes die we doen niet waarmaken. Op dit moment kunnen en willen we deze transitievisie dan ook niet vaststellen. Er zijn teveel onduidelijkheden en onzekerheden voor ons en onze inwoners. Randvoorwaarden zoals haalbaarheid, betaalbaarheid en woonlastenneutraliteit zijn niet ingevuld. Het benodigd instrumentarium op juridisch en organisatorisch gebied is (nog) niet beschikbaar. De financiële middelen om deze decentralisatie uit te voeren, de benodigde formatie te bekostigen en de warmtetransitie voor onze inwoners én partners in de stad haalbaar en betaalbaar te maken moeten toereikend zijn. Dat is tegen de afspraken in nog niet geregeld. Hierbij zijn we afhankelijk van uw kabinet. Wij staan er klaar voor, maar wachten op u en uw kabinet. Om vaststelling van de transitievisie warmte in Hengelo in 2021 te laten plaatsvinden dienen deze randvoorwaarden uiterlijk op 1 november te zijn ingevuld.

Vermeld altijd het zaaknummer als u contact opneemt met de gemeente.

Bezoekadres
Burgemeester van der
Dussenplein 1

E-mailadres
gemeente@hengelo.nl
Telefoonnummer
14-074

Bedrijfsk ode	Grootboek rekening	Kostensoort	Ink.-Uitg (I - U)	Structureel	Bedrag Begrotingsjaar	Bedrag jaar +1	Bedrag jaar +2	Bedrag jaar +3	Bedrag jaar +4	Omschrijving
1	67406052	431000	I	N	20660					Subsidie expertise Transitievisie
1	67406052	380809	U	N	20660					Subsidie expertise Transitievisie

RAADSADVIES

ZAAKNUMMER	BEHANDELEND AMBTENAAR	SECTOR	PORT. HOUDER
3295546	Pleiter, Albert-Jan	BV-FC	Mariska ten Heuw
ONDERWERP			
3e Wijziging Beleidsbegroting 2021			

AANLEIDING, DOEL EN WAT GING ER AAN VOORAF

De verwerking van de financiële gevolgen van raads- en collegebesluiten in de Beleidsbegroting 2021 alsmede een aantal technische aanpassingen en correcties.

INHOUD VAN HET VOORSTEL

In de 3e wijziging zijn alle op de agenda van de raad voorkomende voorstellen met financiële gevolgen voor de programma's van de Beleidsbegroting 2021 verwerkt. Ook de gevolgen van eerdere raadsbesluiten en van collegebesluiten, die niet via een afzonderlijk voorstel aan de raad worden voorgelegd, zijn in deze wijziging opgenomen.

De belangrijkste mutaties betreffen:

- Ontwikkeling Lange Wemen aankoop Winkelcentrum
- Aankoop Schouwborg
- Bestedingsplan Duurzaamheid
- Opvoeren Begroting Grondexploitaties a.d.h.v. de herzieningen per 1-1-2021.

In totaal zijn er in de periode na de 2^e verzamelwijziging en de eerste bestuur-rapportage 2021 -17- begrotingswijzigingen geweest die effect hadden op de uitgaven en inkomsten van de gemeente. Per saldo zijn de begrote uitgaven en inkomsten met bijna € 8,2 miljoen toegenomen, inclusief de verrekeningen met de reserves. Er is voor ruim € 8,3 miljoen onttrokken uit de reserves en € 1,2 miljoen gedoteerd

De belangrijkste onttrekkingen zijn:

• Lange Wemen aankoop winkelcentrum	5.950.000
• Aankoop schouwborg	1.382.106

De onttrekking uit de bestemmingsreserve onderhoudswerkzaamheden schouwborg betreft de betaling aan de schouwborg van de gereserveerde middelen voor onderhoud. Het restant wordt overgeheveld naar de voorziening onderhoud vastgoed. En daarmee kan de bestemmingsreserve onderhoudswerkzaamheden schouwborg worden opgeheven.

De belangrijkste dotaties zijn:

• Ontwikkeling Meijersweg verkoopvoordeel	216.000
• Verkoop pand Vondelstraat	343.000

Daarnaast zijn er ook 7 aanpassingen en correcties op de begroting, in deze wijziging verwerkt, die in totaliteit budgettair neutraal verlopen maar zorgen voor een aangepaste verdeling over de (sub) taakvelden

Voor de verdere inhoud wordt verwezen naar de financiële toelichting in het raadsvoorstel.

BESPREEK- EN BESLISPUNTEN

1. De derde wijziging van de Beleidsbegroting 2021 vast te stellen.
2. De bestemmingsreserve onderhoudswerkzaamheden schouwburg op te heffen.

FINANCIËLE ASPECTEN

De programma's zijn conform onderstaand overzicht gemuteerd.

begrotingswijzigingen die mutaties van inkomsten en uitgaven veroorzaken:

BW	Omschrijving	Uitgaven	Inkomsten
38	Verkoop rest. deel sportveld Ichthusschool	292.200	292.200
43	Anterieure overeenkomst Tracé Gasunie	9.204	9.204
47	Gemeentelijke vergoeding BIZ Bijdrage 2021	-65.528	-65.528
48	Bestedingsplan Duurzaamheid 2021	370.000	370.000
50	AO Dierenartsenpraktijk Deldenestr. Floresstr.	11.528	11.528
55	Uitbreiding Formatie Publiekszaken	85.000	85.000
58	Ontwikkeling Lange Wemen	6.200.000	6.200.000
59	Pakket Energieloket 3.0 Wooncoaches	22.500	22.500
60	Ontwikkeling Meijersweg	241.000	241.000
61	Aankoop schouwburg	1.863.515	1.863.515
64	Evaluatie en Toekomst oriëntatie RBT	-240.328	-240.328
68	Detachering N. Franjkic OZJT	66.500	66.500
70	Leegboeken GZ herziening 2020	-34.894.614	-34.894.614
71	Opvoeren begroting GZ herziening 2021	33.646.131	33.646.131
72	Verkoop pand Vondelstraat 2-14	354.451	354.451
540	Aanpassen budgetten bedrijfsvoering	-44.540	-44.540
551	Organisatie ontwikkeling Management	283.882	283.882
		<u>8.200.901</u>	<u>8.200.901</u>

38 Verkoop resterend gedeelte voormalig sportveld Ichthusschool € 292.161. De boekwaarde hiervan is € 252.500. Het verkoopresultaat € 39.661 wordt toegevoegd aan de reserve grondexploitatie.

43 Extra baten en lasten voortkomend uit de anterieure overeenkomst met de Gasunie Transport Services B.V voor een Bestemmingsplanherziening voor de aanleg van een nieuw gasontvangststation ten behoeve van hoogcalorisch gas.

47 De raad heeft 16-12-2020 besloten ondernemers tegemoet te komen door de BIZ bijdrage te vergoeden voor de jaarschijf 2021. Met deze BW wordt de bijdrage inclusief dekking in de begroting verwerkt.

48 Met deze begrotingswijziging worden de voorgenomen bestedingen in het kader van Duurzaamheid in de begroting verwerkt.

50 Om de vestiging van een dierenartsenpraktijk planologisch mogelijk te maken verzoekt de indiener om de bestemming "Wonen" van die percelen te wijzigen in "Gemengd". De gemeente is bereid de hiervoor benodigde bestemmingsplanprocedure te voeren.

55 De formatie van publiekszaken aan te passen en tijdelijk extra formatie toe te voegen dit om de toename van de digitale contacten met de gemeente op te vangen. Daarnaast zijn er tijdelijke capaciteitsproblemen die ook met dit besluit zijn verholpen.

58 Ontwikkeling Lange Wemen hiervoor is het winkelcentrum Thiemsbrug aangekocht door de gemeente. De gemeente verkoopt het vervolgens door aan HMO ten behoeve van de verdere herontwikkeling.

59 Begin dit jaar is het Energieloket 3.0 van start gegaan. Dit besluit bevat benodigde verdere invulling van het Pakket Energieloket 3.0 voor wat betreft communicatie, advisering door wooncoaches en coördinatie.

60 de verkoop van het gemeentelijk perceel 15346 (gedeeltelijk) voor zover benodigd voor de realisering van het plan om op de locatie van de afgebrande moeder Theresakerk op de hoek Meijersweg/Het Kotte, 10 woningen te realiseren.

64 Het betreft het verwerken in de begroting van het vervallen van een bijdrage aan het RBT: ten behoeve van het Parkmanagement en de bovenwijkse kosten totaal € 240.328. Deze bijdrage werd verrekend met de reserve GREX ook dit komt hiermee te vervallen.

68 Instemmen met het tijdelijk uitbreiden van de formatie Toezichthouder WMO/jeugd voor 1,0 fte van 1 juni 2021 tot en met 31 december 2021 Deze uitbreiding is in het kader van een opdracht die de regio bij de gemeente Hengelo heeft belegd.

70-71Jaarlijks vindt er een herziening van de grondexploitaties plaats dit betekent dat alle geraamde kosten en opbrengsten kritisch bekeken en indien noodzakelijk aangepast qua omvang en of temporisering. Deze herzieningen worden administratie verwerkt door de oude raming te verwijderen en de nieuwe raming op te voeren.

72 Verwerking van de verkoop van het pand Vondelstraat 2-14 en het resultaat hiervan ten gunste van de reserve vastgoed te brengen

540 Omdat er als gevolg van corona thuis wordt gewerkt is besloten om de inhouding van het koffiegeld te laten vervallen.

551 Als gevolg van de organisatieontwikkeling is er ook een andere managementstructuur ingevoerd de kosten die hiermee gepaard gaan worden de eerste twee jaar (deels) gedekt uit de reserve

organisatieontwikkeling. Na deze periode moeten deze functies ten laste komen van de bestaande salarisbudgetten.

begrotingswijzigingen die geen toename uitgaven en inkomsten veroorzaken:

BW	Omschrijving
21	Structurele uitbreiding Communicatie
44	Uitvoering Deldenerstraat Tuindorpstraat - Langestraat
54	Herinrichting Woolderesweg
56	F35 Slachthuisweg-Bankastraat
62	Aanleg drainage Hazelaarweg
549	Herverdeling stelpost cao salaris 1% 2021
550	Verwerking HR 21 naar de domeinen

21 Dit betreft een uitbreiding van de het toenmalige afdeling ("team") communicatie door herschikking van de budgetten van deze afdeling.

44 Het investeringskrediet Deldenerstraat wordt volledig gedekt door enerzijds een bijdrage van de provincie en anderzijds door de voorziening riolering en daarnaast middelen die al beschikbaar waren gesteld in de kadernota 2021-2024.

54 Herinrichting Woolderesweg dit krediet wordt gedekt uit de in de Kadernota 2021-2024 beschikbaar gestelde middelen (€100.000) en de subsidiebijdrage van de provincie Overijssel (€155.851). Het restant wordt geactiveerd en pas na gereedkomen (2022 e.v.) ten laste gebracht van de exploitatie wegen.

56 Voor het project F35 Slachthuisweg-Bankastraat is een voorbereidings- en uitvoeringskrediet beschikbaar gesteld voor de aanleg van het deeltraject F35, herinrichting groen, een midden-geleider, en de vervanging van de VRI deze kosten worden gedekt door bijdragen uit de DUVV (Decentralisatie-uitkering Verkeer en Vervoer) het Actieplan Fiets en het VRI-vervangingsbudget.

62 Ten behoeve van de aanleg van drainage in een deel van de Hazelaarweg is een krediet beschikbaar gesteld Dit krediet te dekken middels de voorziening riolering. In het Gemeentelijk Rioleringsplan 2018-2022 is hier rekening mee gehouden.

549 In de begroting was al rekening gehouden met de uitzetting van de salarissen en sociale lasten middels een stelpost. Vooruitlopend op een nieuwe cao wordt nu 1% toegevoegd aan de salarisbudgetten ter dekking van de toename van de sociale lasten ten laste van de stelpost.

550 In 2021 is er een nieuw functiewaarderingsstelsel ingevoerd namelijk HR21. De uitzetting van de budgetten als gevolg hiervan waren reeds verwerkt in de eerste Bestuurs-rapportage. Door deze wijziging worden ze aan de verschillende organisatiedelen toegewezen.

Financiële toelichting 3e Verzamelwijziging 2021

Progr	Taak- veld	Omschrijving	Reg. nr.	Lasten (x 1.000)	Baten (x 1.000)	bw
1		Bestuur				
	1.	Toevoeging Salaris 1% Cao	adm	21.734		21549
				<u>21.734</u>	<u>0</u>	
2		Verkeer, vervoer en waterstaat				
	2	Toevoeging Salaris 1% Cao programma 2	adm	13.730		21549
				<u>13.730</u>	<u>0</u>	
3		Economie				
	3	Toevoeging Salaris 1% Cao programma 3	adm	5.377		21549
	3.2	Leegboeken GZ agv herz 2021	3250105	-3.640.215	-3.640.215	21070
	3.2	Opvoeren begroting GZ adhv herz. 2021	3250105	2.986.699	2.986.699	21071
	3.3	Vergoeding BIZ Bijdrage 2021	3156322 / 3157318	-65.528	-250.166	21047
				<u>-713.667</u>	<u>-903.682</u>	
4		Onderwijs				
	4	Toevoeging Salaris 1% Cao programma 4	adm	9.499		21549
				<u>9.499</u>	<u>0</u>	
5		Sport, cultuur en Recreatie				
	5	Toevoeging Salaris 1% Cao programma 5	adm	32.259		21549
	5.3	Aankoop schouwburg	3230433	1.863.515	481.409	21061
				<u>1.895.774</u>	<u>481.409</u>	
6		Sociaal Domein				
	6	Toevoeging Salaris 1% Cao programma 6	adm	180.226		21549
	6.2	Detachering N. Franjkic OZJT	3258376	66.500		21068
				<u>246.726</u>	<u>0</u>	
7		Volksgezondheid en milieu				
	7	Toevoeging Salaris 1% Cao programma 7	adm	15.823		21549
	7.4	Bestedingsplan duurzaamheid 2021	3213248 / 3215093	670.000		21048
	7.4	Pakket Energieloket 3.0	3204012	22.500		21059
				<u>708.323</u>	<u>0</u>	

8	Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing				
8	Toevoeging Salaris 1% Cao programma 8	adm	35.610		21549
8.1	Expl ovk Trace gasunie	3215635	9.204	9.204	21043
8.1	Expl ovk Dierenarts Deldenerstraat	3222463	11.528	11.528	21050
8.1	Ontwikkeling Meijersweg	3239667	25.000	25.000	21060
8.1	Opvoeren begroting GZ adhv herz. 2021	3250105	16.000		21071
8.2	Verkoop resterend gedeelte vm sportveld Ichtuscollege	3197409	252.500	292.200	21038
8.2	Ontwikkeling Meijersweg	3239667		216.000	21060
8.2	Evaluatie en toekomstoriëntatie RBT	3249201	-240.328		21064
8.2	Leegboeken GZ agv herz 2021	3250105	-29.998.694	-28.859.071	21070
8.2	Opvoeren begroting GZ adhv herz. 2021	3250105	28.738.312	27.870.653	21071
8.3	Herontwikkeling Lange Wemen	3239836	200.000	250.000	21058
			-950.868	-184.486	

9	Reg./intern. samenwerking				
	Bestuur				
0.1	Toevoeging Salaris 1% Cao	adm	4.323		21549
	Burgerzaken				
0.2	Uitbreiding formatie publiekszaken	3210571	91.253	85.000	21055
0.2	Toevoeging Salaris 1% Cao	adm	21.604		21549
	Beheer overige gebouwen en gronden				
0.3	Herontwikkeling Lange Wemen	3239836	6.000.000		21058
0.3	Verkoop pand Vondelstraat 2-14	3265594	11.500	354.451	21072
0.3	Toevoeging Salaris 1% Cao	adm	2.418		21549
	Dienstverlening (Overhead)				
0.4	Uitbreiding formatie publiekszaken	3210571	-6.253		21055
0.4	Detachering N. Franjkic OZJT	3258376		66.500	21068
0.4	Afschaffing inhouding koffiegeld	concern	-44.540	-44.540	
0.4	Toevoeging Salaris 1% Cao	adm	174.900		21549
0.4	Verdeling Stelpost HR 21	adm	374.671		21550
0.4	Org ontw aanp Management	adm	283.882		21551
	Overige baten en lasten				
0.8	Bestedingsplan duurzaamheid 2021	3213248 / 3215093	-300.000		21048
0.8	Toevoeging Salaris 1% Cao	adm	-517.503		21549
0.8	Verdeling Stelpost HR 21	adm	-374.671		21550
			5.721.584	461.411	

Verrekeningen met Reserves					
Dotatie en Onttrekking uit de Algemene Reserve					
9.8	Vergoeding BIZ Bijdrage 2021	3156322 / 3157318		184.638	21047
Dotatie en Onttrekking uit Reserve Grondexploitatie					
9.8	Verkoop resterend gedeelte vm sportveld Ichtuscollege	3197409	39.700		21038
9.8	Herontwikkeling Lange Wemen	3239836		5.950.000	21058
9.8	Ontwikkeling Meijersweg	3239667	216.000		21060
9.8	Evaluatie en toekomstoriëntatie RBT	3249201		-240.328	21064
9.8	Leegboeken GZ agv herz 2021	3250105	-1.255.705	-2.395.328	21070
9.8	Opvoeren begroting GZ adhv herz. 2021	3250105	1.905.120	2.788.779	21071
Dotatie en Onttrekking uit Reserve Duurzaamheid					
9.8	Bestedingsplan duurzaamheid 2021	3213248 / 3215093		370.000	21048
9.8	Pakket Energieloket 3.0	3204012		22.500	21059
Dotatie en Onttrekking Reserve onderhoudswerkzaamheden schouwburg					
9.8	Aankoop schouwburg	3230433		1.382.106	21061
Dotatie en Onttrekking Reserve Vastgoed					
9.8	Verkoop pand Vondelstraat 2-14	3265594	342.951		21072
Dotatie en Onttrekking Reserve Organisatieontwikkeling					
9.8	Org ontw aanp Management	adm		283.882	21551
Mutaties reserves:			1.248.066	8.346.249	
Totaal Generaal			8.200.901	8.200.901	

BIJLAGE(N)

- 3^e wijziging Beleidsbegroting 2021

Dit raadsadvies is vastgesteld door het college van B & W van Hengelo.

RAADSBSLUIT

ZAAKNUMMER	BEHANDELEND AMBTENAAR	SECTOR	PORT. HOUDER
3295546	pleiter, albert-jan	FAC-FIN	Mariska ten Heuw
ONDERWERP			
3295546 - 3e Verzamelwijziging van de Beleidsbegroting 2021			

DE RAAD VAN DE GEMEENTE HENGELO BESLUIT:

1. De 3e wijziging van de Beleidsbegroting 2021 vast te stellen.
2. De bestemmingsreserve onderhoudswerkzaamheden schouwburg op te heffen.

PUBLIEKSVRIENDELIJKE SAMENVATTING

In de 3e verzamelwijziging zijn alle op de agenda van de raad voorgekomen voorstellen met financiële gevolgen voor de "programma's" van de Beleidsbegroting 2021 verwerkt. Ook de gevolgen van eerdere raadsbesluiten en van collegebesluiten, die niet via een afzonderlijk voorstel aan de raad worden voorgelegd, zijn in deze wijziging opgenomen.

DE GEMEENTERAAD VAN HENGELO,

DATUM

De griffier

De voorzitter

BIJLAGE I

BETREFT: 2e Verzamelijzigingen van de Beleidsbegroting 2021

Nr	Programma	Lasten per programma						Baten per programma						Resultaat voor bestemming					
		primitief	1e Wijziging	2e Wijziging	1e BERAP	3e Wijziging	Na wijz.	primitief	1e Wijziging	2e Wijziging	1e BERAP	3e Wijziging	Na wijz.	primitief	1e Wijziging	2e Wijziging	1e BERAP	3e Wijziging	Na wijz.
1	Veiligheid	9.226.473	54.000		2.164	21.734	9.304.371	-81.489	0				-81.489	9.144.984	54.000	0	2.164	21.734	9.222.882
2	Verkeer, vervoer en waterstaat	10.453.335	114.067		125.684	13.730	10.706.816	-947.292	-104.468				-1.051.760	9.506.043	9.599	0	125.684	13.730	9.655.056
3	Economie	5.468.890	70.000		-31.266	-713.667	4.793.957	-4.409.326	-70.000		96.000	903.682	-3.479.644	1.059.564	0	0	64.734	190.015	1.314.313
4	Onderwijs	12.424.356	283.041		231.179	9.499	12.948.075	-3.365.014	-92.180	-26.079	-152.850		-3.636.123	9.059.342	190.861	-26.079	78.329	9.499	9.311.952
5	Sport, cultuur en Recreatie	25.279.066	245.230	750.956	441.232	1.895.774	28.612.258	-4.950.514	0	-94.019	-241.917	-481.409	-5.767.859	20.328.552	245.230	656.937	199.315	1.414.365	22.844.399
6	Sociaal Domein	139.579.376	2.556.933	73.969	14.412.218	246.726	156.869.222	-47.026.854	-60.000	-94.059	-4.228.483		-51.409.396	92.552.522	2.496.933	-20.090	10.183.735	246.726	105.459.826
7	Volksgesondheid en milieu	22.730.796	76.879	-270.000	-91.370	708.323	23.154.628	-21.430.429	-20.000	348.500	250.000		-20.851.929	1.300.367	56.879	78.500	158.630	708.323	2.302.699
8	Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	36.783.042	-100.385	66.000	186.000	-950.868	35.983.789	-33.303.380	487.567	-66.000		184.486	-32.697.327	3.479.662	387.182	0	186.000	-766.382	3.286.462
9	Bestuur en ondersteuning	48.585.986	3.122.065	537.854	-1.675.852	5.721.584	56.291.637	-193.772.120	-3.933.681	-1.254.810	-4.008.921	-461.411	-203.430.943	-145.186.134	-811.616	-716.956	-5.684.773	5.260.173	-147.139.306
	Resultaat begroting	19.693	294.714	27.688	-342.095		0	0	0				0	19.693	294.714	27.688	-342.095	0	0
	Totaal Taakvelden	310.551.013	6.716.544	1.186.467	13.257.894	6.952.835	338.664.753	-309.286.418	-3.792.762	-1.186.467	-8.286.171	145.348	-322.406.470	1.264.595	2.923.782	0	4.971.723	7.098.183	16.258.283
	Mutaties reserves																		
980	toevoegingen reserve	4.188.727	-35.832		549.829	1.248.066	5.950.790						0	4.188.727	-35.832	0	549.829	1.248.066	5.950.790
980	Onttrekking reserves						0	-5.453.322	-2.887.950		-5.521.552	-8.346.249	-22.209.073	-5.453.322	-2.887.950	0	-5.521.552	-8.346.249	-22.209.073
	Resultaat na bestemming	314.739.740	6.680.712	1.186.467	13.807.723	8.200.901	344.615.543	-314.739.740	-6.680.712	-1.186.467	-13.807.723	-8.200.901	-344.615.543	0	0	0	0	0	0

Behandelvoorstel

Onderwerp	Aankoop Kiosk Enschedesestraat		
Zaaknummer	3301144	Portefeuillehouder	Gerard Gerrits
Belangrijkste beslis/-bespreekpunten	De raad wordt voorgesteld om: - De kosten voor de aankoop van de kiosk Enschedesestraat 14a te dekken uit: - een bijdrage van Elia Vastgoed ter grootte van € 15.000,- - een bijdrage van € 145.000,- uit de vereveningsreserve - de resterende middelen uit het vereveningsfonds in te zetten voor gevelverbetering en de inzet hiervan achteraf te verantwoorden bij de jaarrekening op subtaakveld 5.50.1. - De boekwaarde ter grootte van € 50.750,- binnen het complex erfpacht te verrekenen middels een bijdrage uit de reserve grondexploitaties.		
Historie	Het college is voornemens om de Kiosk in de Enschedesestraat te kopen. Dit was al geprobeerd voorafgaand aan de start uitvoering Herinrichting Enschedesestraat. Toen is geprobeerd om de beide kiosken die niet meer passen bij het gewenste straatbeeld aan te kopen en te verwijderen. Met één eigenaar is destijds overeenstemming bereikt en deze kiosk is daadwerkelijk gesloopt. Momenteel doet de situatie zich voor dat het college alsnog tot verwerving kan overgaan. De raad wordt voorgesteld om het grootste deel van de aankoopkosten te dekken uit de vereveningsreserve binnenstad. Voor het restant (€ 55.000,-) van de vereveningsreserve wordt voorgesteld de middelen in te zetten voor gevelverbetering in de binnenstad. Op 28 september jl. zijn er schriftelijke vragen gesteld over dit raadsvoorstel.		

Raad	13 oktober 2021	
Doel van de sessie	Besluitvorming	
Behandeladvies	De raad wordt voorgesteld om in te stemmen met de financiële afwikkeling van de voorgenomen aankoop van de Kiosk aan de Enschedesestraat. Hierover kan de raad met elkaar en het college in debat.	
Spreekrecht publiek	nee	

RAADSADVIES

ZAAKNUMMER	BEHANDELEND AMBTENAAR	SECTOR	PORT. HOUDER
3301144	nijenhuis, joop	SBO-SR	Gerard Gerrits
ONDERWERP			
3301144 - aankoop Kiosk Enschedesestraat			

AANLEIDING, DOEL EN WAT GING ER AAN VOORAF

In 2018 is begonnen met de uitvoering van het Actieplan voor een vitale Hengelose Binnenstad. Het eerste grote project dat zeer succesvol is uitgevoerd en breed wordt gewaardeerd door de bezoekers en ondernemers van de binnenstad is de herinrichting van de Enschedesestraat. Voorafgaand aan deze uitvoering is geprobeerd om de beide kiosken die niet meer passen bij het gewenste straatbeeld aan te kopen en te verwijderen. Met één eigenaar is overeenstemming bereikt en deze kiosk is daadwerkelijk gesloopt. Met de andere eigenaar en huurder kon mede vanwege het doorlopende huurcontract en de daaraan verbonden verplaatsingskosten geen overeenstemming worden bereikt omdat de kosten te hoog zouden worden voor de gemeente.

Deze kiosk is blijven staan. Nadat de herinrichting klaar was, viel nog meer op dat dit een ontsierend element is in de openbare ruimte en bovendien ook een negatieve invloed heeft op de winkels aan de zuidkant van de Enschedestraat. De looproute is verplaatst naar het midden waardoor er minder traffic langs de winkels is.

Om deze reden is opnieuw contact opgenomen met de eigenaar om alsnog tot verwerving over te gaan. Tijdens de periode dat deze gesprekken liepen is er een binnenbrand ontstaan. Het gevolg hiervan is dat de inventaris van de kiosk verloren is gegaan en vergoed wordt door de verzekering. De kiosk is echter niet total loss verklaard waardoor de eigenaar deze van de verzekering weer in verhuurbare staat moet brengen.

INHOUD VAN HET VOORSTEL

Het aankopen van de kiosk aan de Enschedesestraat 14a van Brumapp BV voor een bedrag van € 157.500,- kk. Na aankoop zal de kiosk worden geamoveerd en de vrijkomende ruimte in de Enschedestraat worden aangeheeld conform de omliggende openbare ruimte.

In dit advies wordt voorgesteld om de kosten te dekken uit de vereveningsreserve binnenstad. Hierin is nog een bedrag van € 200.000,- opgenomen. Dit betekent dat er middelen overblijven. Voorgesteld wordt om deze middelen toe te voegen aan het fonds gevelverbetering voor bijdragen aan de aanpassing van bijzonder waardevolle gevels waarin de regeling thans niet voorziet en deze middelen hiertoe aan het college ter beschikking te stellen.

Het blijkt namelijk dat de puienregeling voor enkele zeer wenselijke gevelaanpassingen onvoldoende toereikend is. Met name wat grotere aanpassingen van belangrijke panden op verdiepniveau komen nauwelijks in aanmerking voor een bijdrage terwijl daar in enkele gevallen een grote winst gehaald kan worden in de kwaliteit en uitstraling van het pand. De vereveningsreserve binnenstad is bedoeld om de kwaliteit van het binnenstadsgebied te verbeteren en onttrekking past daarmee binnen het doel van de reserve.

BESPREEK- EN BESLISPUNTEN

Gelet op het voorgaande stellen wij u voor:

- De kosten voor de aankoop van de kiosk Enschedesestraat 14a te dekken uit:
 - een bijdrage van Elia Vastgoed ter grootte van € 15.000,-
 - een bijdrage van € 145.000,- uit de vereveningsreserve
- de resterende middelen uit het vereveningsfonds in te zetten voor gevelverbetering en de inzet hiervan achteraf te verantwoorden bij de jaarrekening op subtaakveld 5.50.1.
- De boekwaarde ter grootte van € 50.750,- binnen het complex erfpacht te verrekenen middels een bijdrage uit de reserve grondexploitaties.

FINANCIËLE ASPECTEN

De aankoopkosten bedragen € 157.500,- kk. De kosten koper zijn geraamd op € 2500,-. Daar staat tegenover dat de eigenaar van het voormalige "Tasche pand" bereid is een bijdrage te doen van € 15.000,- voor het feit dat de gemeente bereid is de kiosk aan te kopen en te slopen. De netto aankoopkosten bedragen daarmee circa € 145.000,-.

Voorgesteld wordt deze kosten te dekken uit de Vereveningsreserve Binnenstad. Hierin is nog een bedrag van € 200.000,- opgenomen ten behoeve van aankoop of verplaatsing van winkels ten behoeve van de compacte binnenstad. De aankoop van de andere kiosk is ook uit deze reserve gedekt (zaak 2185358). De sloop en aanheling van de openbare ruimte kan nog worden gedekt uit de nog beschikbare middelen van de herinrichting. Dit is geraamd op ca € 10.000,-.

Voorgesteld wordt om het restant van € 55.000 in de vereveningsreserve Binnenstad in te zetten voor gevelverbetering en op basis van werkelijke besteding te onttrekken.

In de recente praktijk blijkt dat de puienregeling voor enkele zeer wenselijke gevelaanpassingen onvoldoende toereikend is. Met name wat grotere aanpassingen van belangrijke panden op verdiepniveau komen nauwelijks in aanmerking voor een bijdrage, terwijl daar in enkele gevallen een grote winst gehaald kan worden in de kwaliteit en uitstraling van het pand. Wij stellen voor om de resterende middelen uit het vereveningsfonds hiervoor beschikbaar te stellen aan het college om in de geest van de puienregeling in dergelijke gevallen een afwijkende bijdrage te kunnen doen. Deze uitgaven worden bij het sluiten van het boekjaar bij de jaarrekening verantwoord op subtaakveld 5.50.1.

De vereveningsreserve binnenstad is bedoeld om de kwaliteit van het binnenstadsgebied te verbeteren en onttrekking past daarmee binnen het doel van de reserve.

De aankoop heeft ook tot gevolg dat de jaarlijkse erfpachtbijdrage door het aankopen van de kiosk komen te vervallen. Dit betekent een nadeel van €3.500,- in het complex erfpacht voor de periode van 2022 tot en met 2028. Ook vervalt de boekwaarde die in het complex erfpacht staat als boekwaarde voor de verpachte grond. Voorgesteld wordt om dit bedrag ter grootte van € 50.750,- te verrekenen met de reserve grondexploitatie conform de aankoop van de andere kiosk.

BIJLAGE(N)

Koopovereenkomst met Brumapp

Tekening bij koopovereenkomst

Overeenkomst met Elia Vastgoed voor bijdrage in de kosten

Begrotingswijziging BW 21081

Dit raadsadvies is vastgesteld door het college van B & W van Hengelo.

RAADSBESLUIT

ZAAKNUMMER	BEHANDELEND AMBTENAAR	SECTOR	PORT. HOUDER
3301144	nijenhuis, joop	SBO-SR	Gerard Gerrits
ONDERWERP			
3301144 - aankoop Kiosk Enschedesestraat			

DE RAAD VAN DE GEMEENTE HENGELO BESLUIT:

1. De kosten voor de aankoop van de kiosk Enschedesestraat 14a te dekken uit:
 - a. een bijdrage van Elia Vastgoed ter grootte van € 15.000,-
 - b. een bijdrage van € 145.000,- uit de vereveningsreserve
2. de resterende middelen uit het vereveningsfonds in te zetten voor gevelverbetering en de inzet hiervan achteraf te verantwoorden bij de jaarrekening op subtaakveld 5.50.1.
3. De boekwaarde ter grootte van € 50.750,- binnen het complex erfpacht te verrekenen middels een bijdrage uit de reserve grondexploitaties.

PUBLIEKSVRIENDELIJKE SAMENVATTING

Het college is voornemens om de Kiosk in de Enschedesestraat te kopen. Dit was al geprobeerd tijdens de herinrichting maar toen kon geen overeenstemming worden bereikt met eigenaar en huurder. Thans is dit wel gelukt waarmee de vrijkomende ruimte kan worden ingericht conform de rest van de Enschedesestraat.

DE GEMEENTERAAD VAN HENGELO,

DATUM

De griffier

De voorzitter

KOOPOVEREENKOMST

Ondergetekenden,

1. de heer [REDACTED], adres: [REDACTED] [REDACTED] Hengelo, als enig aandeelhouder en statutair bestuurder van BRUMAPP B.V. (inschrijfnummer KvK 58186352), hierna te noemen "**verkoper**",

verklaart te hebben verkocht aan de mede-ondergetekende:
2. de publiekrechtelijke rechtspersoon: **de gemeente Hengelo (Ov.)**, adres: Burgemeester Van der Dussenplein 1, Hengelo, postadres: Postbus 18, 7550 AA Hengelo, ten deze krachtens artikel 171 lid 1 Gemeentewet vertegenwoordigd door haar burgemeester, drs. S.W.J.G. Schelberg, hierna te noemen: "**koper**",

die verklaart van verkoper te hebben gekocht:

Het recht van opstal met betrekking tot de kiosk staande en gelegen aan de Enschedesestraat 14a, 7551 EM Hengelo, kadastraal bekend gemeente Hengelo, sectie O, nummer 5564, groot circa 27 m2, zoals schetsmatig is aangegeven op de aan deze overeenkomst gehechte grondtekening nr. 9811 (**Bijlage 1**), hierna te noemen : "**het verkochte**",

Koopprijs

De koopprijs van het verkochte bedraagt € 157.500,00.

De koopovereenkomst is voorts gesloten onder de volgende bedingen:

Notariële akte van levering

De voor de overdracht vereiste akte van levering zal worden verleden ten overstaan van notaris mr. R.A.C. Marres te Hengelo (Ov.), danwel zijn plaatsvervanger of opvolger uiterlijk 31 oktober 2021, of zoveel eerder of later als partijen nader zullen overeenkomen.

Kosten, belastingen

De overdrachtskosten, waaronder te verstaan de notariële kosten en het kadastraal tarief, inclusief de daarover verschuldigde omzetbelasting, zijn voor rekening van koper.

Betaling

1. De betaling van de koopprijs en de overige kosten, rechten, tarieven en belastingen vindt plaats via het kantoor van de notaris.
2. De koper is verplicht het verschuldigde te voldoen vóór het ondertekenen van de akte van levering door creditering van de bankrekening van de notaris, uiterlijk per de dag van het ondertekenen van de akte van levering, per valuta van die dag en met opdracht aan de bankinstelling de creditering vóór het ondertekenen der akte aan de notaris te bevestigen.
3. Uitbetaling zal eerst plaatsvinden, zodra de notaris uit onderzoek bij de openbare registers is gebleken, dat de overdracht is geschied zonder inschrijvingen die bij het ondertekenen van de akte van levering niet bekend waren. De verkoper is ermee bekend dat, in verband met dit onderzoek, tussen de dag van het ondertekenen en het uitbetalen één of meer dagen verstrijken.

Feitelijke levering, staat van het verkochte

1. Het verkochte zal feitelijk worden geleverd in de staat waarin het zich bij aangaan van de overeenkomst bevindt.
2. De feitelijke levering van het verkochte zal in beginsel geschieden bij de ondertekening van de notariële akte van levering.
3. De feitelijke levering van het verkochte zal geschieden vrij van huur, pacht en andere gebruiksrechten van derden.
4. De koper heeft het recht het verkochte vóór de feitelijke levering te inspecteren.
5. De koper is voornemens de kiosk te amoveren om de openbare ruimte her in te richten.

Juridische levering

1. Het verkochte zal worden overgedragen met alle daarbij behorende rechten, waaronder alle rechten uit hoofde van erfdienstbaarheden als heersend erf en alle kwalitatieve rechten, en vrij van hypotheek, beslagen of inschrijvingen daarvan.
2. Voorzover aan het verkochte lasten uit hoofde van erfdienstbaarheden als dienend erf en van kettingbedingen, kwalitatieve verplichtingen en overige lasten en beperkingen zijn verbonden, welke kenbaar zijn uit de openbare registers als bedoeld in artikel 3 : 16 van het Burgerlijk Wetboek, heeft verkoper daarvan kennis gegeven.

Overmaat, ondermaat

Verschil tussen de opgegeven en werkelijke grootte van het verkochte verleent aan geen van partijen enig recht.

Verrekening zakelijke lasten en beperkingen

De zakelijke lasten en belastingen met betrekking tot het verkochte, komen voor rekening van de koper vanaf de dag van juridische levering.

Het betreft hier de volgende lasten en belastingen: waterschapslasten, onroerende zaak belasting.

Garantieverklaringen van de verkoper

De verkoper garandeert het volgende:

- a. de verkoper is bevoegd tot verkoop en levering van het verkochte;
- b. het verkochte is niet betrokken in een landinrichtingsplan;
- c. het verkochte is niet ter onteigening aangewezen;
- d. ten opzichte van derden bestaan geen verplichtingen uit hoofde van een voorkeursrecht of optierecht, recht van wederinkoop, huurkoop of leasing;
- e. in het verkochte bevinden zich geen ondergrondse tanks voor het opslaan van vloeistoffen.

Informatieplicht van de verkoper, onderzoeksplicht van de koper

Afgezien van het hiervoor bepaalde, staat de verkoper er voor in aan de koper met betrekking tot het verkochte die informatie te hebben gegeven die naar geldende verkeersopvattingen door hem ter kennis van koper behoort te worden gebracht. De koper aanvaardt uitdrukkelijk dat de resultaten van het onderzoek naar die feiten en omstandigheden die naar geldende verkeersopvattingen tot zijn onderzoeksgebied behoren, voor zijn risico komen, voor zover deze aan verkoper thans niet bekend zijn.

Ingebrekestelling, ontbinding en boete

1. Indien één van partijen, na in gebreke te zijn gesteld, gedurende acht dagen nalatig blijft in de nakoming van zijn uit deze overeenkomst voortvloeiende verplichtingen zal deze overeenkomst van rechtswege zonder rechterlijke tussenkomst ontbonden zijn, tenzij de wederpartij alsnog uitvoering van de overeenkomst verlangt.
2. in beide gevallen zal de nalatige partij ten behoeve van de wederpartij een zonder ingebrekestelling of rechterlijke tussenkomst terstond opeisbare boete van 10% van de koopprijs verbeuren, onverminderd het recht op verdere schadevergoeding en vergoeding

van kosten van verhaal. Indien de nalatige partij na in gebreke te zijn gesteld binnen de voormelde termijn van acht dagen alsnog zijn verplichtingen nakomt, is deze partij desalniettemin gehouden aan de wederpartij diens schade als gevolg van niet-tijdige nakoming te vergoeden.

Lastgeving

Een lasthebber is hoofdelijk aansprakelijk voor de voldoening van de verplichtingen van de lastgever.

Kosten onderzoek notaris

In geval van ontbinding van deze overeenkomst in onderling overleg of op grond van het in vervulling gaan van een ontbindende voorwaarde zijn de kosten van de ter uitvoering van deze akte verrichte werkzaamheden voor rekening van de verkoper en de koper, ieder voor de helft. Ingeval van ontbinding van deze overeenkomst op grond van een toerekenbare tekortkoming (wanprestatie) van één der partijen komen bovenbedoelde kosten voor diens rekening.

Termijnen

Op de in deze overeenkomst gemelde termijnen is de Algemene Termijnenwet van toepassing.

Domiciliekeuze

Deze akte zal berusten ten kantore van de notaris, alwaar partijen terzake van deze overeenkomst woonplaats kiezen.

Bodemonderzoek

Voorzover partijen bekend, bevat het verkochte geen bodem-of grondwaterverontreiniging die ten nadele strekt van het voorgenomen gebruik van het verkochte.

Aldus overeengekomen te Hengelo, d.d. 27 Aug.....2021,

Verkoper,

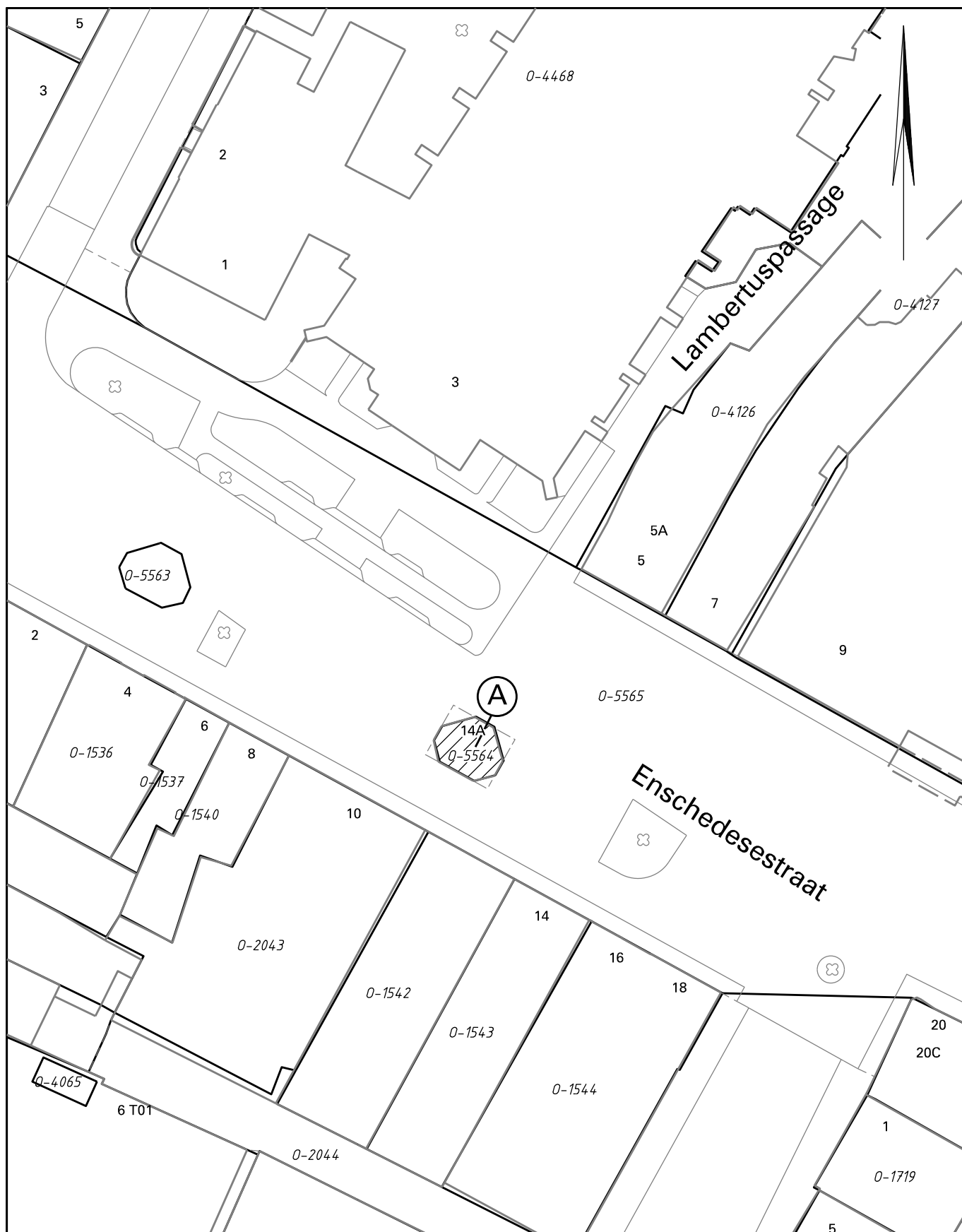

.....
(De heer [REDACTED] voor BRUMAPP B.V.)

Koper,

.....
(drs. S.W.J.G. Schelberg)

Bijlage: situatietekening 9811

 Gemeente Hengelo			kadastrale nummer	opp.	aankoop kiosk	
					datum	par.
			A	O 5564	27 m ²	24-08-2021 H.V.
	kadastrale nummer	opp.				
						sectie O
						schaal 1 : 500
Afd. I&IT, Team Functioneel en Informatiebeheer , Geo-informatie					Nr. 9811	

OVEREENKOMST BIJDRAGE KIOSK

Ondergetekenden,

1. de heer [REDACTED], wonende [REDACTED], Hengelo, hierna gezamenlijk te noemen "**Elia Vastgoed**", en,
2. de publiekrechtelijke rechtspersoon: **de gemeente Hengelo (Ov.)**, adres: Burgemeester Van der Dussenplein 1, Hengelo, postadres: Postbus 18, 7550 AA Hengelo, ten deze krachtens artikel 171 lid 1 Gemeentewet vertegenwoordigd door haar burgemeester, drs. S.W.J.G. Schelberg, hierna te noemen: "**de gemeente**",

Overwegende:

1. Elia Vastgoed is eigenaar van het winkelpand staande en gelegen aan de Enschedesestraat 10, kadastraal bekend gemeente Hengelo sectie O, nummer 2043;
2. In de directe nabijheid van het winkelpand bevindt zich de kiosk staande en gelegen aan de Enschedesestraat 14a, 7551 EM Hengelo, kadastraal bekend gemeente Hengelo, sectie O, nummer 5564;
3. De gemeente is voornemens over te gaan tot aankoop en sloop van de kiosk;
4. De sloop van de kiosk zal leiden tot een aanmerkelijk beter zicht van het publiek op het winkelpand van Elia Vastgoed, waardoor de locatie aantrekkelijker wordt;
5. Elia wenst om die reden de sloop van de kiosk te bevorderen en is bereid hiervoor een financiële bijdrage te leveren aan de gemeente;

Komen het volgende overeen:

Elia Vastgoed betaalt de gemeente een éénmalige vaste bijdrage van € 15.000,-- exclusief btw ten behoeve van de aankoop van het opstalrecht van de kiosk, waarbij de gemeente Hengelo zich verbindt om de kiosk te slopen na het verkrijgen van de benodigde omgevingsvergunning, zulks onder de volgende voorwaarden:

Voorwaarden

Artikel 1. Verbod oprichting kiosk

De gemeente verbindt zich hierbij jegens Elia Vastgoed om, na de sloop van de huidige kiosk, geen nieuwe kiosk op genoemd kadastraal perceel O 5564 op te richten. Deze verplichting geldt gedurende een periode van 20 jaar na datum notariële levering van het opstalrecht. Na afloop van deze periode is de gemeente ontslagen van deze verplichting.

Artikel 2. Betaling

De betaling van de bijdrage vindt plaats zodra de navolgende ontbindende voorwaarde is vervallen en de gemeente de kiosk in eigendom heeft verkregen.

De gemeente zendt hiertoe een nota aan Elia Vastgoed, welke nota binnen dertig dagen dient te zijn voldaan.

Artikel 3. Ontbindende voorwaarde

Deze overeenkomst kan door elk van partijen zonder ingebrekestelling en/of rechterlijke tussenkomst worden ontbonden indien de gemeente niet uiterlijk 31 december 2021 overgaat tot aankoop van de kiosk en aktepassering. De ontbinding vindt plaats door middel van een aangetekende brief aan de wederpartij, uiterlijk te verzenden 2 weken nadat genoemde uiterste datum voor aktepassering is verstreken, zonder dat een van partijen een boete of schadevergoeding aan de wederpartij verschuldigd is.

Aldus overeengekomen te Hengelo, d.d. ...31-08.....2021,

██████████,

.....
(██████ en ██████)

De gemeente,

.....
(drs. S.W.J.G. Schelberg)

Bedrijfscode	Grootboek rekening	Kostensoort	Ink.-Uitg (I - U)	Structureel	Bedrag Begrotingsjaar	Bedrag jaar +1	Bedrag jaar +2	Bedrag jaar +3	Bedrag jaar +4	Omschrijving
	71005362	320000	U	N	157500					Aankoop Kiosk
	71005362	320000	U	N	2500					Aankoopkosten
	71005362	380010	I	N	15000					Bijdrage eigenaar voormalig "Tasche"
	79999999	900000	I	N	145000					Extra afschrijvingskosten Kiosk ivm sloop
	69808313	710100	I	N	145000					Extra afschrijvingskosten Kiosk ivm sloop
	80000313	710101	U	N	145000					Extra afschrijvingskosten Kiosk ivm sloop
	89999999	900000	I	N	145000					Extra afschrijvingskosten Kiosk ivm sloop
	68213001	730020	U	N	145000					Extra afschrijvingskosten Kiosk ivm sloop
	2431	730020	I	N	145000					Extra afschrijvingskosten Kiosk ivm sloop
	7700	900000	I	N	-145000					Extra afschrijvingskosten Kiosk ivm sloop
	68208095	730020	U	N	50750					Extra afschrijvingskosten Kiosk ivm sloop
	69809150	710100	I	N	50750					Extra afschrijvingskosten Kiosk ivm sloop
	80000150	710101	U	N	50750					Extra afschrijvingskosten Kiosk ivm sloop
	89999999	900000	I	N	50750					Extra afschrijvingskosten Kiosk ivm sloop
	2301	730020	I	N	50750					Extra afschrijvingskosten Kiosk ivm sloop
	7700	900000	I	N	-50750					Extra afschrijvingskosten Kiosk ivm sloop